

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANA BİLİM DALI

“ZEYTİN DALI HAREKÂTININ MEDYA YANSIMASI
VE ALGI YÖNETİMİ”

Adı SOYADI: SEVİL AKBAŞ

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İSTANBUL, Eylül 2019

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANA BİLİM DALI

“ZEYTİN DALI HAREKÂTININ MEDYA YANSIMASI VE ALGI
YÖNETİMİ”

Adı SOYADI: SEVİL AKBAŞ

161302026

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nizar ASLAN

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

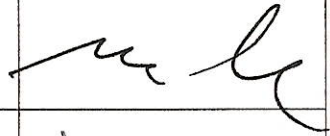

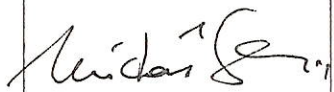
İSTANBUL, Eylül 2019

T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı 161302026 numaralı yüksek lisans öğrencisi Sevil Akbaş'ın, "Zeytin Dalı Harekatının Medya Yansıması ve Algı Yönetimi" adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 29/08/2019 tarih ve 2019/12 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 24/09/2019

Öğretim Üyesi Adı ve Soyadı		İmzası
1. Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi M. Nizar Aslan	
2. Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Özcan	
3. Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Hüdayi Sayın	

İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışmada alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

24/09/2019.

Adı-Soyadı

Sevil AKBAŞ

İmzası

[Handwritten signature]

ÖZET

Terör yerel bir tehdit olmaktan çıkarak, ilerleyen teknoloji ve iletişim araçları ile küresel bir alana taşınmış ve her yerde etkilerini hissettirir hale gelmiştir. Terörün pek çok insan öldürmek yerine, daha çok ses getirmesi adına iletişim araçları ile tüm dünyaya servis edilmesi tercih edilmektedir. Gelişen olaylar sonucunda Türkiye, Zeytin Dalı Harekatı ile ulusal güvenliğini tehdit eden unsurlara karşı büyük bir operasyona girişmiştir. Olayların sürekli gündemde olması ve basın üzerinden yapılan farklı bilgilendirmeler ile kamuoyunda değişik algılar oluşturulmaktadır. Gerek klasik medya, gerek sosyal ağlar ve sosyal medya aracılığı ile konu başlıkları çok zıt durumlarda insanlara aktarılmaktadır. Günümüzde savaşların gidişatını değiştiren en büyük güç olarak dikkatimizi çeken yanlış bilgiyi aktarmada sosyal algılamaya etki etme dediğimiz sorun ile karşı karşıyayız. Algı yönetimi, bizi dezanformasyon kavramı ile tanıştırmıştır. İlerleyen teknoloji ve kitle iletişim araçları ile küresel bir boyut kazanan terör, çeşitli dış güçlerin ve fikirlerin etkisi ile yanlış kamu algısı oluşturmaya yönelmiştir.

Medya, kamuoyunu bilgilendirme amacıyla mı haberleri yapmakta yoksa yaptığı haberlerle terör faaliyetlerine katkı mı sağlamaktadır? Teröre maruz kalan Türkiye’de anarşiye yönelik engelleme faaliyetleri devam etmesine rağmen özellikle internet ve basın aracılığı ile yanlış bir sosyal algı oluşturulmaktadır. Günümüzde iletişim çağı olarak toplumsal sistemler ile bütünleşen medya ve kamu algısının etkileri çok büyüktür. Sosyal medyada kimi zaman ele alınan konularda gerçekler yansıtılırken kimi zaman da çıkarlar doğrultusunda yanlış bilgilendirmelerle insanlar farklı yönlendirilebilmektedirler. Bu çalışmanın asıl hedefi Zeytin Dalı Harekatı örneğinde oluşturulan sosyal algı ve batı mediasındaki konuya bakış açısını ele almaktır. Araştırmamızın birinci bölümünde algı ve dil ilişkisi incelenmiş, sosyal algılama ve iletişim üzerinden yeni medya anlatılmıştır. İkinci bölümde Zeytin Dalı Harekatı ve sosyal medyada oluşan algı durumu üzerinde durulmuştur. Arap Baharı hakkında bilgiler verilip olayların yaşandığı Afrin ve Zeytin Dalı Harekatı’nın yapılaş amacı ve stratejik durum üzerinde bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde de Zeytin Dalı Harekatı’nın dünyadaki medya yansımaları ve batı dünyasının oluşturduğu medya algısı açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algı, medya, iletişim, terör, sosyal algılama, Zeytin Dalı Harekatı

ABSTRACT

Terror is no more a local threat, but through developing technologies and communication tools it has been moved to a global area and the effects are felt everywhere.

Instead of killing too much people, the use of communication tools for terrorism all over the world may influence more. As outcome of the developing events, Turkey has undertaken a large operation called Olive Branch Operation against the factors that threaten the national security. The agenda of events on the front burner and the different briefings done by the press information center constantly generate various perceptions on public opinion. Subject headings are contrary transferred by means of classic media, social network and social media to the people. Nowadays, the problems that we are faced with, we call them the wrong information that attracts our attention to social effect that may be the most powerful force that changed the course of the war. Perception management introduced us to the notion of disinformation. With advancing technology and mass communication, the effect of creating a public perception of wrong ideas, terror takes on a global dimension, winning various external forces. Is media making news for the purpose of informing the public or contributes to the terrorist activities by providing news?

Turkey continues to be exposed to terrorism despite blocking activities towards anarchy especially wrong social perception being created through the press and internet. At the present time social communication systems integrated with media and public perception have strong effects. Social media sometimes dealt with matters, reflecting the facts in accordance with the interests of different people and sometimes canalized with misinformation.

The principal objective of this study was to create the social perception evaluating the Olive Branch Operation and the Western media to consider the issue of the perspective. In the first part the perception and language relationship was examined, the new media was related to social perception and communication.

The second section consists of perception of Social Media Campaign and the olive branch operation. Events information about Arab spring in Afrin and the purpose of the structure of olive branch operation, provides information on the strategic situation. In the third part of the media campaign of the olive branch operation reflections and perception of the media created in the Western world tried to be clarified.

Keywords: Perceptions, media, communication, terrorism, social perception, Olive Branch Operation

ÖNSÖZ

Son zamanlarda ülkemizi de yakından ilgilendiren Suriye’deki iç savaşta medya aracılığı ile insanlar üzerinde farklı bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu sebeple incelemiş olduğumuz araştırma konumuzda sosyal medyada Zeytin Dalı Harekatı’nın insanlar üzerinde oluşturulan algı olgusu üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunun en güzel örneğini Suriye’de yaşanan olaylarda basının aldığı tavırdan anlamaktayız. Türkiye’nin hem ulusal sınırlarının güvenliğini korumak hem de Suriyeli mültecilerin tekrar ana yurtlarına dönmelerinin sağlanması amacıyla Zeytin Dalı Harekatı başlatılmış ve büyük bir başarı ile sonuçlandırılmıştır. Ancak bu operasyonun gerçek seyri ve akışı içinde olmayan şeyleri varmış gibi göstererek halkı bilgilendirmede yanlış bilgilerle farklı algı oluşturması dikkatimizden kaçmamıştır. Verilen haberlerin manipülasyona açık olması da sosyal medyadaki haberlerin başlıca etkenlerindedir. Şunu bir kere daha belirtmeliyiz ki, insan psikolojisi dış etkenlerden hemen etkilenmekte ve bize anlatılan tarafı ile algılanmaktadır. Özellikle medya üzerinden hükümet yetkilileri ve büyük şirketler bilhassa yasal olmayan örgütler halk üzerinde taraflı bilgiler yayarak farklı algılar oluşturmaktadır. Medya yeni bilgilerin ortaya çıkarıldığı, yeri geldiğinde abartıldığı ya da olmadığı şekilde olaylara aracılık eden büyük bir güçtür.

Bu tez çalışması süresince desteğini gördüğüm ve önemli katkılarıyla bana yol gösteren, değerli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi M. Nizar ASLAN’a, İYYÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Dr. Öğretim Üyesi Hüdayi SAYIN’a, İYYÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Dr. Öğretim. Üyesi Suna ŞAHİN ‘e ve Dr. Öğretim Üyesi Ahmet ÖZCAN’a çok teşekkür ederim.

Ayrıca bugünlere gelmemde katkısı büyük olan aileme tezimin şekillenmesinde katkıları olan tüm arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.TUTUM ALGI VE İLETİŞİMİN SOSYAL MEDYAYA YANSIMALARI.	3
1.1.Algılama Kavramı.....	4
1.2. Algı ve Dil İlişkisi.....	4
1.3. Algı Türleri.....	6
1.3.1.Algı Görseli.....	6
1.3.2. Duygusal Algı.....	7
1.3.3. Seçimleyici Algı.....	7
1.3.4. Sakınma ve Yaklaşma Nesneleri.....	7
1.4. Algılamayı Etkileyen Örgütleyici Faktörler.....	8
1.4.1.Algı ve Tutum	8
1.4.2. Beklenti (Umma) Düzeyi.....	8
1.4.3. Algılama ve Kültür.....	8
1.4.4. Kategorileştirme ve Algı.....	9
1.4.5. Bellek ve Algı İlişkileri	9

1.4.6. Tutumların Algısal Yanları.....	9
1.5. Sosyal Algılama.....	9
1.5.1. Algı Yönetimi ve Propaganda.....	10
1.5.2. Algı Yönetimlerinin Amacı.....	11
1.5.3. Algı Yönetiminin Çeşitli Etkileri.....	13
1.6. İletişim ve Sosyal Medyanın Topluma Etkisi.....	15
1.6.1. İletişimin Tanımlanması.....	17
1.6.2. İletişimin Amacı.....	17
1.6.3. İletişime Etki Eden Araçlar ve Kitle İletişimi.....	18
1.6.4. Dünya ve Türkiye Genelinde Sosyal Medyanın Değişim Yaratması.....	19
1.6.5. Sosyal Medyada Algı Yönetimi.....	19
1.6.6. Algı Yönetimine Karşı Alınabilecek Önlemler.....	22
1.7. Yeni Medya Özellikleri.....	23
1.8. Sosyal Medya Araçları ve Özellikleri.....	24
1.8.1. İnternet	24
1.8.1.1 Facebook.....	25
1.8.1.2 Twİtter.....	25
1.8.1.3 Instagram.....	26
1.9. Türkiye’de Sosyal Medya.....	26
1.9.1. Bilgisayar Ağları ve Örgütsel İletişimde Gündemin Belirlenmesi.....	31

İKİNCİ BÖLÜM

2. ZEYTİN DALI HAREKÂTI VE SOSYAL MEDYADA OLUŞAN ALGI.33	
2.1. Zeytin Dalı Harekatından Önceki Medyadaki Algı.....33	
2.2.Ortadoğu’da Oluşmuş Türkiye Algısı.....35	
2.3. Arap Baharı ve Orta Doğu’daki Gelişmeler..... 35	
2.4. Arap Baharında Kuzey Afrika Ülkeleri.....37	
2.5. Arap Baharı’nın İlki Yasemin Devrimi.....37	
2.5.1.Arap Baharı’nda Mısır.....37	
2.5.2. Yakındoğu Ülkelerinde Arap Baharı.....38	
2.5.3. Suriye’de Arap Baharı.....38	
2.5.4.Suriye’de Yönetim.....39	
2.6. Türkiye’nin Suriye’deki Arap Baharı Tutumu.....40	
2.7. Afrin Hakkında.....40	
2.8. Zeytin Dalı Operasyonu’nun Amacı.....43	
2.8.1. Sosyal Medyada Zeytin Dalı Harekatı’nın Algısı.....44	
2.8.2. Zeytin Dalı Harekatı’nın Stratejik Durumu.....45	
2.9. Zeytin Dalı Harekatı’nın Dünü Bugünü.....48	
2.9.1. Zeytin Dalı Harekatının Başlaması..... 49	
2.9.2. Zeytin Dalı Harekatı50	
2.9.2.1. 20 Ocak 2018 Harekatın Başlaması51	
2.9.2.2. 21 Ocak 2018 Kara Harekatının Başlaması52	
2.9.2.3. 22 Ocak 201853	
2.9.2.4. 23 Ocak 201853	

2.9.2.5. 24 Ocak 2018	54
2.9.2.6. 25 Ocak 2018	55
2.9.2.7. 26 Ocak 2018	55
2.9.2.8. 27 Ocak 2018	55
2.9.2.9. 16 Mart 2018	56
2.9.2.10. 18 Mart 2018 (Feth-i Afrin ve Kutlu Zafer Günü)	59
2.9.2.11. 19 Mart 2019	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ZEYTİN DALI HAREKÂTI'NIN DÜNYA'DAKİ MEDYA YANSIMALARI.....	62
3.1.Araştırma Projesinin Adı	62
3.2.Araştırma Projesinin Konusu	62
3.3. Araştırma Projesinin Amacı	62
3.4. Araştırma Projesinin Önemi	62
3.5. Araştırma Projesinin Yöntem ve Tekniği	62
3.6. Hipotezler.....	63
3.7. Afrin Zeytin Dalı Harekatı'nın Algısal Yansımaları.....	63
3.8 Zeytin Dalı Operasyonu'na Batı Medyasının Yaklaşımı.....	64
3.9. Rusya'nın Zeytin Dalı Harekatı Tavrı.....	75
3.10. İran'ın Zeytin Dalı Harekatı Tavrı.....	76
3.11. Çin'in Zeytin Dalı Harekatı Tavrı.....	78
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	79
KAYNAKÇA.....	82

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1: Afrin’de algı operasyonuna dair bir fotoğraf karesi.....	68
Şekil 2: Afrin’de ki algı operasyonunu gösteren bir basın şeması.....	69
Şekil 3: Afrin’de ki algı operasyonunu gösteren bir internet sitesi.....	69
Şekil 4: Afrin’de ki algı operasyonunu gösteren bir sosyal medya paylaşımı...70	
Şekil 5: Afrin’de ki algı operasyonunu gösteren bir sosyal medya paylaşımı...71	
Şekil 6: Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları.....	72
Şekil 7: Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları.....	72
Şekil 8: Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları.....	73
Şekil 9: Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları.....	73
Şekil 10: Afrinde Algı Operasyon Karesi	74
Şekil 11: Afrinde Algı Operasyon Karesi.....	74

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BM	: Birleşmiş Milletler
DEAŞ	: Terör örgütü (İşid'in devamı)
IRC	: Uluslararası Kurtarma Komitesi
İŞİD	: Irak ve Şam İslam Devleti Örgütü
İHAD	: İnsan Hakları Araştırma Derneği
JÖH	: Jandarma Özel Harekat
NATO	: North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)
ORSAM	: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi
ÖSO	: Özgür Suriye Ordusu
PKK	: Partiya Karkerên Kurdistanê (Kürdistan İşçi Partisi)
PÖH	: Polis Özel Harekat
PYD	: Demokratik Birlik Partisi
SDG	: Suriye Demokratik Güçleri
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YPG	: Halk Koruma Birlikleri PKK Suriye silahlı kanadı
ZDH	: Zeytin Dalı Harekatı

GİRİŞ

Günümüz teknoloji dünyasında, artık insanlar gündemi sosyal medyadan takip etmektedir. Gelişen tüm olayları en hızlı ve en detaylı olarak bu mecralar aracılığı ile öğrenen toplum, bunun etkisinde kalarak sadece anlatıldığı durumu ile algıda seçicilik yapmaktadır. Bugün gündemi, sosyal medya belirlemektedir. Öyle ki, gelişen olaylar sanal alemde ışık hızıyla bir anda her yöne dağılabilmektedir. Özellikle toplumu ilgilendiren konularda, iyi veya kötü bir olay, bir anda sosyal medya aracılığı ile insanların dikkatini çekebilmektedir. Bunun en güzel örneğini de Zeytin Dalı Harekatı'nda görmekteyiz. Bu operasyon, BM Sözleşmesinin 51.maddesi gereğine göre Türk Silahlı Kuvvetlerince Suriye'ye bağlı Afrin denilen alanda PYD/PKK ve DEAŞ ismi ile bilinen terör gruplarına karşılık yapılmıştır.

Milli güvenliğe yönelik tehlike arz eden bu terör kitlesinin saf dışı edilmesi ve ülke sınırlarının güvenliğinin sağlanması hedeflenmiştir. Yapılan operasyon ile topraklarından zorla göçe mecbur bırakılan Suriyeli halkın da anavatanlarına selamle dönmeleri hedeflenmiştir. Ancak sosyal medya ve basında Zeytin Dalı Harekatı'nda gerçekleşen olayların tam zıddı bilgilerle yanlış bir algı oluşturulmuştur. Harekatta görev alan bütün askeri ekiplerin, sivil halkın zarar görmemesi için faaliyetlerini olağanüstü bir hassasiyetle devam ettirdiği vurgulanırken, dış güçler basına bunun tam tersini yansıtmıştır. Terör örgütlerinin eziyet ve zulümlerinden sakınan sivil insanlara yönelik Türkiye'nin bütün birimleri ile gerek dil gerekse yaşam tarzı yönünde hiçbir şekilde ayrımcılık yapmadan gerekli tüm hayat şartlarını sürdürmesi yerine tam zıttı bir söylem basına yansıtılmıştır. Bunu yapan Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden dış güçler ve terör örgütlerinin basın üzerinden sosyal medyayı yanlış yönlendirip farklı bir algı oluşturmak istemesidir. Zeytin Dalı Harekatı, Suriye kaynaklı mülteci akınını da olumlu yönde etkilerken, bölgede güvenlik ve düzenin oluşturulması diğer olumsuzlukları da önleyecektir. Ayrıca mültecilerin tekrar anavatanlarına dönmelerine de ortam oluşturacaktır.

Araştırdığım bu konuda konular şu sorular üzerinden işlenmiştir.

- Günümüz iletişim çağında sosyal medya toplumu yönlendirmektedir.

- Sosyal medya, insan gelişimine ve toplumuna etki etmektedir.
- Sosyal Algı, iletişimde sansürü kaldırmıştır.
- Yanlış bilgilendirme algı oluşumunda büyük etkindir.

Araştırmamızın içeriği üç kısımdan oluşmaktadır.

Birinci Bölümde, tutum, algı ve iletişimin sosyal medyadaki etki ve yansımaları ele alınmıştır. İletişim süresince etkili yere sahip bulunan kişilerin etki altında kaldığı durumlarda, düşüncelerinde nasıl bir farklılık meydana geldiği ve bu tutumları doğrultusunda kişileri yönlendiren güdülerin oluşturulması ve buna bağlı olarak davranışlarının değişip, pekiştirilmesi ve savunulması gibi etkenler önemli sorunlardır. Bu nedenle algılama kavramı ve türleri hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Algılamayı etkileyen faktörlerin neler olduğu, sosyal algılama, iletişim ve sosyal medyanın topluma etkisi, yeni sosyal medya ve kitle iletişim araçlarının içerikleri belirtilmiştir. Örgütsel iletişimde gündemin belirlenmesi üzerine ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

İkinci Bölümde, Zeytin Dalı Harekatı ve sosyal medyada oluşan algı üzerinde bir inceleme yapılmıştır. Olayların yaşandığı Afrin bölgesi ve Suriye'nin konumu, Ortadoğu'da gerçekleşen Arap Baharı'nın etkileri, Türkiye'deki Ortadoğu algısı ve gelişen olaylara etkileri incelenmiştir. Harekâtın yapılma amacı ve hedefleri doğrultusunda Türk Silahlı Kuvvetlerimizin başarılı operasyonu ve bunların kronolojik olarak basına yansıyan faaliyetleri ele alınmıştır. Zeytin Dalı Harekâtı'nda stratejik durum analizine yer verilmiştir.

Üçüncü Bölümde, Zeytin Dalı Harekâtının dünyadaki medya yansımaları ve Afrin'de ki operasyonun algısal etkileri üzerinde durulmuştur. Özellikle basının halk üzerinde oluşturduğu yanlış ve şartlı algı oluşturan haberleri vererek yapılmak istenen, terör örgütünün faaliyetlerinin amacını belirtmektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TUTUM ALGI VE İLETİŞİMİN

SOSYAL MEDYAYA YANSIMALARI

İletişim süresinde, kişilerin tepki verme olgusunda meydana gelen algılamaya bağlı olarak kişileri harekete geçiren güdülerin düzenlenmesi ve buna bağlı olarak verilen tepkinin değişip, pekiştirilmesi ve savunulması gibi etkenler önemli sorunlardır. Toplumun her yönden karşı karşıya kaldığı ve toplumda yeni değerlerin ortaya çıkarılması ya da var olanların savunulması için gerekli durumları, kendi içsel algılaması ile çok yakından bilmesi gerekmektedir. Motive yolu ile güdülenmek istenen kişilerin, kendi dış çevrelerini algılamalarının, hangi etkenlere bağlı olarak değiştiği ve davranışlarını yönlendirdiğini anlama olgusu yönünden incelenmelidir. İnsanoğlunun çevresindeki bilinen soyut nesnelere etkileşimde bulunması, bunlar hakkında çeşitli yargılarda bulunabilmesi, belli bir davranış ortaya çıkarması algılama sayesinde gerçekleşir. İnsanlar üzerinde oluşturulan algının, diğer etkilerle motive edilmesi, kişilerin tepkilerinin anlaşılmasında önem teşkil eden konulardandır. Büyük kitleleri, belirlenen davranışlara yönelten bu etkenler olumlu ya da olumsuz özellikte görülebilir. Bu tür davranışlarda ödül ve imrendirme gibi pekiştirici metotlar kullanılmaktadır. Algılama olayı farklı duyu organlarımız yardımı ile gerçekleşmektedir. Bazen belli bir olgunun gerçekleşmesi için birden fazla duyu organı bir arada işlevselliğini göstermek zorundadır. Ancak her algılama süresinde çoğunlukla duyulardan biri diğerlerine göre daha ağırlıklı rol alır. Örneğin görme duyusu merkezli olarak gerçekleşen bir algı görsel algı, duyu merkezli oluşan algı duygusal algılarda olduğu gibi algıyı farklı türlere ayırmakla mümkündür.

Bireyleri çeşitli davranışlara yönelten dağıtım kanalları (medya) aracılığı ile yayılan modeller aynı zamanda toplumsal denetim araçları olarak da belirlenmiştir. Var olan bu etken araçlar, toplumsal biraradılığı belirleyen çeşitli değerleri oluşturmakta da önemli bir yere sahiptir.

1.1. Algılama Kavramı

Algılama en bilinen tanımı ile kişilerin iç ve dış çevrelerinde olanlardan haberdar olması demektir. Kişilerin dış dünyalarında gerçekleşen bilgileri seçebilmesi, kavrayabilmesi ve onları yorumlayabilmesi olgusudur. Başka bir şekilde tanımlayacak olursak kişilerin duyu organları ile ulaşan duyuşsal iletileri ayırt edip, bunları düzenleyip yorumlayarak, dış çevrelerine ait anlamsal bilgiler şekline getirilmesidir. (Paksoy, 2004:32).

Dış dünyadaki somut ve soyut oluşumlara dair alınan duyuşsal bilgiler, algılamalardan oluşmaktadır. Algılama işlemi duyuşsal bir bilgilendirme olarak açıklandığında, duyma, tatma, görme, koku alma ve dokunma duyuşlarından meydana gelen beş duyu ve buna ilave olarak, dokunma hissi vasıtası ile dış çevreden her türlü bilgi edinme sürecidir.

Algılama fonksiyonunu bu açıdan incelediğimizde, bireylerin fizyolojik bir yanından söz etmiş oluruz. Çünkü bu bütün insanlar açısından görmek, koklamak, duymak, tatmak, hissetmek gibi faaliyette sürekli bir canlılıktadır. İnsanlara dış çevresinden pek çok uyarıcı gelir, fakat bu uyarıcıların duyu organlarının alt ve üst sınırları arasında olması şarttır ki algılanabilinsin. Kişilerin dış çevrelerindeki bir nesne ya da oluşum, algılamayı başlatan etken uyarıcı görevini gerçekleştirmektedir. Algılama bir süreçtir ve devamlı olarak duyuşlarımıza ulaşan pek çok uyarıcı seçilip, elenir ve bir düzene göre algılanır. Normal şartlarda bütün insanlar aynı şeyleri görür, aynı kokuları alır ve aynı sesleri duyar. Fakat algılamaların öncelikle bireyleri ilgilendiren yanları, davranış ve toplumsal birer oluşum oldukları ve diğer etkenlerle yönlendirilebilmesidir (İnceoğlu, 2016:87).

1.2. Algı ve Dil İlişkisi

Dil, toplumları oluşturan en etkili iletişim sürecidir.

Tüm etkileşim şekilleri, iletişim araçları vasıtası ve dilin kullanımı ile oluşturulur. Çeşitli oluşumların, kendisine özgü yeri vardır. Örneğin çeşitli mesleklerin kullandığı dil yapıları (tıp dili, sinema dili) gibi iletişim unsurlarıdır. Dilin kurallar bütünü olarak incelenmesi, dilin amacını ortaya koyan simgelerin dizgesel bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Buna göre dil, insanların her türlü oluşumunu

kurallar içerisinde hareketle en iyi şekilde anlatabilme özelliğidir (İnceoğlu, 2016:87).

İnsanlar toplumsal gelişmişliklerini dil aracılığı ile de ortaya koymaktadırlar. Çeşitli düşüncelerin dili kullanması ve yaygınlaştırması da tam bir sistemli düşüncel oluşum ortamının oluşturulması anlamına da gelmektedir. Bu nedenle dil ile düşünce olgusu arasında doğrudan bir etkileşim bulunmaktadır. Toplumların var olmasının en temel şartı dilin var olmasıdır. Bu yüzden toplumsal bir ortamda bir araya gelen insanlar, toplumsal bir yapının oluşabilmesi için dilden yararlanırlar. Belli bir sosyal ortamda doğan bireylerin orada sosyalleşmesi ve içinde yaşadığı toplumun şartlarına hazırlanmasında dil temel bir araçtır. Dil bir simge, fikir ise imgedir (İnceoğlu, 2016:92).

Bir ölçü içerisinde dilin belirlenmesi kurullarla belirlenmiştir.

Buna göre, insan dil yardımı ile her türlü iletişimi sağlarken, bunu da çeşitli kurullar dahilinde aktarabilmektedir. Bireylerin öğrendiklerini aktarma kabiliyetinin ve anlatma yeteneğinin gelişkinlik seviyesini belirleyen dilin simgelerinin bir arada kullanılmasıdır. Yani bireyler aktarımı meydana getiren biçimleri yerine getirebilirler ise ortaya çıkardıkları ürünleri de daha serbest aktarabilirler. İnsanoğlunu dil vasıtası ile her sorunu aşabilmiştir. Bir toplumu, ya da topluluğu meydana getiren bireyler arasında dilsel etkileşimin sağlanması gerekmektedir. İnsanoğlu dil aracılığı ile etkileşim ve iletişim ortamlarını oluşturur. (İnceoğlu, 2016:88).

Özetle şunu söyleyebiliriz ki: Toplumsal ortam dilin varlığının en önemli şartıdır. Toplum içinde yaşayan insanlar, kendilerini dil ile ifade ederler. Toplumsal alanda yaşayan kişinin sosyalleşebilmesini sağlayan temel araçlardan birisi yine dilin kendisidir. Dil, bir simgedir. Kendi başına bir soyutlamadır. Dil kavramlar dizgesi olup, insanların olguları ve aralarındaki ilişkileri anlamlandırmaya aracılık yapar. Dil ile toplumsal yapılanma arasında bir bağ bulunmaktadır.

Öncelikle dilin ortaya çıkması ve geliştirilmesinin en temel şartı, toplumsal yaşamı oluşturmaktadır. Eğer bireyler, birbirleri ile anlaşma, iletişim kurma ihtiyacı duymasalardı dil denilen olguya da ihtiyaç olmayacaktı. İletişim boyunca önemli bir yere sahip olan algılamada, etkilenmek istenilen kişilerin algılamalarının nasıl

meydana geldiği, buna bağlı olarak kişi yi harekete geçiren güdülerin uyarılması, tutumların farklılığı gibi konular genel ele alınması gereken sorunlardır. İnsanları etkilemek çok kolaydır. Ve onlara neyi kabul ettirmek istiyorsanız o Şekilde davranmanız, fikirlerini değiştirmede kolaylık sağlar. Kişilerin sosyal alanlarında var olanı savunması için, onları yönlendirmek istediğiniz tür davranışları sergilemeniz yeterli olacaktır. Kişilerin toplum içerisindeki davranışları ile beraber, Şahsi algılamalarının da nasıl ortaya çıktığını iyi anlamak gerekmektedir. Algı yönetimi ve süreci psikolojide, çok yeni Şeyler ortaya koymayan kavramlardır. Örneğin, “algı” kişilerin duyu organları ile dışarıdan gelen uyarıların kendilerine iletteği Şeyleri bir çeşit anlamlandırmasıdır (Tolung, 2012:151).

1.3. Algı Türleri

Algılama duyu organlarımız ile sağlanır. Belli zamanlarda bir sürecin oluşabilmesi için birden çok duyu organı ya da bir arada işlevsel olmak zorundadır. Fakat her algı oluşumunda duyulardan biri diğerlerine göre daha fazla rol alır. rnek verecek olursak, görme duysusu ana merkezli olarak oluşan bir algı görsel algı, duyu merkezli oluşan algı duygusal algı vb. algıyı farklı türlere ayırmak mümkündür.

1.3.1. Algı Görseli

Birey, yaşadığı ve duyumsadığı çevresel ortama ait düşüncelerinin büyük bir bölümünü gözlemleyerek meydana getirir. Buna göre gz ve gzlemele kişinin etrafında ilişki kurmasında çok etkili bir yer olarak belirir. Merkezde içten gelen verici ve alıcıların ortama göre farklı iletişim türü oluşurmaktadır. Grsel algılama böyle bir durumda ortaya çıkar. Kişi, gözlemlediği türlü objelerden, cisim ve Őekillerden meydana gelen biçimlerle sarılmıştır. Grsel algılamanın oluşmasında açısından içerik yönünden fark edebilmek ilk Őart olarak yeterli değildir. Bu durumda, görmenin anlaşılması ile algılamanın gerekleēebilmesi için kişinin davranışsal görebilmeyi sağlaması gerekmektedir. Kişi, görmek istediği ve kendisini çevreleyen görüntü karşısında onu görmektedir. Dış etkenlerle dikkatimizi çeken parlak cisimler ise kolayca anlaşılabilmektedir. Bilhassa reklam ve propaganda kampanyalarında görsel algıdan yararlanır (İnceoğlu, 2016:100).

1.3.2. Duygusal Algı

Kişinin duygusal ve sezgisel anlamdaki her tür davranış ve eğilimleri ve hayat deneyimleri içinde ortaya çıkar. Bir olay veya nesnelere algılarken, sadece aklımızda yer etmiş olan simgeler, sembol ve fiziksel izlenimlerle algılama yeterli gelmez. Konusu edilen olay, durum ya da nesneye ait algılama duygusallıkla gerçekleşir.

1.3.3. Seçimleyici Algı

Her birey olay ve olguları çevreleyen sosyal alan içerisinde yüz yüze iletişim kurarken olayları iki veya daha fazla kişinin dış görünüşleri, beklenti ve değer yargılarına göre farklı şekillerde algılar. Algılama, düşüncenin bir seçeneğidir. İnsan eylemlerinde dış çevrenin zihninde oluşturduğu temsili öğeler etkindir ve bu imgeler algılarımızdır (İnceoğlu,2016:101).

Yaşadığımız bu dünyanın subjektif bir görüntüsü olan algılama, kişinin almış olduğu eğitim, içinde yaşadığı toplum ve kültürel çevre, inanç, örf, gelenek ve görenekler yönlendirici bir etkiye sahiptir. Her insan olayları, içine doğduğu toplumsal ve kültürel ortamda beklenti ve değer yargılarına göre farklı şekilde algılar. İnsanların, çevrelerindeki her şeyi kavrayabilme gücü vardır. Bu sebeple seçimleyici öğrenme önemlidir. (İnceoğlu,2016:101). Algıları etkileyen sebeplerin en önemlisi ihtiyaç duyulan iletişim araçlarının hedef kitlelerin isteğine göre oluşmasıdır. Aynı mesajın birçok kez tekrarlanarak verilmesi çoğu zaman algıyı yönlendirmede çok etkilidir. Örneğin aynı ürünü aynı tarzda defalarca gösterirsek izleyiciyi yönlendirmede şartlandırmış olursunuz.

1.3.4. Sakınma ve Yaklaşma Nesnelere

Kişinin istek ve hedefleri devamlı olarak gelişir ve değişir. Kişilerin gelişimlerinde çeşitli değişiklikler belirebilir. İnsanın hayatı boyunca çevresiyle ilişkileri ve yaşamına yönelik özellikler kazanması da, gelişen beklentilerine yeni hedefler oluşturur. Ya da daha önceden beliren beklentiler yok olur, onun yerini diğerleri alır. Beklenti düzeyleri bütün insanlarda ortaktır. Beklenti kişilerin psikolojik olarak varmayı hedeflediği bir sınırdır. Aksi durumda doyumsuzlaşır. Beklenti alanlarına göre kişilerin istekleri değişmektedir (İnceoğlu, 2016:105-106).

1.4. Algılamayı Etkileyen Örgütleyici Faktörler

Algılama olayında içinde bulunulan şu anda, ortamdaki uyarılardan hangisinin algılanacağına, ne türde bir tepki gösterileceğinde, deneyimler ve birtakım ilişkiler etken olmaz. Uyarılar ile karşılaşma anında var olan şartlar, bireye ait psikolojik etkenler ve dış çevre özellikleri de çok önemli bir rol oynar. Kişinin motivasyonlarını, dış etkenlerin oluşturulduğuna dair türlü oluşumlar kişinin düşünsel umduklarını etkileyen nedenlere de bağlıdır.

1.4.1. Algı ve Tutum

İletişimin başladığı ilk andan itibaren, kişi farklı görmeye başlar. Karşılıklı duyular yaşantımızın yapısıdır. Duyular günlük yaşantımızda meydana geldiğinden, kişinin iç dünyasında eylem gücü olarak durur. Birey bilgiyi, duyum ve bilinç olarak iki şekilde alır.

Algı ile tutumlar arasında etkileşim vardır. Kelimeler, kavramanın sembolüdür ve temas anında geliştiklerinden dolayı, düşünsel esasa dayanmaktadır. Kişi tanıdığı, deneyimlediği, ya da algıladığı şeylerle, her duruma uygun algılar oluşturur. Tutumlar, gözlemlenemezler, ancak görülebilirler (İnceoğlu, 2016:108).

1.4.2. Beklenti (Umma) Düzeyi

Kişinin öz benliğine olan hassasiyeti, iletişim ve medyada sıkça ortaya çıkar. Kişinin çok daha yüksek isteklerde bulunması da, bireyin başkalarınca beğenilme niyetinin açığa çıkarılmasıdır. Kişilerin beklenti düzeylerine ulaşmaları ile bu umma seviyesinde yükselmeler gösterir. İnsan istediği seviyeye vardığında beklenti oranı da farklılaşır yeni bir beklenti ortaya çıkarır ve bu şekilde ilerler.

1.4.3. Algılama ve Kültür

Algılama olgusunun tümü görülme de görülüyormuş gibi düşünülür. Kişilerin görsel çevrelerinin uyarıdaki eksiklikleri tamamlayarak oluşturması, bütün bir nesne algılaması ile gerçekleşir. Kişi böylelikle de karşı tarafa iletmek istediği mesajı ilk önce düşünce yapısında oluşturur. Çünkü kültürel etkenler, özellikleri tartışmasız olarak belirgin şekillerin bile algılanmasını farklılaştırmaktadır (İnceoğlu, 2016:110).

1.4.4. Kategorileştirme ve Algı

Kategorileştirme, kişileri pek çok sıkıntıdan ayırır. Bu sayede dış alanımızı kolay bir şekilde algılamamızı ve algılarımızın gruplandırılmasını sağlar. Kategorileştirmenin toplumsal hayatı kolay bir şekilde ve belli bir seviyede anlaşılması gibi zararı da bulunmaktadır. Önyargılar da genellikle dinsel ve ırksal pek çok etkenlerin etkisi ile meydana gelir (İnceoğlu, 2016:112).

1.4.5. Bellek ve Algı İlişkileri

Tüm insanların geçmiş yaşamlarına dair düşünceye dayalı biriktirilmiş bellek ile algılama arasında fonksiyonel bir durum ilişkisi bulunmaktadır. Bellek algılamanın işlevselliğini sağlayan fizyolojik bir özelliktir. Çevremizde bilinç denilen algısal duyu devamlı olarak kişiyi çevrelemektedir (İnceoğlu, 2016:114).

1.4.6. Tutumların Algısal Yanları

Motive edildikten sonraki tutum ve davranışları ele alırken güdü ve algı açısından birbirinden farklı olarak incelemek gerekmektedir. Tutum ve algı arasında etkili bir ilişki bulunmaktadır. Algıyı etkileyen, kişilerin sahip olduğu güdülerdir. Fakat kişinin görevlerini yerine getirirken güdünün bu yanının her yönden incelendiği dikkate alınarak anlaşılabilceği bilinmelidir. Kişilerin olaylar karşısındaki tutumları, genellikle sosyal alanı kuran görecelik içinde düşünülür. Görecelik çerçevesi bir yandan kişinin yönelimlerini ve belli bir durumun algılamasını ortaya koyar (İnceoğlu,2016:117).

1.5. Sosyal Algılama

Sosyal algılama, bireyin dış çevrelerindeki diğer kişileri, kişiler arasındaki algılama durumlarını ifade ederken, diğer insanları nasıl değerlendirip anlamlandırdığımız ve onları nasıl bir gruplandırmaya aldığımız sürecini kapsar. Sosyal algılamayı etkileyen faktörler, algısal seçiciliği de yönlendirir. Bunlar dış ve iç faktörler olarak iki gruba ayrılmıştır. Algılama olayı süreç olarak, sadece daha önce belirtilen fizyolojik etkenlere bağlı kalmamıştır. Konu aynı kişiler söz konusu olsa bile farklılık göstermektedir. Ayrıca konu bireylerin buldukları çevresel olgulara dayanarak meydana gelen bilgilenmenin ötesinde sosyal olgu olarak ele alınmalıdır. Toplum içerisindeki algının sosyalliğinde, kişilerin yaşadıkları sosyal

uyumları ile de etkileşimde olduğu açıktır. Ağırlıklı olarak ortaya çıkan toplumsal etkinin bilgisel öğelerle oluştuğunu belirtebiliriz.

Algılarda önyargıyı oluşturan bir eğilim de, kişi ya da olaylar karşısında beklentilerden doğmaktadır. Bu beklentiler, deneyimlerden meydana gelmektedir. Algılama, kişilerin iç ve dış dünyalarından haberdar olmalarıdır. Algılamada seçicilik, kişilerin pek çok etkenden sadece önemli olanları ile ilgilenmesi veya bazı şeylere daha dikkat etmesidir. Algılamada organizasyon, kişinin çevresinde meydana gelen uyarıcıları daha basit renk ya da ses olarak değil, organize edilmiş tam uyarı şeklinde algılamasıdır. Algıda değişmezlik ise, algılanan olguların renk, şekil ve büyüklüğü duyu organları ile dikkate alınmadan, sabit olarak algılanmasıdır denilir. Sosyal algılamaları, algılanan bireyin özellikleri ve algılayan bireyin etkilendiği ortam etkilemektedir. Bunun yanı sıra yansıtma ve beklentiler de sosyal algılanmayı ortadan kaldırmaktadır (Özbaydar, 1998:134).

1.5.1.Algı Yönetimi ve Propaganda

Algı yönetimi açıklamasında şunu anlayabiliriz: Kamuoyuna aktarılacak ve hedef kitleye verilecek iletilerin önceden belirlenen gayeler yönünde idare edilmesidir (Başbüyük, 2014:47).

Algılama yönetimi yapılan toplulukların duygularını ve düşüncelerini etki altına almaya çalışmak için yapılan faaliyetlerin bütünüdür (Saydam, 2015:79). Algılama yönetimi uluslararası gündemi değiştirmek amacı ile kitle iletişim gereçlerinin kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Algılama yönetimi bazı çevrelere göre, hedeflenen toplulukları çıkarları ve beklentileri yönünde kandırmak için kullandıkları bir unsur haline gelmiştir. Bu yöntem Kamuoyunun içinde bulunduğu durumu anlamak yerine, kamuoyunu yönlendirip, etkilemek için gerçekleştirilmektedir. Algılama yönetimi, insanları daha kolayca etki altına almak ve yönetmek gayesi ile kullanılan yöntemlerdendir. Çağımızda kullanılan en önemli araç sosyal medyadır. Bu tür kitle iletişim araçlarıncı iletilen mesajlar yanında onların nasıl ve ne şekilde algılandığı da önemli bir yere sahiptir. Algı yönetiminin etkisinde kalan topluluklar, üstün güçlerin gösterdiklerini onların bakış açıları ile görmektedirler. Ve onların yapmalarını istediklerini yapmaktadırlar.

İnsanlar neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlayamaz bir hale gelmektedir. Küresel güçler bu bilgi karmaşası ile insanların algılarını etkilemektedirler. Bugün insanlar, küresel güçlerin malzemesi olmuşlardır. Kendi iradeleri de ortadan kalkmıştır. Algıyı yönlendiren güçler, insanları uzaktan kumanda misali yönetmeye devam etmektedir. Yapılan bu algı operasyonları ile her alanda geniş bir alana yayılmışlardır. Bilinçaltı yöntemleri kullanılarak, geleceğin küresel algıları meydana getirilmektedir. Çeşitli felaketler, savaşlar, terör, hırsızlık gibi çeşitli suçların çoğu, sıradan olaylar gibi akıllara işlenmektedir. Küresel güçler hedeflenen toplulukları kendi çıkarları yönünde kullanmak için bir unsur haline getirmişlerdir. Günümüzde hepimizin algı yönetmenlerinin mağduru olması çok doğaldır (Gültekin, 2016:11).

Algı yönetiminin ayrılmaz bir parçası da manipülasyondur. Algıyı yönetmek sadece gizlenmiş, çarpıtılmış bilgilerin, haber ve yorumların bulunduğu bir süreç değildir. Daha karışık, uzun yıllara yayılmış kapsamlı bir organizasyonu gerektirmektedir. Algı yönetimlerinde önemli olan amacın ustaca gizlenmesidir. Bu nedenle kandırılacak bireylerin ya da grupların iyi incelenmesi şarttır. Gerek televizyon, gerek gazete ve dergilerde sürekli olarak bizleri bilgilendirmeye yöneldiklerinin farkındayızdır. Medya üzerinden algı yönetmek için hala en etkili taşıyıcı yöntemi olmaya devam etmektedir. Algıyı yönlendirenler, değişimi kitlelere çoğu zaman işlemden geçirerek ortaya koymaktadır.

Günümüzde algı hareketlerini oluşturan medyanın önemli bir yanı da iliştilmiş gazetecilerdir. Halka sunulan çeşitli haberlerde önemli detayların saklanması, ya da haberden çıkarılması, gereken algı operasyonları tanımını gündeme taşımaktadır. İnsanların haber alma özgürlüklerini savunan demokratik basın ve yayın, siyasi, ekonomik ve kültürel çıkarları söz konusu olduğunda, menfaat özgürlüğü temeline göre hareket etmektedir (Gönenç, 2018:28).

1.5.2. Algı Yönetimlerinin Amacı

Algı hareketleri ile kitlelerin duygu ve düşünceleri etki altına alınmaya çalışılmaktadır. Algı gerçekleri gizlemek veya çarpıtmak amacı ile yapılan psikolojik operasyonların tamamıdır. Bu şekilde hedeflenen topluluklar manipüle edilerek yönlendirilmektedir. Her türlü bilgi akışını elinde bulunduran küresel güçler,

psikolojik üstünlükleri ile geniş kitleleri silah gücü ile korkutarak sindirmektedir. Algı yönetiminin amaçlarını şöyle sıralayabiliriz (Gönenç, 2018:29).

- Devletlerin bölgesel büyük bir güç olması iktidarların ve siyasilerin isteğe göre oluşturulması,
- Kurumların ve kişilerin itibarlarının artması,
- Büyük hedef kitleleri ikna etmek,
- Hedef kitleye dünyaya kendi gözleri ile baktırmak
- Türlü stratejiler geliştirerek, toplum mühendisliği, propaganda, psikolojik atılımları başlatmak,
- İnsanlık vicdanını ortadan kaldırarak vahşet dolu bir hayata alıştırmak
- Hayatın önceden yaşanmış algısı olduğu yüzünden gerçekle hayalin birbirine karıştırılmasını sağlamak
- Akıllara kazınan algı ile kötü olan her şeyle beraber yaşamak zorundayız imajı oluşturmak
- Toplumlara birbirine karşı kışkırtmak
- Bölgeselcilik
- Etnik kimlikler, inanç, bencillik ve süper egodur.

Algı yönetiminde çağımızdaki en önemli etken sosyal medyadır. Teknoloji ve sosyal medya bu yolda çok etkin bir biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal medyanın ortaya çıkmasından bu süreye kadar algı yönetiminde geleneksel medya hakim olmuştur. Algı yönetimi ile büyük kitlelerin duygu ve düşünceleri etki altına alınmaya çalışılmaktadır. Bir şeyin gerçek olması o kadar da önemli değil ancak gerçek olarak algılanması çok önemlidir.

1.5.3. Algı Yönetiminin Çeşitli Etkileri

Algısal operasyonların çağımızdaki en önemli başlatıcısı sosyal medyadır. Teknoloji ve sosyal medya çok etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal medyanın oluşmasından en çok etkilenen geleneksel medya olmuştur. Sosyal medya denilen alanda habere ulaşmaya çalışan her kişi, her vatandaş aynı zamanda da bir olmaktadır haber kaynağı. Çünkü sosyal medya ve internet dünyanın herhangi bir yerinde ortaya çıkan gelişmelere anında erişme imkânı sağlamaktadır. Sosyal ağlar aracılığı ile yayımlanan her bilgi, her haber genel anlamda kitleleri etkileme gücüne sahiptir. Bu teknoloji bir yandan toplulukların hayatlarını kolaylaştırırken bir yandan da medya üzerinden yürütülen algı savaşları gerçeklikten ayrılmaktadırlar.

Bu durumun ortaya çıkardığı sonuçlar şunlardır.

- Gerçek ile kurgu arasındaki ayırım zorlaşır.
- Hedef kitleler meydana getirilen sanal gerçekliğe ikna edilmeye çalışılır.
- Değişim ve gelişim savaşı ortaya çıkar
- Kelimeler bildik anlamından uzaklaşır.

İnsanlar her şeyi medya aracılığı ile algılamaya başlamıştır. Algı yönetiminde kullanılan en önemli kitle iletişim aracı televizyondur. Bütün bu eylemler televizyonda kullanılmaktadır. Haber ile gündem değiştirilmektedir. Dünyada yapılan bir araştırma sonucunda en etkin olarak kullanılan aracın internet olduğu görülmüştür. Bilhassa genç kuşakların aralarında habere ve bilgiye ulaşmak için interneti tercih ettikleri görülmektedir (Gönenç, 2018:36).

Algı yönetimlerinde önemli hususlardan biri de haber akımının denetim altına alınmasıdır. Haber akışının denetim altına alınması ile insanların düşüncelerine etki ederek dış dünyayı istedikleri biçimde algılatılmaktadırlar. Böylece insanların dünya görüşleri, hayat şekilleri, istenilen biçimde şekillendirilmektedir. Dünyanın her yerinde küresel haber ağını elinde bulunduran güçlü devletler insanların algılarına etki etmek için algı operasyonlarına başvurumaktadırlar. Kitle iletişim araçlarını ellerinde tutan güçlü devletler, toplulukların algılarını etkileyerek olayları farklı bir

şekilde algılatmaktadır. Bilgi güç ve iktidardır. İnsanların en önemli zaafı akıllarını iyi kullanamamalarıdır.

Medyada haberin tamamı verilmeyerek medya için önemli olanın insanların haberi nasıl algıladığı fikridir. Bir olayın ne kadarı görülmesi isteniyorsa o kadar verilmektedir. Günümüzde en etkin algı yönetimi araçlarından biri de sosyal medyadır. Sosyal medya sayesinde algıları etkilemek ve değiştirmek çok kolaylaşmıştır. Modern çağımızın en gerçek savaşları artık iletişim alanında yapılmaktadır. Algı yönetimi iletişimin her alanında görülmektedir. Bu algı yönetimi ile bir kargaşa ve kutuplaşma alanı oluşturulmaktadır.

Karşı tarafın asla dinlenmediği yalan dolu bir ortam oluşturmaktadır. Algı operasyonlarına başvuran egemen küresel güçlerin idaresindeki medya organları, kendi düşünce ve görüşlerini insanlara dayatmaktadırlar. Algı yönetimi Amerikalıların bulduğu bir kavram olmakla birlikte askeri harekâtların güvenliğini sağlayabilmek amacıyla yapılmaktadır. Hedef kitleleri istenilen amaçlar yönünde bilinçli bir şekilde yönlendirmek sosyal medya aracılığı ile daha kolay olmaktadır. Yaşanan olayların yeni medya ortamlarında yayılma hızı o kadar artmıştır ki bireylerin önemi kalmamıştır. Terör olayları, şehit haberleri, zamlar, işsizlik, vergilerdeki artışlar, gelir dağılımındaki dengesizlikler, insanlar üzerinde birikime neden olmaktadır. Medyayı ve yeni medya alanını kullanarak manipülasyon oluşturanlar daha etkili olmak için aktardıkları olayları, sadece kendilerinin bildiği başka kimsenin bilmediği izlenimini oluşturmaktadırlar (Gönenç, 2018:43).

Algı yönetimine bakıldığında şunlardan oluştuğu görülmektedir. (Gönenç, 2018:45).

- Gerçekleri gizleme
- Gerçekleri çarpıtma
- Psikolojik operasyonları yönetmedir.

Algıyı iyi yönetmek için değişen teknolojileri çok iyi anlamak gereklidir. Mesajın iletilmesini sağlamak için medyayı yönetmek doğru karışım yapabilmek gereklidir. Algı yönetimi hedef kitlelerin kültürüne, değerlerine, tutumlarına uygun

düŖecek Ŗekilde yapılmalıdır. Aynı zamanda algılamayı da doğru yönetmek çok önemlidir. Aksi takdirde hedef kitlelerin zihninde yalancı bir imaj oluşur. Bugün Türkiye’de yaşananlar algı operasyonlarının insanlar üzerinde ne kadar etkili olduğunun en açık kanıtıdır. Algı yönetiminde eğitimin olduğu kadar okuma alışkanlığının da rolü büyüktür. Çünkü eğitim düzeyi artan toplumlarda, algı operasyonlarını yapmak zorlaşacaktır. Eğitim-kültür düzeyi düşük kitlelerde ise algı yönetimi daha kolay yapılabilir.

Algı yönetimlerinden kurtulmak için çok okumak, araştırma yapmak, başkalarının bize aktardıklarına doğrudan inanmamak, sorgulamak önemlidir. Araştırmak bir Ŗeye körü körüne bağlanmayı engellemektir. Çünkü kiŖi algı yönetimi ve psikolojik manipölasyon ile algı kuŖatmasının etkisi altına girer. Bireylerin özgür düşünce ve davranışları zamanla yok olmaya başlar. Kavram kargaŖası, kültürel oluşumlar, korku, endişe gibi faktörlerden ötürü insanlar farkında olmadan davranışlarında ve düşüncelerinde farklılıklar gösterirler. Çünkü insanların çoğu kendilerine karşı yöneltilen psikolojik savaŖa karşı korumasız bir durumdadırlar.

Medya grupları kendilerine reklam veren Ŗirketlerin çıkarlarına ters düŖecek yayınlar yapmazlar. Bu durum medyanın objektifliğini de tartışılır bir duruma getirmektedir. Haber kaynakları, kitle iletişim araçları, sürekli ve güvenilir haber akışına ihtiyaç duyarlar.

Haber kaynakları medyaların istedikleri Ŗeyleri söylerler. Bu sebeple genelde medyalarda aynı isimlere yer verilir. Bazen medyada yayımlanan haberlere karşı olumsuz tepkiler de görülebilmektedir (Gönenç, 2018:50).

1.6. İletişim ve Sosyal Medyanın Topluma Etkisi

Çağımız, teknoloji çağıdır. Sosyal yönden ve kültürel yönden teknoloji yaşantının bir parçası olmuştur. Özellikle üniversiteli gençler, modern teknolojinin tüm yeniliklerini kullanmaya dikkat etmektedir. İletişim, farklı bir boyuta taşınmış; daha hızlı, daha çabuk haberleşme tercih edilir bir duruma gelmiştir. Özellikle sosyal iletişim ağları bunu hızlandırmış, uzakları yakın bir hale getirmiştir. Bilgiye anında ulaşma kolaylığı sağlanmıştır. Bu araştırmamda sosyal medyanın insan topluluğu üzerindeki etkileri ve sosyal iletişim aracı olan ağları kullanmaları ne denli baskındır

konusuna değinilmiştir. Bilhassa da sosyal medyanın gündemi olumlu ve olumsuz yönde belirlemesindeki rolü incelenmiştir.

Çağımızın en çok konuşulduğu ve insanları etkisine aldığı bilişim dünyasında internet ve sosyal medya olayına tepkisiz kalmak da düşünülemez. Özel bilgi ya da deneyimi olmayan kişiler için internet yalnızca şaşırtıcı değil, aynı zamanda biraz da ürkütücüdür. İnternet, bilgisayar ağından başka bir şey değildir. İnternet'teki her bilgisayar, diğer bilgisayarlar dizisine bağlıdır. Sosyal ağlar aracılığı ile birbirine eklenmiş bilgiler aynı anda erişilebilir düzeye gelmiştir.

Son yıllarda hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojisinin günlük yaşamımızı etkiler hale geldiği görülmektedir. Yeni teknolojilerle kurulmuş ilişkiler ağına sosyal medya denir (Erdoğan, 2013:230). Televizyon endüstriyel medya olarak sunulurken; internete “sosyal medya” denilmektedir. Gittikçe hızlı büyüyen bilgi ve iletişim teknoloji olan internetin yaygınlaşması ve sosyal medyanın daha fazla kullanılmasıyla birlikte her kesimden insanı içine almış bir duruma erişilmiştir. (Dilmen, 2012:19).

Kitle iletişim araçları denilince akla gelen bilgilerin depolanmasını sağlayan bir mekanizma ve iletilerin saklanması gelir. İletişim araçları, yeni buluşlar, teknoloji alanındaki ilerlemeler, hedef kitlelerin çoğalıp çeşitlenmesi gibi olgular sonucunda ortaya çıkmıştır. Bireyler günümüzde teknolojiyi ve iletişim araçlarını her zaman yanlarında bulundurma olanağına sahip oldukları için bu araçlar aracılığı ile her an dünya ile etkileşim şeklinde olmaya başlamıştır. Yazı veya başka kitle iletişim araçları yoluyla uzaktan iletişim kurmak demek, aynı zamanda mekân ve zamanın boyunduruğundan kurtulmak, bilgilerin ortaklaşmasını sağlamak, bir de bu bilgilere bağlı pratikleri ve modelleri yeniden örgütlemek demektir. Kısacası kitle iletişim araçları dendiğinde her türlü iletişime olanak sağlamak üzere kurulmuş olan sosyal yapıları, biraz genişletildiğinde de, bu yapılar için gerekli araçları anlamamız gerekir.

Gelişen ilerlemeler ve teknolojik gelişmelere dayanarak, insanoğlu internet sağlayıcılarını sürekli yanında bulundurma imkanına sahip olmuştur. İletişim alanındaki ilerlemelerin yanında teknolojik gelişmeler de hızla değişmiştir. Her yeni keşfedilen buluş iletişim kavramına yeni olgular getirmiştir. Hedef kitle farklı niteliklerde ve düzeylerde çeşitli beklentilere sahiptir. Özelliği ve içeriği ne olursa

olsun iletişim içerisinde hedef kitlelerin beklentileri karşılanabilirse, beklentilerin daha fazlası verilir. Sosyal medya üzerinden bire bir iletişim bu etkileşim araçları içerisinde yer almaktadır.

1.6.1. İletişimin Tanımlanması

İletişim kavramını tek bir tanımla ifade etmek mümkün değildir. İletişimin en çok kullanılan açıklaması: “İletişimde kaynağın vermek istediği mesajı anlaşılır şekilde gitmesi gereken hedefe ulaştırmasıdır” (Tutar, 2003:5). En basit tanımıyla, “duygu ve düşünceleri paylaşma” sürecidir. Hangi kültüre ait olunursa olunsun, bütün insanlar, sonuçları farklı olsa da, iletişim sürecinde aynı temel etkinliklerde bulunur (Samarov, L. A./ Porter, R.F. 1991:25-26). İletişim “Bir bireyin anlamları istemli olarak başka birine aktarma girişimi süreci” olarak tanımlanmaktadır (Miller, Gerald. R. 1975:14).

İletişim, bulunulan ortamda diğer kişilere aktarılan bilgi veya anlayışın aktarılması ve bilgi üretme, iletme ve algılama sürecidir. İletişim insanoğlunun başlattığı kendisini ve çevresini yönlendirebilecek ve gelişen ihtiyaçların karşılanmasını sağlar. İletişim, semboller yoluyla anlamların iletilmesidir. Ayrıca iletişim gönderici ve alıcı arasında, anlamlardan sonuç çıkarma ve bilgi değişimi olarak da tanımlanabilir. İletişim çalışmalarında öylesine hızlı değişiklikler olmaktadır ki, sabit bir tanım yapılabilmesi olanaksızlaşmıştır. Bugün artık daha çok kişi ile daha kolay ve daha yoğun iletişim kurmak mümkün olmaktadır.

1.6.2. İletişimin Amacı

Eğitim, öğretim, kültürel ve sanatsal faaliyetler müzik, spor ve çeşitli eğlenmeye yönelik çalışmalar kişisel iletişim işlevinin farklı beklentiler için kullanılmasının birer ürünüdür. İnsanlar, iletişim aracılığı ile toplum ve örgütler arasında çeşitli etkileşim akışını da düzenler (Tutar, 2003:6). İletişim, bireysel, toplumsal ve örgütsel yaşamın vazgeçilmez aracıdır. İletişim yaşamsal bir zorunluluktur. Sosyal bir oluşum içinde iletişimin önemli katkıları vardır. Çünkü iletişime ihtiyaç göstermeyen hiçbir iş yoktur. İletişim sayesinde insanlar zihinlerdeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme

olanağına sahip olurlar. İnsanlar arasında yaşanan ilişkilerin sürmesi iletişim sayesinde mümkün olur.

İnsanların kendi aralarında kullandıkları en iyi etkileşim olan iletişim kurmakta esas hedef, doğru kişilere doğru zamanda gerekli bilgilerin aktarılmasıdır. Kişilerin çevreleri ile olan durumlarda iletişim, kişinin dış görüntüsü ile dengeli bir durum oluşturmaktadır. İnsanlar arasında ilişki kurması ve toplumsallaşması buna bağlıdır. İletişim, gereksinimleri karşılamak, çıkarları korumak, amaçlara ulaşmak, değişiklik yapmak için, koşulların değiştirilmesi için bir araç olarak kullanılabilir. (Usluata, 2005:12).

İletişime dayanılarak, pek çok dışsal etken de sıralanabilir. Bu değişken yapıdaki iletişimin başlıca sınıflandırılması kültür, sosyal ağlar, dürtü ya da ödül gibi çeşitli motivasyon unsurları ve kurumsal çevreden meydana gelmektedir. Ağızdan ağıza iletişim hepsini kapsayan bir olgu olmasına rağmen, pek çok araştırma batı toplumları esas alınarak ortaya çıkarılmıştır. Toplumcu kültürler, yapılan hizmetlere çok sıkı duygusal bağlarla bağlanarak gelişimini tamamlamıştır. İnsan sesi ve ses yolu ile de sözlü olarak geri bildirimde bulunur.

1.6.3. İletişime Etki Eden Araçlar ve Kitle İletişimi

İletişim sürecinin gönderen, ileti, kanal ve alıcıdan oluşan temel unsurları, kitle iletişim için de geçerli olmasına karşın bu öğeler kitle iletişiminde biçimsel farklılıklar göstermektedir. Kitle iletişiminde gönderen yani iletiyi hazırlayan bir örgüt (örneğin radyo kuruluşu) ya da örgütlenmiş bir kişidir. İletiler ise kişiler arası iletişime göre daha sistemlidir. Kanal, iletilerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacak yapıdadır. İletişimin bir diğer ögesi durumundaki alıcı ise kitle iletişiminde geniş izleyici kitlelerini kapsamaktadır. (Zeytin,1999:249-250).

İçinde bulunduğumuz yıllarda çeşitli kuruluşların hızla kalkınabilme faaliyetlerini başarılı bir şekilde sürdürebilmeleri, teknolojiyi çok iyi yönetmelerine dayanır. Artık büyük olanlar değil, her konuda çok hızlı atılım yapanlar daha verimli olmaktadır. İletişim, insanların birlikte hareket ederek toplumsal olayları düzenledikleri bir süreçtir. Gelişen teknoloji beraberinde çeşitli önlemleri de almayı gerekli kılmıştır (Uğur, 2003:145-147).

En kısa şekilde iletişimi üçe ayırabiliriz. Bunlar, verici kaynaklar, alıcı hedefler, mesaj ve geri beslemedir. Kaynak denilince iletiyi gönderen olduğu, iletişimde gönderilen bildirimde de ileti ifadesi kullanılmıştır (Oskay, 2011:10). Sosyal medya kurumlarının hızla yaygınlaşması ile iletişimde büyük kazanımlar elde edilmiştir.

“Yaşanan bu hızlı gelişmeler, iletişim alanında, bilginin yayılma gücünü ve kapasitesini de etkileyerek” (Akıncı, Coşkun, Gül 2006:105-118). “yeryüzünde uzak saydığımız yerleri yakınlaştırmakta, ülkeler ve toplumlar arasında etkileşimleri artırmaktadır. Dünyanın farklı bölgeleri arasında kültürel ve toplumsal etkileşimlere neden olmaktadır” (Tural, 2005:39).

1.6.4. Dünya ve Türkiye Genelinde Sosyal Medyanın Değişim Yaratması

Dünyanın dört bir köşesinden internete bağlanılsa da her toplumun blogları ve diğer sosyal medyayı kullanma biçimi birbirinden farklıdır. Bu farklılığı, teknolojiye uyumluluk, ekonomik gelişmişlik, gelenekler, eğitim seviyesi ve kültürel özellikler belirler (Atikkan, Tunç, 2011:69).

1.6.5. Sosyal Medyada Algı Yönetimi

Dünya genelinde olduğu gibi artık Türkiye’de de sosyal medya ağları yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal ağlar aynı zamanda kurumların kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri yönünden de büyük önem taşımaktadırlar. İnternet ortamlarında yer alan kurumların hemen hepsi firma tanıtımlarını sosyal medya üzerinden daha etkin bir şekilde yapabilmektedirler. Bu sayede geniş hedef kitlelere de seslenerek kısa süre içerisinde istedikleri kurumsal kimliği de oluşturabilmektedirler. Bu sebeple sosyal medya ağlarının yönetimi kurumların yükseltilmesinde çok etkili olmaktadır. Sosyal medyada dikkat edilmesi gereken konuların başında algı yönetimi gelmektedir. Çünkü sosyal medyada algı yönetiminin olumsuz sonuçları çok sıkça görülebilmektedir (Gönenç, 2018:128).

Sosyal medya olumlu bir algı ve izlenim bırakmak için kullanılabilmesi gibi olumsuz algılar oluşturabilmek için de kullanılabilir. Özellikle firmalar, şirketler, yapacakları doğru ve olumlu algı yönetimleri sayesinde hedef kitlelerine kendilerini daha iyi tanıtabilmektedirler. Kendilerini hedef kitlelerine daha iyi tanıtan

firmalar yaptıkları bu doğru iletişim şeklinin manevi mutluluğunu yaşamının yanı sıra maddi açıdan da yararını da görmektedirler. Sosyal medyada algı yönetiminin olumsuz yönleri de bulunmaktadır.

Sosyal medya uzmanları, iletişim akademisyenleri, sosyal medyada gezen yanlış ve kirliliğin bilinçsizce paylaşılmasının halk arasında korkuya neden olduğuna vurgu yapmaktadırlar. Örneğin Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde oluşan terör saldırıları ile ilgili yayınlanan haberlerdeki bilgi kirliliğinin halk arasında korkuya neden olduğu düşünülmekte ve belirtilmektedir. Sosyal ağlar üzerinden yayınlanan bilgi, resim, video görüntülerinin küresel alanda yayılma ve kitleleri etkileme gücü halk üzerinde zaman zaman olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

Algı yönetimi, iletişim sektöründe tüm kanalların bir bütün olarak koordine edilmesi gereken bir süreçtir. İnsanın, zihninde karar verme sürecinde kendine özgü ölçütleri vardır. Hedef kitlenin ne düşündüğünü bilmeden algı yönetmede bir fikir üretmek mümkün değildir. Buradaki asıl amaç, hedef kitleyi tanımaktır. Bundan sonra yapılması gereken; ne maksatla hangi kanallarla ne zaman nerede ve ne şekilde bir algı yönetimi yapılacağına karar vermektir (Aslan, 2015:69)

Algı yönetimi ve algı operasyonları ile olaylar gerçekte olduğu gibi değil de farklı şekillerde insanlara yansıtılmaktadır. Toplumların istenilen gibi düşünmesi ve yaşanan olayları bu şekilde algılaması sağlanmaktadır. Bu durumun da en kolay yapılabileceği alan sosyal medya olmaktadır (Gönenç, 2018:128). Örneğin meydana gelen bir olayda ölü ve yaralı sayıları az ya da çok gösterilerek bir tür algı operasyonu yapılmaktadır. Türü paylaşım ve bireysel açıklamalarla sanki o ülkenin her yerinde durmadan bombalar patlıyor insanlar korkudan evlerinden dışarı çıkamıyorlar gibi bir algı oluşturulmaktadır (Gönenç, 2018:129).

Yurt dışında yayın yapan medya organları, Türkiye'yi can güvenliği olmayan bir ülke olarak göstermektedir. Bu tür algı operasyonları sosyal medya üzerinden yürütülmektedir. Bu aleyhte propagandalara karşı biz Türkiye Cumhuriyeti olarak daha uyanık olmalı, bu tür paylaşım görüldüğü zaman hemen aldanmamalı, gerçeğin ne olabileceğini sorgulamalıyız. Sosyal medyada korkuya neden olan paylaşımlar da görülmektedir. Bu paylaşımlar insanların topluca bulunduğu alışveriş merkezleri, parklar ya da yollar gibi yerlere ilgisini azaltmaktadır.

Sosyal medya üzerinden algı yönetimi ile ilgisi olan en önemli konulardan biri de algı yönetiminin meydana gelen terör olaylarına alet edilmesidir. Terörün amacına hizmet etmemek için paylaşılan içerik ve haberlerin kaynağını, kullanan görsellerin gerçekliğini, tutarlı olup olmadığını, gerçekten doğru bir hesaptan yollanıp yollanmadığını incelemek ve araştırmak gerekmektedir. Bilhassa toplumsal sıkıntılara yol açabilecek paylaşımlar görüldüğünde, yaygın medya, haber ajansları ve video haber sayfalarından yetkililerce bu konularda resmi açıklamalar olup olmadığına bakılmalıdır. Ayrıca sosyal medyada paylaşılan bütün haberlerin doğru olmayabileceği hakkında insanlar bilinçlendirilmelidir.

Sosyal medya ağlarının ortaya çıkardığı sınırsız erişilebilirlik ve özgürlük alanı, kültürel değerlerin etnik kimliklerin, dini değerlerin çiğnenmesine ve yozlaştırılmasına da yol açmaktadır. Siyasi ideolojileri ve siyasi tavırları net olan kişilerde bu açıdan en çok hakarete uğrayan kimseler olarak görülmektedir. Sosyal medyanın kullanıcılarına sunduğu sınırsız erişilebilirlik ile özgürlük alanı, toplumların kutuplaştırılmasına, insanların arasındaki kin ve nefret duygularının artmasına neden olabilmektedir. Toplumların hassas olduğu milli değerler ve dini kurumların sosyal medyada kullanılarak araçsallaştırılması alt tabakadan üste doğru devam eden eylem, zıtlık, şiddet türü davranışların gösterilmesine ortam oluşturmaktadır (Gönenç, 2018:131).

Sosyal medya aracılığı ile ülkelerin iktidar ve muhalefet partilerinin liderlerine hakaretler edilebilmektedir. Sosyal medya tahammülsüzlük boyutunun arttığı, ideolojik demeçlerin ön planda olduğu kültürel değerlerin hiçe sayıldığı ve kutuplaşmanın arttığı bir alan olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Algı yönetiminin bu kadar etkili olduğu çağımızda şunu söyleyebiliriz: “Tarafsız medya yoktur. Olayları kendi hedef kitlesinin düşüncesi yönünde sunan medya vardır.” Günümüzde medya tarafsızlığını kaybetmiş bir durumdadır. Algı yönetimine destek vermesi de tarafsızlığını ve yansızlığını kaybettiğinin en açık bir kanıtıdır. Algı yönetimi yanlış bir algıyı düzeltmek için kullanılacağı gibi, insanları kandırmak, manipüle etmek, gerçekleri ve esas niyeti gizlemek, çıkar sağlamak, kriz çıkarmak için de kullanılmaktadır (Gönenç,2018:145).

Yaşanan kriz durumları toplumlara ve zamana göre değişmekle birlikte, her krizin belli başlı özellikleri vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Endişe duygusu
- Yetersiz bilgiler
- Sürekli gelişen olaylar zinciri
- Kontrolün kaybedilmesi
- Önemli çıkarların tehlike altında olması
- Panik ve düzenli karar alma süreçlerinin alt üst olmasıdır
- **1.6.6. Algı Yönetimine Karşı Alınabilecek Önlemler**

Algı yönetiminde her türlü manipülasyona karşı direnmenin aracı da eleştirel düşünme eğilimine ve becerilerine sahip olmaktır. Eleştirel düşünmeyen ve eleştirel sorular sormayan bireylerin çabuk kandırılabilir kişiler olduğu söylenebilir. Eleştirel düşünebilen bireyler kendilerine ulaşan bilgilerin haberlerin kaynağını sorgularlar. Tek bir kaynağa bağlı kalmazlar. Kaynaklar arasındaki farklılıklara dikkat ederler. Günümüz dünyasında nelerin haber olup olmayacağına hangi haberin ilk sayfada ya da iç sayfalarda yer alacağına hangi haberlerin hangi kavramsal alanda sunulacağına karar verirler.

Eleştirel düşünebilen bireyler sadece verilen haberlere değil verilmeyen haberlere de duyarlı olmalıdırlar. Dünya üzerinde bir gün içinde yüzlerce olay olmaktadır. İnsanlara aktarılan bu haberler olayların çok küçük bir bölümüdür. Neyin haber olacağı neyin olmayacağı çok önemlidir.

Alınması gereken önlemler şunlardır:

- Kimsenin etkisi altında kalmadan bağımsız düşünebilmek
- Algılanması istenilenlerin dışında kalabilme
- Sorgulayıcı olmak
- Gücün sihirli etkisinden korunmak

- Kitle psikolojisinin etkisinin dışında kalabilmek
- Bilgi süzgecinin güçlü tutulmasıdır.

Bunların hepsi de kolay alınacak önlemler değildir. Algıyı yöneten başka uzmanlıklar da vardır. Algı yönetimi toplumun hayat biçimini derinden etkilemektedir. Bir ulusun diğer bir ulus üzerinde olumlu bir algı yaratma yöntemi olarak bilgilendirme yöntemi seçilmelidir. Algılama yönetimi, algı operasyonları, bu olayları kurgulayan güçlerin çıkarlarına göre şekillenmektedir. Hedef kitlenin, manipülasyonları yapanların istekleri ve çıkarları yönünde kullanılan bilgilendirme yöntemi günümüzde uluslararası düzeyde kullanılan ve etkili iletişim yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Her alanda bilgiye maruz kalan ve iletişim araçları ile esir alınan kişilerin dünyası artık sadece kendi düşüncü ve gerçekliği olarak kalmamaktadır. Medya patronları, yönetici güçleri ellerinde bulunduranlar, gerçeklik üzerindeki egemenliği yönetimlerinde tutmaktadırlar. Bu sayede kişilerin bakış açılarını yönetmekte ve yönlendirme imkânı sağlamaktadırlar. Alguları kontrol edebilenler, insanları, gücü elinde bulunduranlar tarafından yönetilen yığınlara dönüştürebilmektedirler. Günümüzde bu karmaşaya sebep olan en önemli unsur ise sosyal medyadır. İletişim alanında birçok modelde belirtildiği gibi okurun ikna olabilmesi için kaynağının güvenilirliği ve saygınlığı önemlidir. İnternetin ve sosyal medyanın gelişimi ile kaynağı belirlenemeyen bilgiler yayılmakta ve bu bilgilere inanan insanlar artmaktadır (Gönenç, 2018:210).

1.7. Yeni Medya Özellikleri

İnsanoğlunun, iletişim alanı sayesinde başka bir insanla duygu ve bilgi birikimini paylaşarak toplumsallaşma sürecinden geçtiğini söyleyebiliriz. Kitle iletişiminin, geçmişten günümüze gelişti sonrasında ise dijitale geçişi büyük bir hızla gerçekleşmiştir. Öncelikle bütün iletişim araçları bizlere dünyanın büyümesi ve gelişmesi karşısında yeni bir oluşumun içine girmesini ifade eder. Teknolojiler kullanıldıkları yer ve zamanlarda, pek çok işlevleri bakımından aynı kalmalarına rağmen sosyal şartlara ve kültüre bağlı olarak farklı değerler kazandırır (Çelik, 2011:20). Yeni medya ortamlarını geleneksel medyadan farklı kılan tüm bu özellikler, kullanıcının, edilgen tüketici konumundan çıkarak, kendi ilgisi ve çıkarları

için üretim yapabilen üretici konumuna geçebilmesi için çeşitli olanaklar sunmaktadır. Bu imkânlardan yararlanabilmek için kullanıcının yeni medya okuryazarlığının gerektirdiği bilgi ve beceriye kavuşması gerekmektedir.

1.8. Sosyal Medya Araçları ve Özellikleri

Günümüz teknoloji dünyasında iletişim ağlarının iki sistemden meydana geldiğini söyleriz. Birisi bilgisayar diğeri ise telefon işleyişidir. Yeni gelişmelerin doğrultusunda bu ağı birleştirerek tek bir iletişim altyapısı olmaktadır. WAN cihazlarındaki bu gelişmeler, uzak noktalar arasında daha sorunsuz ve daha hızlı veri iletimi sağlamanın yanı sıra aynı zamanda gerçek zamanlı veri iletimi sağlamaktadır. Zamanlı uygulamalar olan telefon görüşmeleri, video konferans görüşmeleri yapılabilmektedir.

1.8.1. İnternet

İnternet, dünyada 90'lı yılların başlarından itibaren gündeme yoğun bir şekilde girmiştir. Bugün gelinen aşamada internet artık yalnızca bilim kuruluşlarının ve araştırmacıların kullandığı bir sistem değil, iletişimden, medyadan, sağlığa ve ticarete her alanda veri sunabilen bir kitle iletişim aracı durumundadır. İnternet, insan yaşamını köklü bir şekilde değiştirmeyi önermektedir. Birçok insan internet kavramını duyduğunda bir uzaylıya bakar gibi tepki verirken, çok daha azı, interneti dünya çapında bilgi alışverişi, iletişim, ürün alım/satımı gibi işlemler için yoğun bir şekilde kullanmaktadır. İnternet denildiğinde çok hızlı, etkileşim imkanı sunan, zengin ileti olanaklarına sahip, uzakları yakınlaştıran ve maliyetli az olan bir teknolojidir.

Küreselleşme açısından en hızlı iletişim araçlardan biri olan sanal dünyanın olumsuz yanları da mevcuttur. Yeteri kadar denetlenmeyen ve istenilen bilgiye hemen ulaşılabilen teknolojik bir yeniliktir. Bu bilgi yığını içinden hangisinin bizim için önemli hangilerinin önemli olmadığını ayıramamaktayız. Enformasyon bolluğu içinde veri toplamak ve analiz yapmak çok kolaylaşmıştır. Fakat o verilerden bilgi üretmek zaman işidir.

1.8.1.1. Facebook

Sosyal ağlardan biri olan 2006 yılında kurulan Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg, sosyal ağı ilk kurduğu yıllarda, sistemi Harvard Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin kullanımı için düşünmüştür. Sistem daha sonra Boston ve çevresindeki diğer okullara yayılmıştır. Dünya üzerinde en çok kullanılan ve ziyaret edilen 2.sosyal ağ olarak bilinmektedir. Bu sosyal ağı en çok kullanan ülkelerin başında Amerika, Panama, Norveç, Mısır, Türkiye ve Avustralya gelmektedir. Bu yeni medya ağının kuruluş amacı kullananların birbirleri ile iletişim kurmaları ve çeşitli bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlamaktır. Bu ağ üzerinden yıllardır görmediğiniz bütün arkadaşlarınızı bulabilir ve onlarla iletişime geçebilirsiniz.. İçerisinde pek çok uygulama bulunmakta ve çeşitli dillerde faaliyet göstermektedir. Yeni bir uygulama olarak canlı yayın özelliği de ilave edilmiştir. Canlı yayın başlatarak, anı yakalayabilir ve listede ekli olan arkadaşlarınıza o an ne yaptığınızı gösterebilirsiniz. Örnek olarak bir konserdeyken o anı en sevdiklerinizle birlikte izleyebilirsiniz. Yanı sıra boş zamanları değerlendirici ve keyifli zaman geçirmeyi sağlayan çeşitli oyunlar da bulunmaktadır.

Kullanışlı ve çok basit olan Facebook tablet bilgisayarlar ve mobil aletlerce desteklenmektedir. Fotoğraf albümü ekleme, çeşitli videoları paylaşma ve mesajlaşma özellikleri yanı sıra etkinlik de yapılabilmektedir. Örnek verecek olursak; doğum günleri, toplantılar vb. etkinliklerden herkesi aynı anda haberdar edebilirsiniz.

1.8.1.2. Twitter

2006 yılında ilk yayınlarına başlayan Twitter, dünya üzerinde en çok tercih edilen yeni medya ağı haline gelmiştir. San Fransisco üzerinden kısa bir süreliğine iki hafta için ortaya çıkarılmıştır. En yaygın kullanılan ülke Amerika'dır. Daha sonra Japonya gelmektedir. Kullanıcılar genellikle haber kanalları, kurumsal şirketler, kampanya düzenleyenler ve siyasetçilerdir. 280 karakter ile kısıtlanmıştır. Kısaca herkesin kullandığı bir sosyal ağıdır. Kuruluş amacı ise başınıza gelen herhangi bir olayı, duyurmak istediğinizde Twitter üzerinden takipçilerinize duyurmanıza yardımcı olmaktadır (<https://shiftdelete.net>(Yüklenme Tarihi 08.04.2009).

1.8.1.3. Instagram

Bu sosyal ağ da 2010 yılında kurulmuştur. Instagram, yeni medyada ücretsiz resim ve video paylaşma uygulamasıdır da diyebiliriz. Kullanıcılarına çektikleri bir fotoğraf üzerinde dijital filtre kullanma ve bu fotoğrafı Instagram'ın da dahil olduğu, sosyal medya servisleri ile paylaşmayı sağlamaktadır (<https://gezgindunyasi.com> (Yüklenme Tarihi 20.05.2019)).

Daha çok genç bir kitlenin yoğunlukta kullandığı bu ağda gelişmiş filtreler ve teknolojik uygulamalar yer almaktadır. Hikâye ekleme, takip etmek gibi oluşumlarla yapısını geliştirmiştir.

1.9. Türkiye’de Sosyal Medya

Öncelikle sosyal medyanın ortaya çıkışının Web teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde olduğunu belirtmemiz gerekir. Sosyal medya en az iki yönlü bir iletişim aracıdır. Bunlar internet tabanlı uygulamalardır. Kullanıcılarına özgürlük kavramını yeniden şekillendirmiş, fikirlerin tartışılabildiği uygun bir ortam da oluşturmuştur. Sosyal etkileşim alanları olan sosyal medyada bilgi aktarılması sırasında yeni iletişim araçlarının sağladığı kolaylıklardan yararlanır. Gittikçe büyümesi engellenemeyen sosyal medya; herkesin kullandığı ve terk edemediği, gündemi belirleyen hatta bir ülkenin idaresini değiştirebilen, kısacası kararları etkileyen önemli bir güç durumundadır.

Sosyal medyayı oluşturan yedi esas yapı taşı bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz: sohbet, kimlik, paylaşım, ilişkiler, konum, grup ve itibardır. Son yıllarda Türkiye, sosyal ağların çeşitli amaçlarda kullanmaya başlamıştır. Hatta siyasi kolaylıklarından da yararlanması ile tüketicilerin en önemli bilgi kaynağı durumundadır. Sosyal medyanın geçici bir yenilik değil, toplumları ve tüm kurumları çalışanları ile birlikte etkileme gücüne sahip olduğunu belirtebiliriz. Sosyal ağların varoluşu Türkiye’de pek çok alanda hem son kullanıcı hem de şirketler için önem taşımaktadır. Türkiye’ye en uygun model sayılan bu alanların başında, çevre edinmek için kullanılan sosyal ağlar ilk sırada yerini almaktadır.

Türkiye’de birçok alanda sosyal ağların varlığı hem son kullanıcı hem de şirketler için önem taşımaktadır. Halkın ve kamu yönetiminin bilgi sahibi olması

ileriki yaşamları için çok önemlidir. Gittikçe küreselleşen dünyamızdaki bu oluşumlardan her ülke gibi ülkemiz de etkilenecek bilgiye ulaşımı düzenleyip teminat altına alan hukuki kuralları koyma ihtiyacı duymuştur. Bu sebeple anayasamızda ve 2004 yılında yürürlüğe giren 4892 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Yasası çıkmıştır. Bu kanun kamunun bilgi edinmesi, tanıma ve tanıtmaya öğelerini kapsayarak, bunların uygulanma alanlarını belirleyip düzenlemiştir. Kanun gerekli bilgiyi, belgeyi çeşitli yasalarla da olsa insanlara açıklamak konusunda sorumlu tutan bir halkla ilişkiler düzenlemesi olarak değerlendirmek mümkündür.

Sosyal bir varlık olan insanoğlunun kendini açıkça ifade edebilmesi için iletişim bir araç vazifesi görür. Çevresi ile sürekli bir etkileşimde olan insanın hemen hemen her davranışı ve durumu kendisini ifade edebilmek içindir. Sürekli etrafına mesaj iletmekte olan bu yapısı ile iletişimi, bilgi üretme, iletme ve algılama süreci olarak açıklayabiliriz. Asıl amaç, iletişimi sağlarken, aynı anda anlaşılabilir mesajların gönderilmesi ve karşı tarafın tutum ve davranışlarında farklılık oluşturmasıdır (Tutar, Yılmaz, 2002:112).

İletişimin aktarılma süreci olduğunu, iletilen bilginin hem gönderici hem de alıcı tarafından anlaşıldığı ortamlarda bilginin bir göndericiden bir alıcıya ulaştırıldığını görürüz. İletişim insanların çeşitli yöntemler ile gerçekleştirilen bilgi alışverişinde bulunmalarına imkân sağlayan bir etkileşim sürecidir. İletişimin en çok ihtiyaç duyduğu ise tüm tarafların üzerinden bilgi alışverişi yapılacak ortak bir dili anlamalarıdır. Herhangi bir toplulukta veya grupta iletişimden yararlanılır. Hatta iletişim sosyal yönden olmazsa olmaz bir nitelik taşımaktadır. Kişi, sosyal çevrede sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürmek için iletişim kurmak zorundadır. Hayatın vazgeçilmez bir unsuru olan iletişim toplumsallaşmanın da bir gereğidir. İnsanların psikolojik ve bedensel ihtiyaçlarını gidermek için iletişim önemli bir yere sahiptir.

İletişim, kimi zaman beden dilimizin verdiği mesajlardır. Bir tebessüm, bir bakış, bir el hareketidir. Bir başkasına var olduğumuzu, onun varlığını tanıdığımızı anlatma çabasıdır. Bilgi paylaşımı etkileşimi olan iletişim, insanların kendilerini ifade edebilme, kendilerini dinletme ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır (Tutar, Yılmaz, 2008:16). Bütün bunların ışığında iletişim konuşmaktan, okumaktan veya dinlemekten çok daha fazladır. Kendi isteğimizle iletme için başvurduğumuz,

kullandığımız her türlü yöntemdir (Bıçakçı, 2004:13). İletişim kavramı Ünsal Oskay'ın da altını çizdiği gibi toplumsallaşma kavramıyla doğrudan ilintili bir kavramdır (Bektaş, 2009:98).

“Medium” kelimesinin kökünden gelen ve Latince “Medya” olarak bilinen Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre de medya iletişim ortamı, iletişim araçları anlamına gelmektedir. Kitle iletişim araçlarının öncülüğünde medyayı kitle iletişim araçları (gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet) olarak açıklayabiliriz (Kaya, 1985:20).

Ortak işaret, sembol ve davranışlar yoluyla, belli bir bilgi, duygu ve düşüncenin paylaşılması faaliyeti olarak iletişim tanımlanabilir. İletişim paylaşma, “aktarma”yı ve anlamlandırmayı da içerecek şekilde geniş anlamda kullanılır. İletişim; bilginin, fikirlerin, duyguların, simgelerle iletilmesidir. Sosyal yönüyle iletişimi mesajlar aracılığıyla oluşan toplumsal etkileşim olarak belirtebiliriz. İletişim bir kişiden veya gruptan, bir başka kişi veya gruba bilgilerin aktarılmasıdır. (Gökçe, 2017:155).

İletişim kişilerce farklı algılanıp, yorumlanır. Toplumda bireylerin bütün başarılarının gerisinde en temel faktör olarak, iletişim yeteneğinin geldiği vurgulanmıştır. Sahip olduğu bu yetenek ile farklı yönlerden düşünebilme, daha basit bir hayatı daha modern bir hayata dönüştürebilme imkânı sağlamaktadır (<http://iletibilimleri.blogspot.com/2010/04>).

Tanım olarak iletişimi gönderici ve alıcı arasında, anlamlardan sonuç çıkarma ve bilgi değişimi olarak açıklayabiliriz (Erdoğan, 1983:285). Kişiler birbirleriyle olan etkileşimlerini iletişim sayesinde kurarlar.

İletişimin amaçlarını şöyle sıralayabiliriz:

- İkna edebilmek,
- Çeşitli konularda bilgilendirmek,
- Yönetmenin yanında yönlendirmek gibi amaçları bulunmaktadır.

İletişim, insanların birbirlerini anlamaları için gerekli olan bir köprüdür. Sözü edilen özelliğine dayanarak, iletişimi “bir kişiden başka bir kişiye mesajın aktarılması” olarak görebiliriz.

Birey, iletişim sırasında mesaj doğrultusunda alıcının bir davranışta bulunmasını bekler. Alıcının göndereceği davranış ise mesajı beklemesine, alma biçimine ve alınma derecesine göre değişir. İletişimin gerçekleşebilmesi için davranışın, alıcı tarafından gösterilmesi halinde olabildiğini unutmamalıyız. Söz konusu iletişim hakkında yapılan çalışmalar, üç temel özelliğini ortaya çıkarmıştır. Birincisi iletişim etkinliğinin insanlar ile var olduğudur. İkinci olarak iletişim, paylaşma ile oluşur; iletişimde gönderici ve alıcı, mesajın ortak bir anlamı olmasını gerekli kılar. Aynı zamanda iletişim semboliktir diye ifade edilir. Bu kavramı da semboller, jestler, mimikler, sesler, harfler, rakamlar ve sözcükler olarak sıralayabiliriz. İletişimde verilecek mesajlara aynı anlamı verildiğinde iletişim ortaya çıkar denilmektedir.

Yönetimdeki üstün güçlerin, kitle iletişimin doğuşu, gelişmesi ve yönetiminde büyük katkıları vardır. Pek çok ülkede kitle iletişim araçları çeşitli yayınlarını o ülkenin idaresindeki kişilerin istekleri yönünde yapmakta, böylece yurttaşlarını kendi istedikleri yönde yönlendirmeye çalıştıkları bilinmektedir (Bektaş, 2000:23).

Kitle iletişim araçları, sosyal hayatımız içerisinde gelişen iletişim olarak kullanılmaktadır. Bireyler üzerinde en etkili olduğu, özellikle günümüzde modern toplum yapılarının temel bilgi edinme araçlarıdır.

Kitle iletişim araçlarının içinde televizyonun ve radyonun büyük etkisi vardır. Radyo yayınlarının başlangıcını, pek çok ülkede 1920'lere kadar götürmek mümkündür. Radyo yayınlarının başlayabilmesi oldukça uzun deney ve çalışmaları gerektirmiştir. İlk radyo dalgalarının bulunışundan bu yana çoğu zaman birden bire habersiz araştırmacıların yaptıkları buluşlar radyonun çeşitli alanlarda iletim ve iletişim amacıyla kullanılmasına olanak sağlamış, ancak kullanım alanı arttıkça yayınlar birbirine karıştığı için yeni düzenlemeler getirmek gereği doğmuştur. Radyo yayınları çeşitli aşamalardan geçmiştir.

Başlangıçta radyo dalgalarıyla telgraf göndermek denizcilikte kullanılan bir yöntemdi. Yirminci yüzyıla girildiğinde karadan denize sinyal göndermek radyo dalgaları ile yapılıyordu. Ancak, bu konuda yeterince bir düzenleme yapılmadığı için zaman zaman karışıklıklar ve kazalar olabiliyordu. Sürekli ilk radyo vericisi Pittsburg'da 1920 yılında KDKA adlı bir amatörün kurduğu istasyondan seçim haberleri verilerek yapılmıştır. Bu yayını pek çok kişi izlemiştir. Bu istasyonlar çoğunlukla resmi olmayan programlarla müzik yayını yapmaktadırlar (Tekinalp, 1998:14-15).

Tarih boyunca medya içerik sebepleri ile sürekli olarak eleştirilmiştir. Kitle iletişimi tüm insanları kapsar. İstedikini düşünebilmek, bireyin iletişim özgürlüğü ve bunu ifade edebilmesi için medyanın toplumsal yaşamda oldukça önemli işlevleri vardır. Gelişen teknoloji sosyal yaşamda medyanın etkinliğini arttırmakta ve insanların daha da fazla medyaya bağlanmasına neden olmaktadır (Topuz, 2006:2).

İletişim haber ve bilgiyi sunmasında medyanın önemli işlevlerinden olan bilgi verme ile etkili olma özelliğine sahiptir. Çeşitli alanlardan, modadan, sağlığa, politikadan iktisadi pek çok alana dair bilgiler, kitle medya aracılığı ile geniş halk topluluklarına ulaşmaktadır. Yalnızca milli düzeyde değil, uluslararası haberler de medyalar aracılığı ile çevreye ulaştırılmaktadır. Bilgi ve haber toplumların gelişiminde en belirleyici yere sahiptir. İnsanlar, medya aracılığıyla aydınlanırken, aynı zamanda medya tarafından da yönlendirilmektedir.

Kitle iletişim araçları ile gerçekleşen iletişim sürecinde, geri besleme imkânı yoktur; bu nedenle, alıcının tepkisi anında ölçülememektedir. Tüm dünyada kabul edilen bir kavram olarak iletişimin, bir bilgi alışverişi olduğunu söyleyebiliriz. Esas hedeflenen ise anlamak, anlatmak, öğrenmek ve eğitim görmek ihtiyaçlarının giderilmesidir. Tüm teknolojik cihazlar kullanma amaçlarına göre faydalı veya zararlı olabilmektedir.

Televizyon yaşadığımız yüzyılda insanlığı etkileyen en önemli araç olmuştur. Bu yüzyılda yapılan keşifler belli bir süre sonra eski önemini kaybederek hayatımızda normal yerini almıştır. Televizyonun bulunuşuna ilavelerde de bulunan Fransız bilim adamları olmuştur ve böylece ışığın elektrokimyasal yönünden incelenebilir olduğunu göstermiştir.

1930'lu yıllarda değişik ülkelerde deneme yayınları yapılsa da İkinci Dünya Savaşı yılları televizyonun gelişimini radyo da olduğu gibi olumlu yönde etkilemez ve televizyonun gelişiminde bir ilerleme kaydedilmez. Televizyona ilişkin teknolojik yenilikler ve onun geniş insan topluluklarınca benimsenmesi 1950'li yıllardadır. Savaştan sonrası ekonomik sıkıntıların etken olduğu yıllarda halkın moralini yükseltme, eğlendirme ve böylelikle de sorunlarından bir süreliğine de olsa kurtulma aracı olarak sinema ve radyodan sonra televizyon da kendine özgü bir yer edinir. Önceleri bu yeni kitle iletişim aracına "kültürel" tiyatro olarak bakılsa da TV program türlerinin çeşitlenmesiyle yayınların kültürel değeri azalmaya, popüler olan ve eğlenceye yönelik biçim ve içerikler ağırlık kazanmaya başlar.

Medya okuryazarlığı hareketi, değişik bakış açılarına da öncelik vermiştir. Akademisyenler var olan bu sorgulamada iki önemli aşamaya ilerlemeyi amaçlarlar. Medyaya ait çeşitli güncel bilgilerin değerlendirileceği kuramlar vardır. Sosyal medyanın asıl katkısının ise tüketicilerin seslerinin duyurulmasına öncülük ettiği düşüncesidir. Medya tarihine baktığımızda özetle geniş bir alanı kapsadığını görürüz. Medya toplumların kendilerini ve diğer toplumları nasıl değerlendirdiklerini ve çeşitli içerikler doğrultusunda asıl konuyu değiştirmek için nasıl çaba harcadıklarını inceleme görevini üstlenerek tüm araştırma sahalarıyla kesişir ve insanların kamusal ve özel alandaki faaliyetlerinin çoğunu içermektedir.

1.9.1. Bilgisayar Ağları ve Örgütsel İletişimde Gündemin Belirlenmesi

Yaşadığımız teknoloji yıllarında örgütlerle iletişim ağ denilen yapısal bir iletişim sistemi ile sağlanmaktadır. Bilginin önemini kavrayan örgütler, gün geçtikçe sanal örgütlere dönüşmektedir. Günümüzde pek çok kuruluşun, ekonomik faaliyetlerini kolay ve hızlı bir şekilde sürdürebilmeleri, teknolojiyi doğru yönetmelerine bağlıdır (Uğur, 2003:145-147).

Daha önceki bölümde de belirttiğimiz gibi iletiyi gönderene kaynak, alan hedef-kitle, iletişimde gönderilen bildirimde de ileti denilmektedir (Oskay, 2011:10). Adayların sosyal medya aracılığı ile birbirlerini zor durumda bırakmaları ve karşı kampanya başlatmaları gündeme etki etmektedir. Sosyal medya ile kitlesel iletişimin oluşturulduğu düşüncesini hakim olmaktadır.

Bu sosyal ağlar ve sosyal medya aracılığı ile bazı gerçeklerle karşılaşmış bulunmaktayız. Halkımızdan saklanan her bilgi çeşitli videolarla açık seçik bir hale getirilmiştir. Halk özellikle son zamanlarda basında ve hükümette yönetimin başında bulunan kişilerin sergiledikleri tavırları sosyal medyadan öğrenmiş ve gündemi takip etmiştir.

Sosyal medya dediğimiz günümüz kitle iletişim aracının insan toplumu üzerine büyük etkiler yarattığını söyleyebiliriz. Olumlu ve olumsuz yanlarının olduğu sosyal medyanın toplumu yönlendirdiğini görmekteyiz. Gerçek haberleşmenin olmadığı kanısında olarak, insanların kitleler halinde belli düşüncelerin etkisinde bırakılmak istendiğini söyleyebiliriz.

Gündem çok hızlı bir şekilde değişmekte ve yenilenmektedir. Gündemin şekillenmesinde en büyük etken sosyal medya dediğimiz sanal iletişim ve haberleşme dünyasıdır. Öyle ki bugün ülkemizde gündemin sürekli değişmesi yeni medya araçları ile sağlanmaktadır. Bir anda insanlar hakkında çıkan haberler sonucunda çok zor durumlarda kalınabilir bir hale gelinmiştir. Son zamanlarda bunun en güzel örneğini gerek siyasetçilerin dinlenmesi, gerek kamuoyuna çıkan videoları ve yankı uyandıran sahnelerin sosyal medya aracılığı ile açık seçik görülmesi ile yaşamış bulunmaktayız. Sosyal medya, devlet kademelerinde görevli kişilerin yolsuzluklarını, açıkça ve net bir şekilde görmemize tanıklık yapan sosyal medya gündemi bir anda oluşturmuş, insanları bilgilendirmiş ve haberdar etmiştir.

İletişim, biz insanların varlıklarını devam ettirmesinin bir örneği olup, gelişme ve değişmelere gösterilen bir olgudur. Gündelik hayatımızda algıya göre oluşturulan iletişim, kişilerin, karşı tarafa vermek istediği mesajı açık bir şekilde göz önüne sermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ZEYTİN DALI HAREKÂTI VE SOSYAL MEDYADA OLUŞAN ALGI

2.1. Zeytin Dalı Harekâtından Önceki Medyadaki Algı

Türkiye kamuoyunun tüm ilgisini Afrin harekâtına yönlendiren en önemli algı olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bu konu ile ilgili yaptığı basın açıklamasında anlaşılmaktadır. 14 Ocak 2018'de basına yaptığı konuşmasında, "Nasıl sınırlarımızda bölücü terör örgütüne fırsat verilmiyorsa, sınırlarımızın da diğer kısmında bunların hakkından gelinmektedir. Güney sınırlarımızın militan terörden temizlendirilmesi harekâtını Afrin'le sürdüreceğiz" (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi: 14.01.2018). açıklamaları ile yapılmıştır. Yine aynı gün, basına yapılan açıklama ile Afrin'e bir operasyon yapılacağı ipucunu vermiştir. Konuşmasında ABD'nin DAES ile mücadele bahanesi ile PKK'nın Suriye devamı olan PYD-YPG'ye vermiş olduğu desteği keseceği halde, bu terör örgütünü destekleyici olduğunu belirtmiştir. "Türkiye, milli çıkarları yönünde ülke güvenliğini sağlamak adına gerekli önlemleri almaya devam edecektir. Her türlü müdahale Türkiye tarafından belirlenecektir" ifadesi ile medyaya bir açıklamada bulunulmuştur (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi: 14.01.2018).

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Ocak 2018 günü açıklamasında ise; "Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, hızlıca Afrin ve Mümbiç sorununu çözecek, hazırlıklar tamamlanmış en kısa zamanda operasyon başlayacaktır. Türkiye'nin sınırları kapsamında tek bir terörist kalmayana kadar harekâtlar devam edecektir" (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi: 15.01.2018). söylemi ile Türkiye'nin olaylara bakışının ne kadar sert ve kararlı olduğu izlenimine varılmaktadır. Sosyal medyaya aktarılan bu açıklamalarda aynı zamanda Cumhurbaşkanı'nın, Amerika'nın Türkiye sınırında kuracağını öne sürdüğü 30 bin kişilik sınır gücüne karşı olan tepkisi de yansıtılmıştır. Yapılan tüm açıklamaların blöf olmadığı; tam tersine Türkiye'nin bu kanayan yarada çok ciddi ve kararlı olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinden asker ve silahın sınırlara art arda gönderilmesi ile terörle mücadelenin daha da belirgin bir hal aldığını açıkça ispatlanmıştır. 17 Ocak 2018'de MGK ve Bakanlar Kurulu toplantıları

Cumhurbaşkanlığı denetiminde yapılmıştır. Türkiye'nin Afrin harekâtına başlama bildirisi ile beraber, Amerika'nın PYD'ye Suriye'nin kuzeyinde sınır ordusu ve gücü kullanma talimatı vermesi, medyada Türkiye'nin tepkisin çekerek ortaya çıkmıştır. Bunu da şu ifadelerden anlamaktayız;

17 Ocak 2018'de MGK sonrası yapılan bildirimlerde; “Ülkemize yönelik terör olaylarının açık tehdidi var iken NATO işbirliği ile müttefikimiz olan bir devletin güvenliğimizi önemsemeden teröristleri silahlandırması üzüntü vermiştir” (<http://www.afyonerelbasin.com> (Yüklenme Tarihi:19.01.2018). bildirisi ile medyaya yansımıştır. Bu bildirimlerin hemen arkasından da terör örgütü ve oluşumuna göz yumulmayacağına yönelik “Suriye’de DEAŞ ile mücadelenin genelde tamamlanmış olması nedeni ile, PKK/PYD/YPG terör örgütüne verilen mühimmatların biran önce toplanması gerektiğinin” altı vurgulanmıştır. Sınır güvenliğini sağlamanın yanı sıra halk ile bölge insanının can ve mal güvenliğini temin etmek için ilk ilk iş olarak, Suriye'nin batısından Türkiye'ye oluşturulan tehditlerin ortadan kaldırılması için gerekli hamlelerin yapılması” üzerinde büyük bir ciddiyetle durulmuştur. Bu açıklamadan da görüldüğü gibi bu konuda kararlılık gösterilmiştir.

Bakanlar Kurulu toplantısı bitiminde yapılan açıklamada Hükümet Sözcüsü ve Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, medyaya yaptığı konuşmasında bilhassa Amerika'nın söylemlerine tepkisini göstermiş, “Türkiye, sınırının yanı başında terörist ordusu kurulmasına ve buna destek verilmesine karşı olduğunu” belirtmiştir.

Bu konulara ait, Afrin Harekâtının da yapılması zorunluluğunun sinyallerini vererek, bütün riskleri göze almak gerektiğini” vurgulamıştır (<https://www.internethaber.com> (Yüklenme Tarihi:20.01.2018). Tüm yapılan bu konuşma ve açıklamalardan sonra sosyal medya üzerinde oluşturulan algıda yapılacak olan bu harekâtın Afrin'e yönelik operasyon olduğu ve isminin Zeytin Dalı Harekâtı ismi ile başlanacağını sinyalleride verilmiştir. Bunun hemen sonrasında 20 Ocak 2018 tarihinde de bu operasyonun başladığı gözlenmiştir.

2.2.Ortadoğu’da Oluşmuş Türkiye Algısı

Algı, uluslararası ilişkilerde ve politikada psikolojik alt yapıyı oluşturur. Bir devlet ya da toplum diğer devletleri nasıl algılıyorsa algıladığı duruma uygun bir davranış oluşturur. Bu davranış biçimleri öyle bir duruma gelir ki gerçek olmayan şeyler gerçekmiş gibi algılanmaya başlanır. Tüm devletler de bu algıya göre siyasetlerini geliştirirler. Türkiye, jeopolitik konumu itibari ile Asya ile Avrupa’yı birbirine bağlayan ve köprü vazifesi gören uzlaşmacı bir ülkedir. Yani ülke Avrupa ülkesi olduğu kadar aynı zamanda Ortadoğu ülkesi olarak da kabul edilir. Arapların Türkiye’ye bakış açılarında AB ile olan ilişkilerde yaşanan gelişmeler, algı değişmesine neden olmuştur. Ortadoğu’da algı değişikliğinin ana temelini çevreyi merkeze taşımak oluşturmaktadır (Şahin, 2012:134).

Arap coğrafyası modern dönemde ilk kapsamlı dönüşümünü I. Dünya Savaşı sonrasında devletçiklere bölünerek yaşarken, ikinci büyük dönüşümünü ise II. Dünya Savaşı’nı izleyen ulusal ve küresel sebeplerden kaynaklanan etkilere ve ideolojik baskı ve zorlamalara maruz kalmakla yaşamıştır. Süreç kendi toplumlarına rağmen oluşturulan dayatma rejimlerinin kökleşmesi ile tamamlanmıştır.

2.3. Arap Baharı ve Orta Doğu’daki Gelişmeler

Bahar, yeniden dirilişin habercisidir. Kökleri derinde olan ancak çevresel şartlardan dolayı uzunca süre, hayatları tehdit eden bir mücadeleden kaçınmak zorunda kalan tüm canlıların büyük isyanı başlatmaları olarak da değerlendirebiliriz. Arap Baharı da kökleri milletin içinde olan ancak ulusal, bölgesel ve küresel şartların bastırması sebebiyle istediği şekilde kimliğini ve beklentilerini dışa vuramayan Arap toplumlarının yeniden dirilişini simgelemektedir. Doğaldır ki diriliş sancılı bir süreçtir. Bazen Suudi Arabistan’da ve Bahreyn’de yaşandığı gibi yalancı güneşe aldanarak filizlenen çiçekler sert soğuklara maruz kalıp solabilir. Bazen de Mısır’da yaşandığı gibi toprağı delip filizlenen çiçekler tüm baskılara ve bahar yağmurlarına rağmen güçlü kökleri sebebiyle başını dik tutmaya çalışır. “Bahar çiçekleri” Yemen’de bir günde dört mevsimi birlikte yaşamak zorunda kalabilirken, Suriye’de ise Tunus’takinin tersine baharın gelişi uzadıkça uzamaktadır (Yavuz, Erdurmaz, 2012:213).

Uzun yıllardır toplumsal istikrarsızlıkları içinde barındıran Arap rejimlerinin değişen ulusal, bölgesel ve küresel şartların etkisiyle büyük bir isyan ve devrim sürecine girdiğini belirtmemiz gerekir. Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri 2011 öncesinde kendi içinde bir siyasal istikrar barındırmalarına karşın toplumsal anlamda derin çatışmalara sahiptir. Toplumsal dengesizliklerin temelinde, ülkeden ülkeye değişmekle birlikte ideolojik, mezhepsel ve etnik unsurların yanı sıra ekonomik ve politik unsurlar ile güvenlik unsurlarının bulunduğu da görülmektedir.

Arap Baharı ile beraber bir kez daha Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki rejimler köklü bir değişimin içine girmiştir. Arap dünyasındaki tarihi dönüşümlerin üçüncüsü tüm hızıyla devam ederken değişimin yönetimlerle sınırlı kalmayacağını ve ulusal sınırların da bundan nasibini aldığını söyleyebiliriz. Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki köklü gelişmeler, hem ulusal hem bölgesel hem de küresel anlamda bir dönemi kapatarak yenisini açma gücü taşımaktadır. Yine aynı şekilde isyan hareketleri ile kendi toplumları ile yüzleşmek zorunda kalan yönetimler, toplumsal yapılarına uygun devlet sistemlerine dönüşme baskısı altındadır. Zorlamalar, baskılar ve değişimler, barışçıl olduğu kadar kanlı hesaplaşmalar şeklinde de ortaya çıkmıştır (Ayhan, 2012:445).

Arap milletlerinin silkinişi uluslararası seviyede bir dengesizlik ve belirsizliğe neden olsa da, her türlü sıkıntıya rağmen bölge halklarınca eşsiz bir kazanım olacaktır. Ebu Azizi'nin Tunus'ta yaktığı devrim ateşinin arkasına düşen öfkeli Arap milletleri artık geri dönüşü olmayan bir yola girmişlerdir. Yıllardır süren baskılarını etkisiz hale getiren çaresizliklerinin yerini umut almıştır. Diğer yandan Arap toplumlarında yaşanan isyanları, devrimleri ve değişimi pek çok kavramla açıklayabiliriz.

Suriye'de ise sivil bürokrasi ve güvenlik bürokrasisi tüm baskılara rağmen rejimi desteklemeye devam etmektedir. İsyen hareketi ile karşı karşıya gelen ve milli bir düzeyde önemsenen iki esas unsurun siyasetlerini dikkate almak gerekir. Bunlardan birincisi rejimin toplumsal desteğinin ölçülmesi, ikincisi ise devlet kurumlarında görev alanların yönetime verdiği desteğin niteliği ve yapısıdır diyebiliriz.

İran halkı tarafından da benimsendiği için, Tahran yönetimi Esad rejimini desteklemede ulusal alanda bir sorunla karşı karşıya kalmamaktadır. Fakat, Türkiye'nin Suriye politikasını toplumsal düzeyde benimsendiğine ait açık işaretler yeterli düzeyde ortaya çıkmamıştır. Sonuç olarak, Kuzey Afrika ve ülkelerinde yaşanan isyanların başarısı belli ölçülerde kendini göstermektedir (Ayhan, 2012:451).

2.4. Arap Baharında Kuzey Afrika Ülkeleri

“Arap Baharı”nın ilk ortaya çıktığı ve dünya kamuoyunda büyük oranda dikkat çekecek gelişmeler sırasıyla Tunus, Mısır ve Libya’da yaşanmıştır. (Yavuz, Erduramaz, 2012:9). Arap Baharı'nın önemli oranda etkilediği Kuzey Afrika ülkelerinden Tunus, Libya ve Mısır'daki gelişmeleri sırasıyla “Arap Baharı”nın etkisi oranından çok daha ufak hacimli olarak Fas ve Cezayir takip etmiştir.

2.5. Arap Baharı'nın İlki Yasemin Devrimi

Arap Baharı, ile son 10 yıl içinde gittikçe kötüleşen sosyo-ekonomik durum halkın yaşam standardının düşmesine neden olmuştur. Halk kötüleşen bu durumun sorumlusu olarak rejimi sorgulamaya başlamıştır. Parasız eğitim nedeniyle eğitim düzeyi yükselmekle birlikte, istihdamda yaşanan sorunlarla eğitilmiş işsizler ordusunun oluşması ayrı bir sorun yumağı halinde büyümüştür. Bu durum insanlar arasında mutsuzluğa ve güvensizliğe sebep olmuştur (Yavuz, Erduramaz, 2012:76).

2.5.1. Arap Baharı'nda Mısır

Tunus'ta belli bir ideolojiye bağlı olmaksızın meydana çıkan olaylar, kısa bir sürede Mısır'da da etkili olmuştur. Baskıcı ve kapalıya yakın bir rejimden bıkkınlık durumunda bulunan kamuoyu, başkent Kahire'nin Tahrir meydanına çıkarak, rejim değişikliğine giden yolda öncülük etmiştir. Mısır'daki olayların başlamasıyla birlikte, halkın demokratik bir rejim özleminin, özgürlük ve insan haklarını dile getiren bu ayaklanmalarının, Arap Dünya'sına yayılma durumu, “Arap Baharı” diye anılmaya başlanmıştır.

Tunus'tan esinlenen Mısır ayaklanmaları, 18 gün gibi kısa bir sürede Devlet başkanı Hüsnü Mübarek'in görevi bırakmak zorunda bırakılmasıyla sonuçlanmıştır. Halkın ayaklanmasını fırsat bilen ve bunu bahane eden silahlı kuvvetler kendi

mensubu olduğu Mübarek'i gizli bir darbe ile aşağı indirmiştir. Mısır ekonomisinde güç sahibi olan silahlı kuvvetler, başkanlığın eskiden olduğu gibi kendilerinde kalmasından taraftır ve Mübarek'i halkın iradesi doğrultusunda devirmiştir. Mübarek sonrası yönetim, Yüksek Askeri Konsey ile silahlı kuvvetlerin iradesinde yönlendirilmektedir. Referandum sonucu oluşturulan Kurucu Meclisin en önemli görevi yeni anayasanın hazırlanması ve halkın onayına sunulmasıdır (Yavuz, Erdurmaz, 2012:81).

Türkiye mevcut demokratik yapısı, istikrarlı ekonomisi ve uygulamış olduğu olumlu ve uzlaşmacı dış politikası ile Mısır ve devamında diğer Arap Baharı ülkeleri için örnek demokratik bir İslam devleti olarak tarihte yerini alabilir. Orta Doğu'da Mısır, Suriye, Yemen gibi ülkelerin demokratik, laik yapılanmalarında gerekli yapıların kurulması için, bu ülkelere maddi ve siyasi destek veren ülkelerle birlikte yer alabilir. Bunun için ise Türkiye'nin "Ben ne yapacağımı bilirim, kimseyi tanımam!" tavrı yerine, aksine daha fazla işbirliği içinde olmaya özen gösteren tavrıyla, Orta Doğu'daki gelişmelere yaklaşmasının daha fazla getiri sağlayabileceği düşünülmektedir (Yavuz, Erdurmaz, 2012:83).

2.5.2. Yakındoğu Ülkelerinde Arap Baharı

Yakın Doğu ülkeleri içerisinde, en büyük sıkıntı oluşturan, Türkiye ve dünya kamuoyunu önemli şekilde ilgilendiren ülke özellikle Suriye ayrıntılı olarak öne çıkarken, Suriye'nin yanı sıra "Arap Baharı"nın sert rüzgarlarının görüldüğü Bahreyn, Yemen, Ürdün ve Lübnan'da da olaylar ortaya çıkmıştır (Yavuz, Erdurmaz, 2012:147).

2.5.3. Suriye'de Arap Baharı

Yaklaşık 185.2 km. kare yüzölçümü ile Suriye, Türkiye'nin en uzun kara sınırlarına (911 km) sahip olduğu komşu ülkemizdir. Başkent Şam, önemli şehirleri ise Halep, Hama, Humus, İdleb, el-Hasaki, Deyri, Zor, Lazkiye, Dera, el- Rakka ve Tartus'tur. 2009 yılından itibaren Suriye'nin nüfusu 21 milyon kadardır. Nüfusun % 90'ı Arap, % 9'u Kürt olarak gösterilmekte, kalan yüzdeye de Ermeniler, Türkmenler ve Çerkezler konulmaktadır. Ancak, burada Suriyeli Türkler (Türkmenler) hakkındaki sayının çok az olduğu değerlendirilmektedir.

Halkın % 74'ü Sünni, %12'si Nusayri-Alevi, % 10'u Hıristiyan, % 3'ü Dürzi'dir. Ayrıca az sayıda Yahudi ve Yezidi de yaşamaktadır. Resmi dili Arapça olup ayrıca etnik gruplarca kullanılan diller ile Fransızca'da yaygındır. Okuma yazma oranı %90'nın üzerindedir. 2010 yılı itibari ile GSMH'sı 59.4 milyar, kişi başına milli geliri ise 2.664 dolardır.

2.5.4. Suriye'de Yönetim

Suriye, 1963 yılından itibaren Baas Partisi tarafından yönetilmektedir. Devletin başında 1970'den itibaren Esad ve ailesinden biri tarafından idare edilmektedir. Hafız Esad'ın ölümünden sonra oğullarından Beşşar Esad 2000 yılında Cumhurbaşkanlığı görevine başlamıştır. Esad, aslında babası Hafız Esad'ın kendisinden sonra yerine düşündüğü oğlu değildir. Suriye'deki Baas rejiminin 1990'lı yıllarda, Hafız Esad'dan sonraki halefinin, büyük oğlu Basil Esad olacağı beklenmiştir. Ancak dört oğlu içinden en büyüğü olan Basil, 1994 yılında bir araba kazasında ölünce, onun yerine göz doktoru Beşşar Esad yetiştirilmeye çalışılmıştır (Yavuz, Erdurmaz,2012:148).

Suriyel Nusayri- Aleviler, silahlı kuvvetler içinde tepeden tabana kadar her kademedede yer almaktadır. Özellikle de Sünnilerden oluşan 2. Tümen Komutanlığı da dahil, komuta kademesinde genellikle Nusayri-Aleviler hakimdir. 200 bin kişilik Suriye silahlı kuvvetlerinde kariyer sahibi askerlerin yaklaşık % 70'ini Nusayri-Aleviler oluşturmaktadır. Sünni askerlerden oluşan birliklerdeki subayların bile çoğunun Nusayri-Alevi kökenli oldukları bilinmektedir.

Suriye'de Nusayri-Aleviler anahtar rolde olup, istihbarat sistemi de kontrolleri altındadır. Güç Esad hanedanının elinde iken, Baas Partisi, ülke siyasetini tekeline almış görünmektedir. Suriye'de Esad ve Baas rejimi yanlıları, zaman zaman Esad yanlısı gösteriler de düzenleyerek, muhaliflere de cevap vermiş olmaktadırlar. Bunlardan biri de 12 Ekim 2011'de gerçekleşmiştir. BM Güvenlik Konseyi'nde Suriye lehindeki tutumları ile Suriye'ye ekonomik yaptırımları engellediği için "Rusya ve Çin'e teşekkür mitingi" düzenlenmiştir. Suriye'de (Baas dahil), Rusya, Çin ve Hizbullah bayrakları göze çarpmıştır.

2.6. Türkiye'nin Suriye'deki Arap Baharı Tutumu

Suriye'de henüz "Arap Baharı"nın hissedilmediği 2011 yılı başlarında Türkiye-Suriye ilişkileri dost, düşman her ülkeyi kıskandıracak kadar yakındır. 2009 yılı sonlarından itibaren vize muafiyeti karşılıklı olarak kaldırılmış, iki ülke ortak kabine toplantıları yapıyorlardı. Hatay ve Gaziantep gibi illerde Suriye plakalı arabalar ve Suriyeli turistler artık dikkati bile çekmeyecek kadar günlük hayatın birer parçası haline gelmişlerdir.

Bu yakın ikili ilişkilerin son örneklerinden biri de Şubat 2011 başlarında Hatay'da yaşanmıştır. 6 Şubat 2011'de Başbakan Erdoğan, Suriye lideri Esad ile birlikte Asi Irmağı üzerine "Dostluk Barajı"nın temelini atarken, Erdoğan ayrıca Türkiye-Suriye arasında gelecek dönemde atılacak 6 önemli adımdan da söz etmiştir: Bunlar ise (Yavuz,Erdurmaz,2012:223). Mardin'deki Nusaybin-Kamışlı gümrük kapılarının inşası,

- Türkiye ve Suriye arasında ortak banka kurulması,
- Halep ve Gaziantep arasında hızlı tren seferleri,
- Doğalgaz şebekelerinin iki ülke arasında interkonnekte sistemle bağlanması,
- Eximbank kredilerinin Suriyeli'lerin kullanımına sunulması,
- Asi nehri üzerinde dostluk barajı inşasıdır (<http://www.hurriyet.com.tr> (Yüklenme Tarihi: 07.02.2011)).

Suriye'deki gösteriler her geçen gün artarken, Batı medyası ve Batılı bazı devlet adamları tarafından Türkiye'nin Suriye'ye karşı "çifte standart uyguladığı" açıkça ortadadır. Türkiye'nin Suriye yaklaşımı sadece ekonomik çıkarlarla bağlantılı değildir. Ancak, Türkiye'nin Suriye politikasında bir ikilem olduğu da gerçektir (Yavuz, Erdurmaz,2012:224). söylemleri yer almaktadır.

2.7. Afrin Hakkında

Özellikle medyadan takip ettiğimiz kadarıyla çeşitli yer isimlerin sıkça tekrarlandığını duymaktayız. Türk ordusunun yıllardır sürdürdüğü terör olaylarının bir uzantısı olarak Afrin bölgesi, Suriye topraklarında olup yıllarca Fransız işgali ve sömürgesinde kalmıştır. Daha sonra Suriye'nin denetimi ve himayesine girmiştir. Bu

topraklar yıllarca terörün tehdit ve çıkış yeri olarak adlandırılmıştır. 1939 yılında ülkemiz, Hatay'ı sınırlarına kattığında Afrin, sınır dışında bırakılmış ve Suriye ile sınırimız bu şekilde çizilmiştir. Bu yüzden Afrin, Suriye için büyük önem taşımaktadır. Kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre Afrin'deki bazı Kürtler, bu topraklarda yaşayan Ermeni çeteleri ile ortaklık içine girmişler ve silahlı olarak Türkiye'ye saldırmak ve devlet kurma hayallerine kapılmalarına ortam hazırlamıştır (Demir, 2018:67-68).

1970'li yıllarda Suriye'nin iktidarına gelen Hafız Esad zamanında Afrin'in kuzey kısmına Türkiye'den gelebilecek tehlikelere engel olabilmek adına bir önlem olarak, aralarından araç geçişine engel olacak kadar çok sık şekilde zeytin ağacı dikilmiştir. (<https://www.turkiyegazetesi.com.tr> (Yüklenme Tarihi: 5 Temmuz 2017)). Bölge dağlık olması nedeniyle yerleşimin artması ve nüfusun çoğalmasıyla gelişmiştir. Ancak dağlık arazi kısımlarında teröristlerin de konakladığı bir yer haline dönüşmüştür. Hatta 1980'li yıllarda terörist başı Öcalan Afrin'e gelmiştir. Dağlık olan bu arazilerde kendisine gruplandığı yandaşlarıyla buraları adeta terör kamplarına dönüştürmüştür. Diğer terör ele başılarını Afrin'in bu dağlık kısımlarında yetiştirmeye başlamıştır. PKK terör örgütünün bu ismi alması bu dönemde gerçekleşmiştir.

Afrin'deki bu terör örgütü kişiler, Türkiye'ye yapılacak saldırı eylemlerini Amanos denilen bölge üzerinden yaparak ülkemiz sınırlarına gizlice sızmaya başlamışlardır. Suriye'deki terör yapılanması 1998 yılından itibaren artarak çalışmalarını sürdürmüştür. 2011 yılının Mart ayında Suriye topraklarında kendini gösteren ve kısa zamanda bütün ülkeye yayılan savaşta, karşıt güçler çok önemli atılımlarda bulunmuşlardır (<https://www.timeturk.com> (Erişim Tarihi: 17.11.2016)).

Gelişen bu olaylar üzerine Rejim Ordusu, bir yıl sonra Afrin sınırından çekilmiş ve bu bölge teröristlere ayrılarak, adeta bir sığınak ve barınma yuvası haline gelmiştir. 2003 yılında ortaya çıkmaya başlayan PKK yandaşı gruplar dış güçlerin de yardımları ile hızla büyümeye başlamıştır. YPG himayesinde kurulan örgütün siyasi kısmını meydana getirdikten sonra, silahlı bir örgüt kurmuşlardır. PYD ismi ile bir siyasi parti olarak kurulmuş gösterilen YPG'nin, Öcalan tarafından örgütlendirildiği bilinmektedir.

PYD ismi tahsis edilen örgüt, YPG'nin 2012 yapılaşmasında medyaya sözde "DAEŞ'e karşı milleti korumak için" oluşturulmuş bir yapıdır. Ancak aslının böyle olmadığı, PKK'nın Suriye'deki merkez silahlı yapısı olarak meydana getirilen DAEŞ uydurmasıyla yer kazanmaya başlaması hızlanmıştır. Bu tehlikeli örgütü destekleyen ve güçlendiren gerçek amaç, Türkiye'nin bütün Suriye sınırını, PKK/PYD'nin idare etmesini planlamaktır. Fırat'ın doğu kısmındaki bu bölgeler önemli sayılmaktadır. Ayrıca, bu yapının Afrin'de çok kısa bir zamanda kontrolü ele almasında, terörist militanlarının olmasının da etkisi büyüktür. Hatta terörist elebaşı Öcalan tarafından bizzat bu toprakların bulunduğu yer şekillerinin verdiği avantajla PKK'nın terör yuvaları oluşturulmuş ve militanlar yetiştirilmeye başlanmıştır. Olayların en büyük destekçisi Amerika ise hem dostmuş gibi görünmüş hem de Türkiye lehine faaliyetlerde bulunmuştur. Fırat'ın doğusunda Kuzey Suriye'de PYD'nin etkili silah ve askeri destek yardımlarını Amerika sağlamıştır. PYD'nin bölgeden DAEŞ'i çıkartıp bütün kontrolleri elde etmesini sağlamıştır. PYD yine Amerika'nın destekleri ile 2016'da Fırat'ın batısına ilerlemiş Münbiç'i alarak Türkiye için daha da tehlikeli olmaya başlamıştır (Demir,2018:68-69).

Hatta bu sayede Suriye ve Irak topraklarındaki enerji ve hat koridorları Akdeniz'e doğru bir biçimde yine bu oluşturulan yapı üzerinden kolaylıkla takip edilip kontrol edilebilecek düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Aslında plan açık ve bellidir. Bir sonraki hedef Türkiye sınırlarının ve topraklarının bölünmesidir. Türkiye'nin 2016 yılında Fırat Kalkanı Harekatı ismi ile başlattığı ilerleme tam zamanında olmasına rağmen, ne acıdır ki bölgeye daha önce müdahale edilememiştir. Bunun en büyük sebebi de, PYD/YPG'nin ilerlemesi ve üst aklın planlarına karşı içerdeki hain FETÖ terör örgütünün çeşitli önemli askeri kadrolarda yer alması ve yapılacak atılımlara engel olmasıdır. Fakat Türkiye'nin Fırat Kalkanı Harekatı ile El-Bab-Azez ve Cerablus'u ele geçirmesi Münbiç'ten Afrin'e sızmak isteyen teröristlere ve onların başlarındaki dış güçlere de büyük bir darbe ve yıkım olmuştur. Türkiye, Astana içeriğinde İdlip'in kuzey ve Halep'in batı kısmında çeşitli üsler kurarak terör örgütünün Akdeniz'e gitme planlarını da ortadan kaldırmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'ni tanımayan ve ülkemiz topraklarında kendi devletlerini kurmak hayallerinde olan bu militanlar, sürekli saldırılar düzenleyerek Afrin'de operasyon kararı alıp bölgeye müdahalede bulunmuştur. İşte bu sebeplerden dolayı Zeytin Dalı Harekatı, Türkiye'nin büyük Suriye oyunundaki 3. önemli atılımı sayılmıştır (Demir, 2018:70).

Afrin'de yaşayan Kürtlerin büyük bir kısmı Sünni Kürtlerdir. Bunun yanı sıra bölgede çok az da Alevi Kürt ve Yezidi de yaşamaktadır. Ayrıca bölgede Ermenilerin de yaşadığı bilinmektedir. Özellikle Afrin'de yaşayan Türkmenler, belli bölgelerde dağınık olarak yerleşmişlerdir. Bölgedeki Arap kökenliler de Afrin şehir merkezinde ve genelde dağınık ve kırsal alanlarda yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar

2.8. Zeytin Dalı Operasyonu'nun Amacı

Zeytin Dalı Operasyonu'nun yapılması gerektiğini, Türkiye kamuoyunun büyük bir bölümü desteklerken, az bir bölümü de muhalefet ederek karşı olduğunu savunmuştur. Ayrıca uluslararası alandaki güçlerin de, bu operasyona tehdit oluşturan ve karşı duran engelleyici bildirimleri olmuştur. Özetle bu hareketin ve müdahalenin amacının iç kamuoyuna ve dış dünya basınına detaylı olarak anlatılabilmesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin yararları yönünden büyük bir önem içermektedir. Hemen arkasından Cumhurbaşkanlığı Uluslararası İlişkiler Başkanlığı'ndan 10 maddelik içeriği geniş ve kapsamlı bir duyuru yapılmıştır. Medyayı ve kamuoyunu aydınlatıcı bu bildiriye Zeytin Dalı Harekatı'nın ne sebeple yapıldığı, amacı açıkça bildirilmiştir. İngilizce ve Türkçe olan beyanatta, her maddenin bir sorusu vardır ve merakla bekleyenlere bir açıklama niteliğinde yapılmıştır.

Sosyal medya üzerinden Afrin Harekatı nedir? sorusunun üzerine “gücünü korumak amacıyla Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 51. Maddesinde uyarıldığı gibi Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından Ortadoğu topraklarındaki PKK/PYD/YPG ve DEAŞ'a yönelik bir harekattır” biçiminde yanıt bulmuştur. İkinci sırada “Türkiye'nin ulusal güvenliği bu sebep ile tehdit altındadır” sorusuna verilen karşılıkta, “2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaş şartlarından yararlanarak, terör eylemlerini artıran DEAŞ örgütü ile ” açıklanmıştır (Demir, 2018:74).

Üçüncü basamakta, “Zeytin Dalı Operasyonu’nun yapılma nedeni nedir” sorusuna dair, sınır güvenliğinin sağlanması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Yapılan hareket ile Afrin’de yaşadıkları yerden ayrılanların sağ salim geri dönüşlerinin sağlanması” (Demir, 2018:74) belirlenmiştir. Sıcak gelişmelerin yaşandığı dış tehdit unsurlarının sınırları zorladığı bu günlerde gerçekleşen olumsuzluklara rağmen, Türkiye ekonomisi 2017 yılında göre örnek gösterilmiştir.

Türkiye ekonomik yaşamı 2016 yılında yaşanan darbe girişiminden, Fırat Kalkan Harekatından bir şekilde etkilenmemiştir.

Zeytin Dalı Operasyonu’nu ile ilgili olarak, kamuoyunun bilgilendirildiği bir oluşumla hem iç hem de dış kamuoyu, merak ettiği her konuda ve durumda aydınlatıcı bir biçimde haberdar edilmiştir. Aslında bu olayların ve hareketlerin uygulanmasının arka planında, Türkiye’nin terör örgütleri ile olan mücadelesinde ne denli etkili olduğu da ispatlanmıştır.

2.8.1. Sosyal Medyada Zeytin Dalı Harekatı’nın Algısı

Özellikle sosyal medyada ve basında Zeytin Dalı Harekatı ile ilgili şu başlıklar üzerinde bir algı oluşumu kazandırılmıştır:

- İncelemiş olduğumuz bu operasyonun ne olduğu ve nasıl gerçekleştirildiği, Zeytin Dalı Harekatı nedir? Sorusu sorulmuş ve Türkiye’nin milli güvenliğini sağlamak nedeniyle büyük bir algı operasyonu olduğu cevabı verilmiştir.
- Türkiye’nin milli sınır güvenliği neden büyük bir tehdit altındadır? Sorusuna verilen yanıt, sosyal medya bilgilendirilmesinde, 2011 yılında Suriye’de baş gösteren iç savaş şartlarından yararlanarak, terörü arttıran DEAŞ, PKK/PYD/YPG terör örgütlerinin direkt Türkiye’nin hedefinde olduğu nedenleriyle açıklanarak cevap verilmiştir.
- Diğer bir başlık, “Zeytin Dalı Harekatı’nın amacı nedir? sorusudur. Medyada karşılık bulan cevabı ise şu şekildedir. Zeytin Dalı Operasyonu ile Suriye’de yaşanan iç savaşın durdurulması ve bundan beslenen terör elemanlarının etkisiz hale getirilerek güvenliğin sağlanması hedeflenmiştir.

- Kamuoyunda oluşan diğer algı ise; “Zeytin Dalı Operasyonu’nun ne zaman sonuçlandırılacağıdır?” Basında oluşturulan algıda bu operasyonların terör kaynaklı olduğu ve güvenliğin tam olarak sağlanmasından sonra çekileceği belirtilmiştir.
- Diğer bir algı da şu başlıkla gerçekleşmiştir: “Zeytin Dalı Operasyonları sırasında sivil halk zarar görüyor mu? Cevaben hareket süresince tüm askeri durumlarda sivillere önemle sahip çıkılmakta ve terör örgütleri büyük bir hassasiyet ve titizlikle etkisiz hale getirilmektedir yanıtı verilmiştir.
- Oluşan algıda diğer bir soru ise “Zeytin Dalı Harekatı’nın DEAŞ terör örgütünü nasıl etki altına alacağıdır”. Sosyal medyada çeşitli makalelerde işlenen önemli konulardan biri olan bu hareket süresince DAESH’in faaliyetlerine son verilmesi gayesi vurgulanmıştır. DAESH’in diğer terör örgütleri ile işbirliği içinde olmasının en önemli ispatı da PKK/PYD/YPG’nin hareket başladıktan sonra Afrin’de Türkiye’ye yönelik mücadele vermesi ve diğer terör örgütlerini kendi haline bırakmasıdır.
- “ZeytinDalı Operasyonu, batı ülkeleri ile bölgenin sınır güvenliği yönünden neden önemlidir?” Bu algı ile insanlar şunu düşünmeye başlamışlardır: Terörün Avrupa’ya zorunlu göçü önlenecek, Suriye’de ki olaylardan ötürü düzensiz oluşan göçe engel olunacaktır imajı doğmuştur.
- Diğer bir algı oluşmasında da “Zeytin Dalı Harekatı, Suriye destekli mülteci göçünü nasıl etkileyecek”tir. Bu düşünceye göre Suriyeli göçmenlerin geri dönüşlerine de imkan sağlanacak görüşü ön plana çıkmıştır. Bu hareketin sonucunda da Afrin’e 500 bin dolayında göçmenin geri döneceği düşünülmektedir.

2.8.2. Zeytin Dalı Harekatı’nın Stratejik Durumu

Bu hareketin kapsamını belirtmeden önce Türkiye’nin Afrin ve Suriye’deki bölgede etkisini gösteren yerini anlatmamız gerekir. 2016 yılında başlatılan Fırat Kalkanı Operasyonları Mart 2017’de tamamlanmıştır. Türkiye’nin bu operasyondaki öncü faaliyetleri şu şekildedir:

- Bölgenin kalkındırılması, terör ve savaşın izlerinin kaldırılması,
- Türkiye’de ikamet eden bölge sakinlerinin evlerine dönmesi hakkında çalışmalara katkı sağlamasıdır.

Diğer tehdit unsurlarının baş göstermesi sonucu Afrin’deki terör odaklarını özellikle Münbiç’te sıkıntıya sokması, o bölgede Türkiye’nin başka bir operasyon yapmasını zorunlu kılmıştır. Ayrıca İdlip denilen bölgede pek çok noktalarda Türkiye’nin kontrol gücü bulundurması ve ateşkesi uygulaması stratejik bir durumdur. Türkiye’nin Fırat Kalkanı operasyonundan hemen sonra Afrin’de bir hareket başlatmaması pek çok yönüyle yerinde bir karar olmuştur. Fırat Kalkanı Operasyonu’nun sona ermesinden sonrasında, ilerleyen aylarda Münbiç ve de özellikle de Afrin yerleşimindeki terör üyelerinin Türkiye’yi tehdit unsuru olarak göstermesi, Türkiye’nin o bölgeye operasyon yapmasını doğurmuştur. Bu sebeple Türkiye’nin özellikle bölgede askeri güvenlik alanları olan Rusya ile politik ilişkileri geliştirmesi mecburiyeti doğmuştur. Bu dönemde görülen gelişmelerde Suriye’de savaşın sona ermesi için barış adına Türkiye, Rusya ve İran’ın öncülüğünde yapılan Astana süreci görüşmeleri de büyük önem taşımıştır (Demir, 2018:74).

Amerika’nın ikili oynaması ve bölgeyi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya yönelik çalışması ve yaptırım tehditlerine aldırmadan, bu hareketin başlamasına zemin oluşturan önemli bir gelişme sosyal medyada kamuoyuna haber olarak izlettirilmiştir. Türkiye’nin bu operasyonlar öncesinde Amerika’ya verdiği mesajlar, çok sert bir politik hamle olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda Amerika’nın PYD/YPG ile iş birliği yapması, hem silah hem her türlü yardımı esirgememesi ile Türkiye’nin güvenliğini de tehdit etmiştir.

Karşılık olarak verilen cevapta, medyada şöyle bir demeç yayınlanmıştır: “Türkiye Cumhuriyeti, Amerika’nın bölgedeki belirli olmayan tutarsız siyasetinin oyununa getirilecek bir ülke değildir. Bölgemizdeki Avrupa Birliği’nin gelişmeler karşısındaki duyarsızlığının da bedelini ödemek zorunda kalan bir ülke olmayacaktır.” açıklamalarında bulunulmuştur (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi, 11.01.2018).

Çok önemli bir gelişme olarak diplomatik ve psikolojik olan operasyonda Türkiye’nin Amerika olmak üzere dünya kamuoyuna verdiği mesajlar da dikkatimizi

çekmektedir. Özellikle Cumhurbaşkanı'nın verdiği mesajlarda, terör unsurlarını destekleyen güçleri uyarması öne çıkmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın operasyondan bir hafta öncesinde 13 Mart 2018 yılında yaptığı konuşmalarında; “İdlip harekatiyle Batı kısmını zayıflatmış oluyoruz. Terörist güçler, Afrin'deki bölgede barınamayacaktır. Münbiç kamuoyuna verilen sözler tutulmazsa, kendi işimizi kendimiz yapacağız. Irak'a kadar sınırlarımız boyunca bir tek terörist kalmayacak şekilde mücadelemizi sürdüreceğiz diye açıklama yapması hem Afrin operasyonunun habercisi, hem de hareket öncesinde tüm dünya önünde son ve kesin mesajlarından biri olmuştur. (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi:13.01.2018)).

Ülkemiz sınırlarını daima tehdit eden ve insanlarına zarar veren Afrin'deki terör gruplarının çıkartılması konusunda hiçbir gücün ilerlememesi, Türkiye'nin bütün dünyaya, başlatılmadan ilan ettiği Zeytin Dalı Operasyonu'nu uygun bir zemine çekmiştir. Uluslararası hukuki yönlerden Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın da ilgili 51. Maddesinden oluşan sınırlarının güvenliğini temin etmek ve Güvenlik Konseyi'nin terörle mücadelesindeki kararları yönünde operasyonun başlatılması, uygun bir eylem olarak anlatılmıştır. Operasyonun başlatılmasının arkasından gerekli açıklamayı yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin o bölge ile ilgili İran ve Rusya ile ikili görüşmeler gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bilhassa İdlip'te ortak kararlar alındığını ve de ülkemizin kendi isteği ile Afrin'e yönelik Zeytin Dalı Operasyonu'nun başlatılacağını açıklamıştır. (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi: 8 Şubat 2018)).

Türkiye, Zeytin Dalı Operasyonu başladıktan hemen sonra pek çok devlet ve uluslararası birim / kuruluşlarının Afrin harekâtına ait olumsuz açıklamalarıyla karşı karşıya kalmıştır. NATO'nun, Amerika'nın, Avrupa'daki kuruluşların, Fransa ve Almanya'nın da Türkiye'nin harekâtı sonlandırması, operasyonun belli ölçülerde sınırlandırılması ayrıca sivillerin can güvenliğine ait manipüle açıklamaları, etkin diplomatik girişimlerle sonuçsuz kalmıştır.

Hem Türk Silahlı Kuvvetlerinin harekât anında hiçbir ülkede bulunmayan sivil dikkati ve hassasiyetini koruması, hem de Türk Devleti'nin harekâtla ilgili olarak idarecilerine kadar herkese yapmış olduğu sağlıklı ve uluslararası düzeyde

açıklamaları olmuştur. Zeytin Dalı Harekâtı'na ait bilinçli ve alt yapısı olmayan bütün açıklamaları çürütülmüş ve ayrıca geçersiz bırakılmıştır. (Demir, 2018:79).

2.9. Zeytin Dalı Harekâtı'nın Dünü Bugünü

Zeytin Dalı Harekâtı'nın başlaması ile birlikte hem Türk Silahlı Kuvvetleri, hem haber ajansları hem de Türk medyası, bu olaya ait anlık haberleri kamuoyu ile açıkça paylaşmışlardır. Bunun açık olarak medyada paylaşılması bazı çevrelerce eleştirilmiştir. Türkiye'nin Afrin gibi önemli ve çok yönlü etkileri olan bir bölgeye uyguladığı operasyonun nasıl yürütüldüğüne dair açık ve ulusal kamuoyunu bilgilendirici bir siyaset yürüttüğünü ve uyguladığını görmekteyiz.

Kamuoyu ile karşılıklı etkileşimin asıl amacı, operasyon alanı ve harekât ile ilgili gizli bilgilerin değil de; operasyonun uygulanış şekli ile Türk ordusunun hızlı ve akıllıca ilerlediğinin gösterilmesi ön planda tutulmuştur. Özellikle terör gruplarının bir an önce etkisiz duruma getirilmesi hakkında milli bütünlüğümüzü açıklayıcı haberlerin sağlam bir biçimde anlatılması etkili olmuştur. Zeytin Dalı Harekâtı'nın nasıl bir operasyon olduğunu söyleyecek olursak; Türkiye'nin her bölümünden insanların görevi, işi, yaşı ve statüsü cinsiyeti ne olursa olsun her kesiminin büyük destek ve önem verdiği bir olay olmuştur. Çoğunlukla o bölgenin halkı, sınır noktalarına giden Türk Ordusunun askerlerine büyük bir ilgi göstermiştir.

Yapısal olarak da Zeytin Dalı Harekâtı ile Türkiye'nin milli ve manevi düşüncelerini tamamlayarak, Milli Mücadele zamanındaki diriliş ruhuna sahip olduğunu görmekteyiz. Bilhassa Türkiye'nin yıllardır uğruna mücadele ettiği ve bu uğurda pek çok askerini şehit verdiği PYD/PKK terörünü hedef alması, halkın da bu operasyonu içtenlikle istediğini göstermiştir. Türk halkının duyarsız kalmaması ve terörün kökünden kazınması için gerekli birlikteliğin sağlanması ile Türkiye'nin bu kötü durumdan da kurtulacağı ümidi herkesi sarmıştır. Türkiye'nin kendi güvenliği sorunuyla başlatmış olduğu bu operasyon, tarihi ve coğrafi sebeplerle mecburi olarak Türk tarihi geleceğine de uygun ve zamanlaması çok doğru olan bir hareket olmuştur (<https://www.gazetebirlik.com> (Yüklenme Tarihi: 3 Şubat 2018)).

Türk Silahlı Kuvvetlerinin komuta görevi Korgeneral İsmail Metin Temel Paşa'ya verilmiştir. Zeytin Dalı Harekâtı'nı, kendisi idare etmiştir. Aynı zamanda

destek olarak da, orduya bağılı birlikler ve de Türkiye'nin pek çok bölgesinden getirilen Komando Taburlarının yanı sıra Özel Kuvvet birlikleri de bu operasyonda yerini almıştır. Harekâtın ilerleyen süreçlerine JÖH ve PÖH askeri birlikleri de katılarak operasyonun güçlendirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanı sıra Türk Hava Kuvvetleri ve Deniz Kuvvetlerine bağılı SAT birlikleri de operasyonda çok etkin bir görev üstlenmiştir.

Türkiye'nin büyük yardımları ile destekleyip eğittiği Özgür Suriye Ordusu da Afrin operasyonuna düzenli ordu biçiminde teşkilatlandırılarak, ismi Milli Ordu olan 1. 2. ve 3. Tümen birlikleri ile güçlendirilmiştir. ÖSO operasyona, kapsamındaki alt gruplarında yer alan 25 birlik ile katılmıştır. (<https://twitter.com> (Yüklenme Tarihi: 18 Şubat 2018)). Özetleyecek olursak Türk Ordusunun sürdürmeye başladığı Afrin Harekâtı, gerek Genelkurmay Başkanlığı'nın gündelik basın bildirimleri, gerek ajansların o bölgeden verdiği anlık haberler ve devlet yöneticilerinin yaptığı açıklamalar gün gün kaydedilmiştir. Bu sayede operasyonun tarihi gidişatı, ileri de şanlı bir tarih olarak hatırlanacak önemli bir vakanın da toplu bir halde kayda alınması ile kalıcı bir duruma getirilmiş olacaktır.

Suriye sınırında bulunan ve Afrin'e girmeye hazırlanan şanlı Türk Askeri, istikamet neresi sorusunu; "İstikamet Kızıl Elma" diyerek yanıtlamıştır. Kahraman Türk Ordusu mensuplarının, "Bizi beklemesinler", "Türk Ordusu mazlumlara umut olmaya geliyor", "Afrin'i teröristlerden temizleyerek Türkiye sınırları adına daima göreve hazırız", "Tüm teröristleri temizleyeceğiz", "Ailelerimiz bizi merak etmesinler", "Türk Milleti adına her zaman göreve hazırız", "Biz burada olduğumuz müddetçe Türk Milleti rahat uyuyabilir" gibi hepsi birbirinden önemli, duygusal ve toplumu gururlandıracak açıklamalar yaparak teröristlerin üzerine gitmişlerdir.

2.9.1. Zeytin Dalı Harekâtı'nın Başlaması

Afrin'e yönelik Zeytin Dalı Harekâtı'nın resmen başladığı tarih, 20 Ocak 2018 günüdür. Bazı hedeflerin yok edilmesi ve karşı savunmaların önlenmesi amacıyla Türk Ordusuna bağılı topçu birlikleri atışlar yapmaya başlamıştır. Bu atışların sebebi, terör örgütlerinin Türkiye sınırına doğru gerçekleştirdiği taciz atışlarına karşılık olarak gerçekleştirilmiştir. Topçuların atışlarından sonra Türk Hava kuvvetleri devreye girmiş ve 2.000 kilometrekarelik bir alan üzerinde 72 uçakla,

Afrin sahasının pek çok yerinde terör hedeflerine dair gerçekleştirilen hava hareketi, hedeflerin tam isabetle vurulmasıyla sona ermiştir. Pek çok savaş uzmanlarına göre, bu kadar dar bir alanda 72 uçağın idare edilmesi ve hedeflerin aynı anda ortadan kaldırılması, her devletin başaramayacağı önemli tarihi bir başarı olarak kayda geçmiştir (<https://www.sabah.com.tr> (Erişim Tarihi: 21 Ocak 2018)).

Medyada konu ile ilgili yapılan açıklamalarda, Türk savaş uçakları 113 PYD/PKK hedefinden 108'ini tam isabetle vurmuş ve ortadan kaldırmıştır. Zeytin Dalı Harekâtı'nın 72 uçakla yapılmasının bir anlamı vardır. Bu anlam, Fırat Kalkanı Harekâtı'nda şehit olan kahraman 72 Türk Silahlı Kuvvetleri mensubunun anısının yaşatılması içindir. Medyada oluşturulan ilk algı operasyonunda Zeytin Dalı Harekâtı'nın Türk Silahlı Kuvvetlerince başarı ile yapıldığı açıklanmıştır. Operasyonun uluslararası alanda kimlere karşı yapıldığı üzerinde durularak bir olgu oluşturulmuştur.

2.9.2. Zeytin Dalı Harekâtı

Zeytin Dalı Harekâtı'nın başlaması ile beraber hem Türk Silahlı Kuvvetleri, hem de çeşitli haber ajansları ve Türk medyası, operasyonla ilgili bildirimleri kamuoyu ile her seferinde paylaşmışlardır. Bazı çevrelerce eleştirilmiş olsa da Türkiye'nin, Afrin gibi çok yönlü etkileri bulunan bir bölgeye yaptığı operasyonun nasıl yürütüldüğüne dair ulusal ve uluslararası kamuoyunu bilgilendirici bir siyaset izlediğini görmekteyiz. Burada esas amaç, harekât sahası ya da ilgili özel bilgilerin değil; operasyonun uygulanış biçimi, Türk Ordusu'nun ilerlemesi ve anarşik kişilerin etkisiz bir duruma getirilmesi yönünde milli bütünlüğü arttırıcı haberlerin kusursuz bir biçimde verilmesidir.

Zeytin Dalı Operasyonu, Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinden kişilerin, işi, statüsü, yaş ve cinsiyeti ne olursa olsun çok büyük destek verdiği bir hareket olmuştur. Bilhassa bölgenin yaşayanları, sınır noktalarına giden Türk Ordusu mensuplarına çok büyük bir ilgi ve yakınlık göstermiştir. Özellikle Türkiye'nin senelerdir mücadelesini ettiği ve pek çok şehit verdiği PYD/PKK gibi terör örgütlerini hedef alması, Türk halkının bu operasyonu büyük bir içtenlikle istediğini de göstermiştir. Türkiye'nin kendi beka sorunuyla ilgili olarak başlattığı bu operasyon, coğrafi ve tarihi sebeplerle mecburi olarak Türk tarih mirasına da uygun

bir hareket biçiminde yapılmaya başlanmıştır (<https://www.gazetebirlik.com> (Yüklenme Tarihi: 03. Şubat 2018).

2.9.2.1. 20 Ocak 2018 Harekatın Başlaması

Afrin’de gerçekleşen Zeytin Dalı Harekatı’nın kesin ve resmen başladığı bu gün Türk ordusuna ait topçu birlikleri, ayın yirmisinden önce de top ve obüs atışları ile, bazı hedeflerin imha edilmesi ve karşı savunmanın hafifletilmesi amacıyla atışlar yapmaya başlamıştır. Bu atışlar terör örgütünün Türkiye sınırına yönelik yaptığı taciz atışlarına karşılık olarak yapılmıştır. 20 Ocak’ta Türk Hava Kuvvetleri devreye girmiş, hedeflerin tam isabet olarak vurulması sağlanmıştır..

Sosyal medyada Zeytin Dalı Harekatı’nın başladığına dair ilk resmi açıklama, Türk Silahlı Kuvvetlerince yapılmıştır. Yapılan açıklamada hareketin amacı açıklanmış, kimlere karşı başlatıldığı konusunda bilgi verilmiş ve uluslararası alanda yapıldığı üzerinde durulmuştur. (<https://www.sabah.com.tr> (Yüklenme Tarihi 21 Ocak 2018). “Türk Silahlı Kuvvetlerince, sınırların güvenliğini sağlamak için, teröristleri etkisiz hale getirmek, dost ve kardeş bölge halkını baskı ve zulümden kurtarmak üzere, uluslararası hukuktan doğan haklar da belirtilmiştir. Operasyonun uygulanmasında ve planlanmasında yalnız teröristler hedef alınmış, sivil/masum insanların zarar görmemesi için önem gösterilmiştir. Türk Tarihi ve kültürü gereği hareketin planlama ve uygulamasında teröristlerin sığınak, silah, araç ve gereçleri hedef alınmaktadır” açıklamaları yapılmıştır (<https://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi 22. 02.2018).

Daha sonraki sosyal medya açıklamalarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin hareketi yapma amacına dair bilgiler sürekli olarak kamuoyunda vurgulanmıştır. Hatta operasyon sırasındaki sivil önemin gözetilmesi “Operasyon alanında, en modern savaş silahları ve uluslar arası hukuka uygunluğu yanında masum insanlara ya da çevreye zarar vermeden etkin bir biçimde kullanılmaktadır” (Demir,2018:84). sözleri ile belirtilmiştir. Dini ve kültürel eseler, binalar, her türlü tarihi eserler ve kamu yararına hizmet veren tesisler de kesinlikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin hedeflerinde değildir. Ayrıca, Hava Kuvvetlerince, uluslararası hukuk ve anlaşmalarca yasaklanmış mühimmat kullanılmamıştır. Türk Silahlı

Kuvvetlerinde kara ateş destek araçları da aynı bu esaslarla hareket etmektedir şeklinde açıklanmıştır (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 17 Mart 2018)).

2.9.2.2 21 Ocak 2018 Kara Harekatı'nın Başlaması

Sosyal medyada büyük punto başlıklarla belirtilen “Kara Harekatı”nın, 21 Ocak 2018 tarihinde yapılan kuvvetli hava saldırıları ile topçu atışları sonrası sağlanan uygun ortamla birlikte kara unsurları, Afrin sınırlarından içeri girmeye başlamıştır. Türk ordusunun harekattaki hedefinin, Afrin’de kıyı başlarını tutmak ve sınırdaki tüm unsurları temizleyerek Hilal Taktiği ile merkeze doğru yürümek olduğuna dikkat çekilmiştir. Bununla birlikte örgütün pek çok elemanı, sınır hattı ve belde merkezlerinden yok edilerek merkezin savunma gücü de zayıflatılmış olacaktır. Bu sebeple Türkiye’den Kilis, Hatay ve Gaziantep illerimize sınırı olan Afrin’e, ilk olarak 4 kol halinde giriş yapılmıştır. Harekat bülbül ve Raco köylerine bağlı olarak gerçekleştirilmiştir(<https://twitter.com> (Yüklenme Tarihi:20 Ocak 2018)).

Aynı zamanda konuya ait Türk Silahlı Kuvvetlerinin yaptığı basın açıklamasında; “Afrin’de belirlenen yerlere, kara araçlarıyla da girilmiştir. Böylelikle terör örgütlerince kullanılan sığınak, barınak, deposu vb. 153 hedef ateş altına alınmış olup “Zeytin Dalı Harekatı” planlandığı biçimde devam etmektedir” ifadesi yer almıştır. Sosyal medya aracılığı ile vurulduğu bilgisi videolu görüntü ile belirtilmiştir. (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 22 Ocak 2018)).

Oluşturulan algı çerçevesinde olaylar tüm gerçeklikleri ile detaylandırılarak sosyal medyada ve basında paylaşılmıştır. Hatta Cumhurbaşkanı Erdoğan gün içerisinde yaptığı açıklamalarda Afrin Harekatı’na ait önemli mesajlar vermiştir. Yaptığı konuşmasında “Çeşitli terör örgütleri Afrin’e yerleştirilmiştir, daha çok işimiz var (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 22 Ocak 2018)) açıklamasını yapmıştır.

Basın ile paylaşılan önemli bir algıda; Operasyonun en önemli amaçlarından birisinin, Türkiye’de yaşayan Afrinlilerin evlerine dönmesi olduğunu açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Şu an tüm sorun Afrin’i gerçek sahiplerine teslim etmek ve hedefimiz topraklarımızda bulunan 4 milyon Suriyeli kardeşimizi kendi topraklarına en kısa zamanda göndermektir”. Yapılan açıklamalarda bölücü terör

örgütüne karşı yapılması gerekenleri kararlı bir biçimde yaptığımız ve PKK, PYD, YPG'nin, hiçbirinin ülkemizde kalmayacağı konusu ısrarla belirtilmiştir. Eski Başbakan Binali Yıldırım medya temsilcisi gazetecilerle röportajında Afrin Harekatı'na ait somut bilgiler vermiştir. Bu kapsamda “Operasyon 4 aşamada yapılacak, 30 km. derinlikte güvenli alan oluşturulacaktır. Terör unsurları bölgeden yok edilene kadar hareketin devam edeceğini de söylemiştir. Harekat boyunca %70-75 oranında milli ve yerli mühimmat kullanıldığını” da belirterek konuya açıklık getirmiştir (<http://www.ntv.com.tr> (Yüklenme Tarihi: 21 Ocak 2018)).

2.9.2.3 22 Ocak 2018

Zeytin Dalı Operasyonu'nda Türk Ordusu, Afrin bölgesine girmiş ve ilk gün tuttuğu kıyı başlarının ardından Şeyh Hadid ve Cenderis üzerinden de cephe açarak hem kıyı başı tutmaya hem de ilerlemeye devam etmiştir. Genelkurmay Başkanımız Hulusi Akar, Hatay'da Zeytin Dalı operasyonu ile ilgili denetmelerine devam etmiştir. Cumhurbaşkanımızın Afrin'e dair yaptığı basın açıklamasında; Terör örgütünün ezici etkisi kaldırıldığında, operasyon daha önemli olacaktır” söyleminde bulunmuştur (<https://twitter.com> (Yüklenme Tarihi: 22 Ocak 2018)).

Terör örgütü, Türkiye'de bulunan yerleşim alanlarını ve sivilleri hedef almaya devam ederken, Hatay'da Suriyelilerin yaşadığı kampa atılan roketle 1'i çocuk olmak üzere 2 Suriyeli hayatını kaybederken 12 kişi de yaralanmıştır. Kilis şehir merkezine atılan bir roket ise can ve mal kaybına neden olmuştur. 22 Ocak 2018, Kilis'in güneyi ve Afrin'in kuzeyindeki sınır hattında çıkan saldırıda, Zeytin Dalı Harekatı'nın ilk şehidi, Piyade Astsubay Üstçavuş Musa Özalkan olmuştur. Sosyal medyada büyük yankılar yapan şehidin bir isteği hafızalardan çıkmamıştır. Kahraman askerin, henüz şehit olmadan bıraktığı vasiyetinde yer alan “Telaferdeki Türkmen çocukları için bir okul yapılması” isteği Türk milletinin kalbinde derin izler bırakmıştır. (<https://www.sabah.com.tr> (Yüklenme Tarihi: 23.01.2018)).

2.9.2.4. 23 Ocak 2018

İlk iki günde Türk Ordusu, Bülbül, Raco, Şeyh Hadid ve Cenderis cephelerinde kıyı başı tutarak her bölgede birkaç köy ele geçirmiş, Şerran beldesine bağlı Azez ve Kilis arasında bulunan Burseye Dağı bölgesinde yeni bir cephe

açmıştır. Silahlı Kuvvetleri, yedi ayrı yönden Afrin bölgesine giriş yapmıştır. Gün içinde Cumhurbaşkanlığında toplanan üst düzey yöneticilerin katıldığı bir güvenlik toplantısı yapılmıştır. Yapılan bildiri de Afrin’de düzenlenen Zeytin Dalı Operasyonu’na ait görüşmeler açıklanmıştır. Harekat içerisinde terör örgütleri ile yapılan mücadelede ikinci şehidin ismi duyurulmuştur. İkinci şehit haberi sosyal medya ile paylaşılmıştır.

Harekatta şehit olan asker, Piyade Üsteğmen Oğuz Kaan Usta isimli subaydır (<https://www.haberturk.com> (Yüklenme Tarihi: 23.01. 2018)).

Bununla birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri hareketin başlamasından itibaren, ilk kez etkisiz hale getirilen terörist sayısını da açıklamıştır. Harekatın ilk gününden bugüne 4 gün içinde en az 260 teröristin etkisiz hale getirildiği kamuoyuna bildirilmiştir (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 23.01.2018)).

2.9.2.5. 24 Ocak 2018

Harekatın başlangıcıyla Türk Ordusu tarafından, geçen 4 gün içinde Afrin’in kuzey, batı ve doğu tarafında yer alan bölgelerde toplam 5 cephe açılmış ve 7 farklı kıyı başı tutulmuştur. Hareket süresince Afrin’e bağlı 6 köy merkezinden biri olan Bülbül ele geçirilmiş ve önemli bir yer teröristlerden ayıklanmıştır. Bu olay üzerine Türk Silahlı Kuvvetlerinin yaptığı kamuoyu basın açıklamasında; “Terör örgütüne dair barınak, sığınak, askeri teçhizat ortadan kaldırılmıştır. Harekata dahil olan uçaklar dikkatle üslerine geri dönmüşlerdir” ifadesi kullanılmıştır. Sosyal medya aracılığı ile etkisiz hale getirilen teröristlerin sayısının 287’ye ulaştığı bildirilmiştir (<https://www.karar.com>(Yüklenme Tarihi: 24.01.2018)).

Cumhurbaşkanı Erdoğan 24 Ocak 2018 tarihli açıklamasında; “Teröristlerin bölgeden arındırılması ile yetinilmeyip altyapısıyla, her yönden eğitimiyle, sağlığı ile, tüm belediye hizmetleri ile bölge günlük yaşantısına devam etmiştir. Zeytin Dalı’nda aynısı uygulanacaktır. Oraları yaşanılabilir yerleşimler haline getireceğiz” ifadesini kullanmıştır. (<https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi: 24.01.2018)).

Zor anlar yaşayan PYD/YPG terör örgütü, sivil yerleşim alanlarını hedef aldığı gibi dini ibadet yerlerine de saldırmıştır. Bu süreçte pek çok saldırı olmuş, bir caminin kubbesi patlatılmıştır. Bu yıkımla camide akşam namaz kılan 1 Türk, 1 de

Suriyeli 2 vatandaş şehit düşmüştür (<https://www.haberturk.com> (Yüklenme Tarihi 24.01.2018)).

2.9.2.6. 25 Ocak 2018

Türk Silahlı kuvvetlerinden yapılan basın açıklamasında, terör örgütüne ait 6 hedefin imha edilmiş olduğu ve toplam 303 teröristin etkisiz hale getirildiği bildirilmiştir. TSK'dan yapılan bir açıklamada, hava şartları nedeniyle 14 uçakla

Afrin'e hareket gerçekleştirildiği ve 25 terör mevzisi, barınak, sığınak ve mühimmat deposu imha edildiği belirtilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar ile birlikte Zeytin Dalı Harekatı'nın gerçekleştiği yerlere ziyaretlerde bulunmuştur. Yaptığı açıklamada, yüce bir görev uyguladıklarını söyleyerek askerlere başarı dileklerini iletmişlerdir. (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 25.01.2018)). Kamuoyuna video konferans aracılığı ile canlı bağlantılar da gerçekleştirilmiştir.

2.9.2.7. 26 Ocak 2018

Türk Silahlı kuvvetleri günün ilk aşamalarında yaptığı açıklamalarda, Zeytin Dalı Harekatında hava unsurlarının 13 uçak ile icra ettiği hareketler sonucunda 25 terör barınağı, silah ve mühimmat deposunun ortadan kaldırıldığını bildirmiştir. Ortadan kaldırılan terörist sayısının ise en az 343 olduğu ifade edilmiştir. Türk Hava Kuvvetleri, gün içerisinde Münbiç'in batı ve kuzeybatı yönündeki PYD-YPG hedeflerini vurmuştur. Afrin'de zor durumda kalan teröristlere, yardım ulaştırmayı hedefleyen terör mensuplarının girişimleri, böylece kaynağında ortadan kaldırılmıştır (<http://www.tsk.tr> (Yüklenme Tarihi: 26.01.2018)).

Terör örgüt mensupları, Kilis'e 1, Hatay Kırıkhan'a 2 ve Reyhanlı'ya da 1 roket saldırısında bulunmuşlardır. Saldırılarda ölen olmazken maddi hasar oluşmuştur. Ve bu durum basında büyük yankı oluşturarak deşifre edilmiştir.

2.9.2.8. 27 Ocak 2018

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Afrin'de tuttuğu bölgeleri birbirlerine yakınlaştıracak biçimde genişletme hareketi başlamıştır. Ordu hareket merkezinin en baştaki amacı, tutulan kıyı kenarlarını bir araya getirmek ve Türkiye sınırını yavaş

yavaş kapatmaktır. Bu açıdan önemli olan Ali Bekki Köyü ve 740. Tepe isimli yer ele geçirilmiştir. Bu sayede iki kıyı başının ilk birleştiği yer, 27 Ocak 2018 günü Raco Cephesi'nde olmuştur (<http://www.suriyegundemi.com> (Yüklenme Tarihi: 27.01.2018)).

Aynı gün içerisinde Başbakan Yıldırım'ın Zeytin Dalı Harekatı ile ilgili basına yaptığı konuşmasında; "Afrin bölgesinden Türkiye'ye çok sayıda terör saldırısı yapıldığını, şehitlerimiz olduğunu ve sivil halkın yaşamını kaybettiğini vurgulayarak bu operasyon; bir keyfiyet değil, bir mecburiyet sonucu yapılmıştır" (Demir, 2018:103) diye belirtmiştir. Yanı sıra terör örgütü PKK'nın, PYD ve YPG ismi altında 2014 yılından beri Afrin'de insanlara eziyet ettiğini ve PKK zulmünden kaçarak Türkiye'ye sığınan 350 bin Kürt kardeşimizin var olduğunu açıklamıştır. Sosyal medya ve basın üzerinden yapılan bu aydınlatıcı konuşma ile sosyal algı sıcak tutulmaya çalışılmış ve insanlar olaylardan haberdar edilmiştir. Durum böyle olunca Türkiye olarak zulme uğrayan halka sahip çıkmak hem komşuluk hem de insani bir vazife olarak gösterilmiştir.

TSK'nın konuyla ilgili olarak yaptığı bilgilendirmede, "Orgeneral Akar ile şu yerler üzerinde denetlemeler yapılmıştır:

- Müşterek Özel Görev Kuvveti Komutanlığı-Havuzlubahçe/Kilis,
- İkinci Sınır Tabur Komutanlığı/ Kilis,
- Üçüncü Sınır Tabur Komutanlığı-Gülbaba/Kilis ve Reyhanlı'dır.

2.9.2.9. 16 Mart 2018

Türk Silahlı Kuvvetlerinin 16 Mart 2018'de yaptığı bildiriye göre hareketin 56. Gününde yok edilen terörist sayısının 3.530 olduğu bildirilmiştir. Basına yapılan açıklamada 9 köy ve 3 stratejik yerin ele geçirilmesi ile harekatta en başından itibaren kontrol altına alınan yer sayısı toplamı 261'e ulaşmıştır. Cenderis'de Fevkani, Meske Tahtani, Kurdani, Meske köyleri; Raco'da Çarkatlı, Kasım, Şalgam, ve Şeyh Bilal köyleri ele geçirilmiştir. Bölgeye yerleşmiş olan teröristler Afrin'in kuzeybatısı olan Ayne'l-Hacer Köyü'nün de ele geçirilmesi ile Afrin Mabatlı yolun da bozguna uğratılmıştır(<https://aa.com.tr/tr> (Yüklenme Tarihi:16.03.2018)).

Aynı gün içinde sosyal medya ve basında, Türk Silahlı Kuvvetleri, sivil halkın, şehirden çıkmalarını engelleyen terör örgütünün çukurlarına karşı, kendilerinin kazma ve kürekle çalıştığını gösteren bir video yayınlanmıştır. TSK duyurduğu açıklamalarda, Afrin kent merkezinde, havadan Arapça ve Kürtçe olarak bildiriler dağıtılmıştır. Sivil halka yönelik atılan bu bildirilerde, halkın korkmaması gerektiğine ve terör örgütünün zulmünden kurtarılacağına ait umut dolu cümleler yazılmıştır. Bu bildirilerdeki algı oluşturan ilgili yazı şöyledir:

Değerli Afrinli Kardeşlerimiz;

Teröristler yıllarca herkese sıkıntı olmuşlardır.

Sizleri evinizden, yurdunuzdan, sevdiklerinizden mahrum etmişlerdir.

Bir an önce teröristler buldukları yerlerden çıkarılacaktır.

Amacımız ve gayemiz, zulm eden terör örgütleridir.

Teröristlerden, terörist mevzi ve barınaklarından uzak durun.

Çocuklarınızı ve sizi kalkan olarak kullanmalarına izin vermeyin.

Teröristler tarafından zorla silah altına alınanlar; sizler de en kısa zamanda silahlarınızı bırakıp, evlerine döneceksiniz.

TRT Radyosunu dinleyin.

Ayrıca terör örgütü içerisinde yer alanlara yönelik olarak diğer bir bildiri de terör örgütünden ayrılmaları ve TSK'ya teslim olmaları güzel bir dille ve son kez açıklanmıştır

(<https://twitter.com/>(Yüklenme Tarihi: 16.03.2018)).

Basın üzerinden yapılan bildirilerde oluşturulan algıda şöyledir:

- Türk Silahlı Kuvvetleri barış, huzur ve güven oluşturmak için Afrin'dedir.
- En güvenli, en iyi şartlarda yaşamaya devam etmek isterseniz, bize destek olun!
- Türkiye'nin adaletine güven! Türk Silahlı Kuvvetlerine güven!
- Bir an önce teslim olmalarını duyurun.

- Suriye’de sizleri barış dolu güzel bir hayatın beklemektedir.

Gün içerisinde Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar’ın medyaya yaptığı açıklamada; “Zeytin Dalı Harekatı büyük bir özveri ve başarı ile devam etmektedir. Operasyon alanında en modern savaş, silah araç ve gereçleriyle uluslararası hukuka uygun olarak, gecikmeler uğruna diğer hiçbir ülkenin göstermediği dikkat ve önemle masum insanlara ve çevreye zarar vermeden etkili bir biçimde kullanan TSK, aziz milletimizin desteği, güveni ve dualarıyla en kısa zamanda hedefine ulaşacaktır” sözleri ile basını bilgilendirmiştir. (<http://www.haber7.com> (Yüklenme Tarihi: 16.03.2018)).

Basını bilgilendirmenin yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetleri, Zeytin Dalı Harekatı başladığından bu yana milletin her ferdinin verdiği destek ve çocukların da, Türk Ordusu’na desteği yönünde yazdığı mektuplardan bazı örnekler yayımlayarak teşekkür etmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri, yürütülen kirli algı operasyonlarına yönelik olarak görüntülü ve delilli bir açıklama daha yapmıştır. Bu açıdan Genelkurmay Başkanlığı yaptığı bilgilendirmelerde, Afrin şehir merkezinde teröristler tarafından tesis, bina ve araçların yağmalanıp, yakıldığı; bunların içinde hastane binasının olduğu da bildirilmiştir. Açıklamalarının devamında ise, bu tür şehre ve sivil halka verilen zararın, uluslararası kamuoyunda Türk Ordusu tarafından yapıldığı gibi algı oluşturulmaya çalışıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak 16 Mart’ta, TSK tarafından vurulduğu iddia edilen Afrin Hastanesinin yalan olduğunu ortaya çıkaran görüntüleri paylaşarak algı operasyonu da çürütülmüştür (<https://aa.com.tr/tr> (Yüklenme Tarihi: 17.03.2018)).

Bu konularla ilgili olarak Anadolu Ajansı da, aynı gün içinde Afrin’den kaçarak Türk Ordusu’nun kontrolündeki güvenli yerlere sığınan sivillerle yaptığı röportajda bu durumu açıkça ortaya koymuştur. Bu alanda “Afrin’den bu sabah geldiğini söyleyen Ahmed Abdo, teröristlerin Afrin’den kaçanlara ateş ettiğini belirtmiştir”. Şehirden ayrılmaya çalışanlara örgütün ateş açarak engel olmaya çalıştığını, gerekirse sivilleri öldürmekten kaçınmadıklarını ifade eden açıklaması ile şaşırtıcı bilgiler paylaşmıştır. Teröristler, yollara, hastanelere ve okullara, her yere mayın döşemişlerdir. “Ya evinizde kalın ya da çıkın ve ölün” demişlerdir.

Türk Ordusu Afrin’de sürdürdüğü başarılı operasyonun yanı sıra, hareketin başarısını göstermesi yönünde Irak Cephesi’nde teröristlerle girişilen etkin mücadeleye de devam etmiştir. Gerekirse İdlip bölgesine yeni askeri dağılımlar gerçekleştirileceğini ilan edilmiştir.

Türkiye’nin destekleri ile Fırat Kalkanı Harekatı alanında savaş sonrası başlatılan bölge halkının yerel meclisler ile kendi kendini idare etmesi görevi, Afrin’in düşmesine yakın bir zamanda gündeme getirilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yaptığı konuşmada; gerek Afrin hareketinin gerekse Türkiye sınırlarında yapılan terörle mücadelenin önemine dikkat çekerek “Bugün Afrin’e, Münbiç’e ve bölücü örgütün işgalindeki diğer bölgelere bakıldığında, Kobani olayları ile, çukur eylemleri ile ne yapılmak istendiğinin çok daha iyi farkına varıyoruz. Sizlerin destekleri ile oyunlarını bozmasaydık, ülkemizin nasıl karanlık bir gelecek ile karşı karşıya kalacağını bugün daha iyi anlamaktayız. Sorunun politika ile demokrasiyle, hak ve özgürlük istekleriyle hiçbir ilgisinin olmadığı, tek amaç ve hedeflerinin vatanımızı parçalamak olduğu anlaşılmıştır. Bugün söylediklerimiz tek tek ortaya çıkmaktadır” ifadelerinde bulunmuştur (<https://www.haberler.com> (Yüklenme Tarihi 17.03.2018)).

2.9.2.10. 18 Mart 2018 (Feth-i Afrin ve Kutlu Zafer Günü)

Çanakkale Zaferi’nin yıldönümünde müjdeli ve kutlu fetih haberi gelmiştir. Çarpışılan esas merkezler düşmüş ve Türk Ordusu, ÖSO ile beraber şehir içinde kontrolü sağlamıştır. Afrin’in alınması, 18 Mart tarihinde Çanakkale Zaferi’nin 103. yıldönümünde gerçekleşmiştir. Kara Harekatı’nın 57. gününde tamamlanması da, Çanakkale Savaşları’nda üstün kahramanlık ve fedakarlık gösterenlere adanmıştır. Basında çıkan bir resimde Afrin merkezine yönelik hareket başlarken Türk Askerleri, 103 yıl önce atalarının Çanakkale’de bir siperde ve Kanlısırt’ta zafer sonrası iki fotoğrafına atıf yaparak aynı pozu vermişlerdir. Afrin’in teröristlerden resmen temizlendiğini, Çanakkale anma törenine katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan açıklamıştır. “Afrin kentinde güven ve huzurun dalgalandığını söyleyerek, Özgür Suriye Ordusu’nun bayrağı dalgalanmaktadır” sözlerini kullanmıştır. <https://www.tccb.gov.tr> (Yüklenme Tarihi 18.Mart 2018).

Afrin kent merkezine giren Türk birliklerini temsil olarak Afrin Hükümet Merkezinin çatısına çıkan kahraman Türk Askeri, Şanlı Türk Bayrağını göndere çekerek “Türk Silahlı Kuvvetlerinin, 18 Mart Şehitler gününde Türk Milletine ve Tüm Şehitlerimize Armağanıdır” diyerek bu kutlu zaferi, tarihe geçecek cümlelerle süslemiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri, Afrin Hükümet Konağı’na Türk Bayrağının çekilmesine ait görüntüleri basında yayımlamıştır. Şehir insanları, Türk Ordusu ve ÖSO güçlerini, sevinçle karşılamış, pek çok yerde sivil halk, ordu birliklerini selamlamıştır. Şehir insanlarının terörden kurtulma hissiyatı ve isteği, bir yönden teröristlerin şehirden atılmasıyla gerçekleşmiştir. Özellikle halk, bu isteklerini gerçekleştiren Mehmetçiklere sevgi gösterilerinde bulunmuştur. Türk Ordusu’na mensup Komandolar, şehir alanında hilal oluşturduktan sonra bir araya gelerek Komando Andı’nı okumuş ve Afrin Zaferi’ni Türk şehitlerine armağan etmişlerdir (Demir, 2018:192).

Afrin’in ele geçirilmesi ile birlikte terör örgütlerine ait yüklü oranda silah ve mühimmat da ele geçirilmiştir. Ayrıca şehir merkezinin ardından teröristlerin elinde kalan Afrin’e bağlı son belde merkezi olan Mabatlı’da da kontroller sağlanmıştır. Kahraman Türk askerleri devletin yardımları ve güvencesi olarak takdir kazanmıştır. Afrin’in terörden temizlenmesi ile birlikte, ileri gelenlerin gerçekleştirileceği kongre, Gaziantep’te yapılmıştır. Böylece Afrin’i yönetecek 5’i yedek toplam 35 kişilik yerel kent meclisi oluşturulmuştur. Yapılan oylama ve önerilerin ardından oluşturulan meclisin, kentin yeniden düzenlenmesi ve inşa edilmesi için çalışmalara başlayacağı da bildirilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri, Afrin şehir merkezinde kontrollerin sağlanmasıyla gerek mayın ve EYP tuzağı taramaları yaparak, gerekse terör örgütlerine ait yığınak, silah ve mühimmat yerlerini belirleyerek tehlikeyi etkisiz hale getirmeye başlamıştır.

2.9.2.11 19 Mart 2018

Gece geç saatlerde devam eden mayın arama faaliyetleri sırasında patlama oluşmuş ve bir binanın çökmesi sonucunda 4 ÖSO askeri ve 7 sivil, teröristlerin yerleştiği mayının patlaması sonucu şehit olmuştur (<http://www.hurriyet.com.tr> (Yüklenme Tarihi 19.03.2018)).

Haber ajanslarından geçilen bilgilere göre gün boyu yapılan taramaların iyi yürütülebilmesi için, köpekler ve dedektörlerden yararlanarak yapılan aramalarda 43 mayın ve EYP tespit edilerek kontrollü patlatılmıştır. Yerel basında ve sosyal medyada bölge halkına yönelik samimi kardeşlik mesajları verilmiş, Zeytin Dalı Harekatı'nın amacı bir kez daha gösterilmiştir. Suriye topraklarındaki bulunulmasının tek amacı, bu kardeşlerimizi terör örgütlerinin zulmünden kurtarmak, içindir söyleminde bulunulmuştur. Paylaşılan resimlerde ise ABD'nin PYD ile birlikte aylarca bombalayıp, şehri tamamen harap ederek ele geçirdiği Rakka, yine ABD Ordusu'nun Irak güçleri ile birlikte kuşattığı ve aylarca bombalayarak ele geçirdiği ve tarihi eserlerin yok edildiği Musul, gözler önüne serilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ZEYTİN DALI HAREKATI'NIN DÜNYA'DAKİ MEDYA YANSIMALARI

3.1. Araştırma Projesinin Adı

“ Zeytin Dalı Hareketinin Medya Yansıması ve Algı Yönetimi”

3.2. Araştırma Projesinin Konusu

Afrin Harekatı'nın, Medya'ya yansıması ve algı yönetimi konusu ele alınmıştır.

3.3. Araştırma Projesinin Amacı

Sosyal olguların toplumdaki yansımalarına etki eden ve yön veren özelliğinin medya aracılığı ile aldığı durum incelenmeye çalışılmıştır. Algı yönetimi kavramının gelişen olayları anlamamıza verdiği şekil ve oluşumların incelenmesindeki etkilerini belirlemeye çalıştık. Medyanın kamuya ait en eski, en temel işlevi halkı bilgilendirmek, halka ve topluma karşı haber vermek, sorunları ve taraflarının yaklaşımlarını gündeme getirmektir. Medya, belli ölçüde, çoklu tartışmalarda kamusal bir alan işlevi de görmektedir.

3.4. Araştırma Projesinin Önemi

Medyanın, sosyal gündemi etkilemesi ve yönlendirmesinin kamusal alanda oluşturduğu gücü, iletişim kavramı adı altında incelemeye çalıştık. Bunu ortaya çıkarırken de algı yönetiminin gerçeklere dayalı olarak yürütülmesinin neler olduğunu anlamış olduk. İletişim süreci denilen kavramın aslında stratejik iletişimi ifade ettiğini belirlerken, yargıların ve önyargıların da herhangi bir konuda sahip olduğumuz değerleri etkilediğini belirledik. Algılamamanın en önemli işlevlerinden biri de toplum üzerindeki medya etkisi ile ortaya çıkardığı yansıma ve yön vermelerinden ibaret olduğunu gözlemledik.

3.5. Araştırma Projesinin Yöntem ve Tekniği

Bu çalışmamızda durum saptama yapılmak istenmiş ve bunun için de literatür tarama her türlü yazılı kaynak incelenerek ortaya çıkarılmıştır. Gerek güncel makaleler gerek konu ile ilgili kaynaklardan yola çıkarak konu ele alınmaya

çalışılmıştır. Pekiştirici örneklemelere de yer verilmiştir. Kavramsal çerçevemiz “algı yönetiminin sosyal medya aracılığı ile yönlendirilebileceği” önergesi olup “Zeytindalı Operasyonu” örnekleme ile kaynaştırılmıştır.

3.6. Hipotezler

- Algı yönetimi insan davranışlarını etkiler.
- Algı yönetimi, toplumları yönlendirmek için kullanılır.
- Sosyal medyanın algı yönetimi üzerindeki etkisi büyüktür.
- Afrin’de algı operasyonu yapılmıştır.
- Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) Afrin Harekatı’na olumsuz yaklaşmıştır.
- İran, Afrin Harekatı’nda Esad rejimi ile ortak hareket etmiştir.
- Rusya ve Çin, Afrin Harekatı’nda Türkiye’ye karşı olumlu tutum sergilemiştir

3.7. Afrin Zeytin Dalı Harekatı’nın Algısal Yansımaları

Zeytin Dalı Harekatı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin önderliğinde üçüncü gününde iken özellikle sosyal medya üzerinden yapılan harekate ait paylaşımlar dikkatimizi çekmektedir. Terör örgütünün algı operasyonlarına hizmet eden pek çok içerikleri kullanıcılar tarafından açığa çıkarılmıştır. Suriye’de bulunan terör unsurlarına ait oluşturulan askeri operasyon Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarısı ile sonuçlandırılmıştır. Terör örgütleri ile yapılan bu mücadelenin aynı şekilde sosyal medya üzerinden de desteklendiği anlaşılmıştır. Terörü ve işbirlikçilerini övme ile bunlarla mücadele eden devlet birimlerine yönelik kin ve nefret içerikli paylaşımlarda bulunan kişiler tespit edilmiş ve hukuki süreç başlatılmıştır.

Türkiye’nin bu hareket ile mücadelede ne kadar kararlı olduğunu da gösterilmiştir. Hava destekli saldırılar ile başlayan Zeytindalı Harekatı karadaki engelleri ortadan kaldırarak başarılı bir şekilde ilerlemiştir. Suriye’deki terör oluşumu Türk Askerleri tarafından yapılmış bütün yığınakları, silah depolarını ve tüm lojistik yollarını temizlemiş ve Afrin’i terörden temizlemiştir. En önemlisi de halkı barış ortamına kavuşturmuştur.

Anadolu Ajansı haberlerinde çıkan algı operasyonlarında “TSK, Zeytindalı Harekatında sivil halkın zarar görmemesi için büyük önem göstermiştir. Harekatta hedefler, hassas sistemlerle tek tek belirlenmiştir. Savaş mağduru Suriyeli insanların bu harekatta zarar görmediğini ve görmeyeceğini basın ile paylaşmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri hassas olan bu konuda çok dikkatli davranmış, hedefin yalnızca yasadışı örgütler olduğunu belirterek bir algı oluşturmaya yönelmiştir.

Uluslararası sosyal medyada Amerika'nın girilen bu yer hakkında ki açıklamalarında gereksiz bir durum olduğu belirtilmiştir. Ordu ve hükümet tarafından yapılan açıklamalarda ise, bu hareketin bölgedeki terör unsurları sona erene kadar devam edeceği belirtilmiş ve kararlılık gösterilmiştir. Sonuç olarak Türkiye kendi sınırlarını ve güvenliğini korumak için dışarıdan istediği desteği de bulamamıştır. Aynı zamanda herhangi yeni bir devlet oluşumuna karşı olduğunu da göstererek, Suriye'nin bütünlüğünden yana tavır almış olup, Zeytin Dalı kapsamında tavrını ispatlamıştır (<http://www.tasam.org> (Yüklenme Tarihi: 25.01.2018)).

3.8. Zeytin Dalı Operasyonu'na Batı Medyasının Yaklaşımı

Arap Baharı ile başlayan gelişmeler, Zeytin Dalı Harekatı ile devam etmiştir. Bu süre aşamasında dünyanın, Suriye ve Ortadoğu'da yaşanan sıkıntılara sessiz kalması, basın üzerinden ve sosyal medya aracılığı ile tepkisini çok daha farklı şekilde yansıtması unutulmamalıdır. Dünya siyasetine yön veren pek çok Avrupa devleti ve pek politikacı operasyonun başlangıcından itibaren ikiye ayrılmışlardır. Sayıca az da olsa operasyonda belli bir açıdan işbirliğinde olan devletlerde harekate karşı çıktıklarını açıklamışlardır. Yaşanan bölücülük olayları sebebiyle tepkisiz kalan, gereken tavrı sergileme gereği duymayan batılı devletler, Zeytin Dalı Harekatı sonrası Fransa'nın öncülüğünde olmak üzere büyük bir hızla BM'yi toplantıya çağırmıştır. Olaylara tepkisiz kalmayan Türkiye, ulusal güvenliğini tehdit eden bu olaya gereken tavrı göstermiştir. Suriye'nin pek çok ülkelerce ve bölgenin terör yuvasına dönüştürülmesi sebebi ile Zeytin Dalı Harekatı'nı başlatmıştır (Küçükvardar, Arslan 2018: 11).

Zeytin Dalı Harekatı'na ilk tepki Amerika'dan gelmiş ve şiddetten uzak durulması gerektiği belirtilmiştir. Söylediğinin tam tersi bir politika izleyen ABD, yıllardır Ortadoğu'nun içinde çeşitli terör gruplarının yanında bulunmaktadır. Milyonlarca masum insan harekât sonrası oldukça aktif bir rol üstlenmeye

çalışmıştır. Batı dünyasının bu operasyona yönelik ilk eleştirilerini önemli gazete, organları içerisinde değerlendirdiğimizde bu devletlerin operasyona dair davranışları açık bir şekilde bilinmektedir.

İncelemiş olduğumuz bu ilk çizelgede Amerika'da yer alan çok önemli basın ve medya şirketlerinin operasyona dair verdikleri tepkileri şu şekildedir:

CNN, The Wall Street Journal, The New York Times ve The Washington Post aynı ifade dilini kullanarak "Türk jetleri Suriye kasabasındaki ABD destekli Kürt militanlarını vurdu" söylemleri ile olumsuz bakış açısı ve taraflı başlıklar atmışlardır.

Haklı bir biçimde başlatılan Zeytin Dalı Operasyonuna ait Amerikan basınındaki bu ilk bilgilendirmeler çok eleştirel başlıklarla hedef saptırmaya yöneliktir. Terör koridorunu engellemek ve ülkemize yönelik tehditleri ortadan kaldırmayı amaçladığımız bu operasyonda, Amerikan medyası çoğunlukla Kürtlere bir saldırı yapıyormuş algısı yaratmakta, ancak kendi eliyle destekledikleri terör ve devamı olan gruplaşmalardan bahsetmemektedir.

İngiltere Medya kuruluşlarından The Times, BBC, Reuters ve Dailymail'in ise "Türkiye, Kürtleri kuzey Suriye'de bulunan Afrin'de yeni cephe açmaya itti ve Türkiye'nin ABD destekli Kürt militanlara karşı hava saldırıları, Suriye savaşında yeni bir cephe açtığını gösteriyor türünden nötr içerikli tarafsız tepki ve genel tutumlarını görmekteyiz. Son yıllarda İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılması süreci sonrası farklı bir duruş sergilediğini anlamaktayız. Bu sebeple resmi kanallar aracılığıyla Türkiye'nin başlattığı operasyona destek verici söylemlerde bulunmuştur.

İngiltere'de faaliyette olan basın ve medya birimleri Zeytin Dalı Harekâtına dair Amerikan basınına göre daha tarafsız bir davranış göstermiştir. Fakat en önemlisi basın organları operasyona dair bilgileri medyada ilk kez yayınlarken, terör örgütlerini sembolize eden kodlanmış isimleri söylemektense, doğrudan Kürt ifadesini kullanmıştır. Her olayda kendisini haklı gören bu anlayış, Ortadoğu'da yapılan katliamları yıllardır görmezden gelmiştir. Fakat operasyonun başlamasıyla birlikte birçok batılı ülke sessizliğini bozarak içinde bulunulan duruma katılmak için

gerekli bilgilendirmelerde bulunmuştur. Avrupa Birliği ülkelerinin de operasyona dair tepkileri çok değişkindir.

Almanya'nın Bild ve Der Spiegel medya kuruluşları, Türkiye Suriye'de Kürtlere karşı saldırılar başlattı başlıkları atarken, Avusturya, Fransa ve Hollanda'da ki basın kuruluşları da Türkiye Kürtlere karşı saldırıya geçti diyerek provokasyon içerikli haber başlıkları atmışlardır.

Avrupa Birliği devletlerinin önde gelen medya kuruluşlarına bakıldığında, genellikle gerçek haberden farklı ve kışkırtıcı konular içeren medya yansımalarının işlendiğini fark etmekteyiz. Bilhassa Almanya ve Avusturya Zeytin Dalı Harekâtına dair, uzlaştırmacı sayılmayan haberler yapmaktadır. Türkiye'nin bu terör örgütleri ile savaşını sanki Türk-Kürt mücadelesi olarak göstermeye çalışan Alman medyası, bu terör örgütlerinin kendi ülkesinde yaptığı eylemleri ise görmezden gelmektedir. Operasyon sonrası, Fransa'nın Birleşmiş Milletlere uyguladığı acil toplantı çağrısı bilhassa Fransız medyasının operasyona çok daha ilgi göstermesine neden olmuştur. Fakat bu ilgi, yaptıkları haberlerle Türkiye'yi karalama alanındadır. Avrupa dışında kalan bölgelerdeki ülkelerin basın organlarının da Zeytin Dalı Harekâtına dair haber içerikleri şöyledir ;

Katar Aljazeera ve Rusya İzvestiya Türkiye Afrin'de operasyona başladı söylemleri ile nötr içerikli haberler yapmışlardır.

Ortadoğu'da daha üstün davranan çeşitli ülkelere ait önemli basın yayın kuruluşlarının operasyona dair Amerika ve Avrupa Birliği devletlerinin çeşitli basın kuruluşlarından ayrı olarak verdikleri tepkileri görmekteyiz. Daha önce belirttiğimiz yukarıda ki üç tablodan yola çıkarak çoğunlukla Kürtlere yönelik bir harekât yapıyormuşuz algısı oluşturulmak istenmektedir. McCombs ve Shaw'ın “gündem belirleme” olan medya kuruluşlarının ele aldıkları haberleri kendi çıkarları ve istekleri yönünde düzenleme anlayışını, batı medyasının zeytin dalı harekâtına olan haberlerinde görmekteyiz. Bilhassa bu terör ibaresinin basında hiç bulunmaması, Türkiye'ye yapılan her türlü saldırıdan medyalarında bahsedilmemesi, yabancı ülkelerin olaya taraflı baktığını göstermektedir (Özaydemir, 2009:132).

Batı medyası çıkarları doğrultusunda basını yönlendirmektedir. Özellikle Ortadoğu ülkesi olan Suriye'nin parçalanıp büyük bir dramın karşısında tepkisiz kalan Avrupa basını, çok yakınımızda yaşananlara dair harekete geçmememiz hakkında çok faal bir davranış sergilemektedir. Yapılan harekatı işgalmiş gibi göstermeye çalışmışlardır. Pek çok göçmeni mecburen ülkemizde ağırladığımız hakkındaki haberlerin gündemlerinde hiçbir şekilde yer almadığı, Avrupa verilerinde gerçekleştirdiğimiz ve çok yerinde olan bu operasyonu sanki işgalmiş gibi yaptığımızı algı yanlışları ile desteklemektedirler. Hem bölücü suç örgütlerinin sahip olduğu sosyal medya hesaplarından hem de bu örgütleri destekleyen ülkelerin medya kuruluşları da kara propagandalarını devam ettirmişlerdir. Zeytin Dalı operasyonlarına yönelik ülke olarak pek çok haklı gerekçeler ve bir tek Türkiye'nin basın yayın kuruluşları yapılan bu karalamaları engellemek için büyük vazifeler üstlenmiştir.

Dünyayı ilgilendiren bu küresel alandaki medya kuruluşlarının büyük ve ezici bir güç şekline dönüşmesi tartışılması gereken birçok konuyu da beraberinde getirmiştir. Medyanın birey, toplum ve yönetimler üzerindeki etkisinin yüksek oluşu bu aracı kontrol etmek isteyen çok sayıda yapının ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır. Asıl görevi kamuyu bilgilendirmeye yönelik olan basının, halk ile ülke arasındaki ilişkinin oluşturulması, çeşitli düşüncelere destek olmak gibi ciddi görevleri bulunmaktadır. Fakat basında çıkan haberlerin ele alınış biçimi, internet dünyasında herkesin birer haberci görevi görmesi, olayların amacı dışında olumsuz biçimde kullanılmasına ve yıkıcı, bölücü unsurlar ile güçlere hizmet edilmesine sebep olmaktadır. (Küçükvardar, Arslan, 2018:33).

Ortaya atılan haberler ve bu haberlerin yayılış biçimi hiçbir yıkıcı örgüte hizmet etmemelidir. Yıkıcı bölücü unsurların basın dünyasından talepleri çok açık ve bellidir. Bunların başında ideolojilerini meşrulaştırmak, yaptıkları eylemlere meşrutiyet kazandırmak ve sempati toplamak gelmektedir. Basının halkı aydınlatıp, bilgilendirme sorumluluğunun var olması sebebiyle terör olaylarının haber yapılmaması gibi bir durum mümkün değildir. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, haberlerin sunum biçiminin nasıl olduğu ve yıkıcı örgütlerin amaçlarına hizmet edip etmediği hakkındaki olguların belirginleşmesidir.

Medyada çıkan yanlış haberlerin tam olarak açıklanmayıp, üzerlerinin örtüldüğü durumlarda da bu konu bir propaganda şekline varabilmektedir. Hatta her gizlenen olayın da etkiye tepki özelliğinden dolayı daha ilgi çekici geldiğini belirtebiliriz. Günümüzde gittikçe yayılan dijital basının çalışmasını ve genel işleyiş yapısını kavrayan yıkıcı güçler, bilhassa sosyal medya araçları ile iletişim kanallarının önemini daha çok sahiplenmiştir (Küçükvardar, Arslan, 2018:36).

Terör örgütleri her türlü sosyal medya yayın organları ile bölücü oluşumlarını şahsi alanlarında kullanır bir hale gelmişlerdir. Yaptıkları çeşitli saldırı ve eylemleri, sosyal medya vasıtası ile hızla yaymakta ve algıda bir yanlış oluşturmaktadırlar. Sanal haber ağlarında oluşturdukları yalan propagandalar ile kamuoyunun dikkatini çekmeyi başarabilmektedirler. Özetleyecek olursak, organize suç örgütü olarak gerçek hedefleri ne kadar insan katlettikleri değil, faaliyetlerini dünyaya ne kadar etkili yayabildikleridir. Bu sebeplerden ötürü hem ülkemizin yerleşmiş medyasına, hem de adı geçen basın yayın organlarının sanal oluşumlarına büyük sorumluluklar yüklenmektedir (Küçükvardar, Arslan, 2018:).

Dünya ve Avrupa medyası, Zeytin Dalı Harekatı'na karşı algı operasyonu yürütmektedir. Gelişen olaylar sonucunda özellikle Avrupa medyası, Türkiye'nin Afrin'e başlattığı Zeytin Dalı Operasyonu'nun yıkıcı ve bölücü güçlere karşı direnen Kürt topluluklarına karşıt yürütüldüğünü göstermeye çalışarak algı hareketini sürdürmektedir.

Şekil 1: Afrin'de algı operasyonuna dair bir fotoğraf karesi

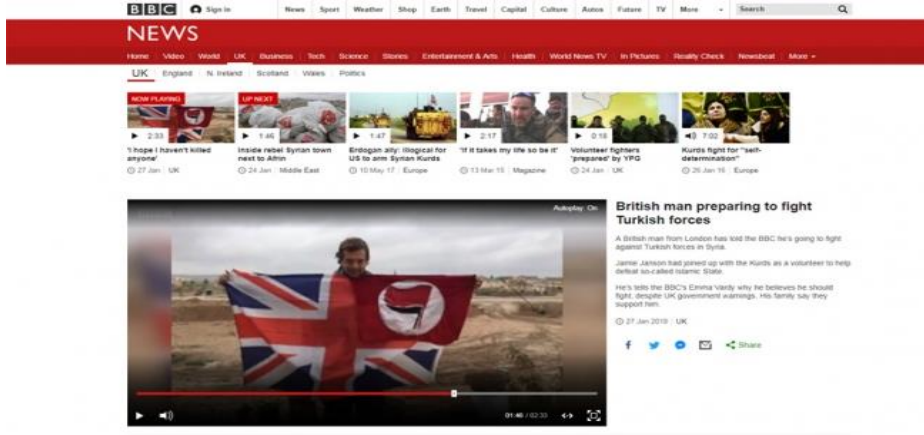
(<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08.02.2018)).

Şekil 2: Afrin'de ki algı operasyonunu gösteren bir basın şeması

(<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08.02.2018)).

Yayımlanan çeşitli haberlerde terör örgütü liderlerinin açıklamalarında önemli bir tezat meydana gelmiştir. (<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08 Şubat 2018)).

Şekil 3: Afrin'de ki algı operasyonunu gösteren bir internet sitesi

(<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08.02.2018)).

Şekil 4: Afrin’de ki algı operasyonunu gösteren bir sosyal medya paylaşımı

(<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08.02.2018)).

Yapılan haberlerde terör örgütleri sempatik gösterilmeye çalışılmıştır. Alman medyasında da özellikle Zeytin Dalı Harekatı başladıktan sonra verilen haberlerde YPG’nin terör örgütü olduğu görmezden gelinerek, bu örgütün tüm Kürtleri temsil ettiği algısının yerleştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Algının iletişim üzerindeki etkisi ve rolünün önemli boyutlarda öne çıktığını görmekteyiz. Hatta öyle ki algı iletişimi dahi şekillendirmektedir. Algının iletişimi şekillendirmesi “algı yönetimi” kavramını da meydana çıkarmaktadır.

Zeytindalı Harekatı’nın başlamasından hemen sonra Frankfurter Rundschau gazetesi, ilk sayfadan verdiği haberde, “Cumhurbaşkanı Erdoğan, askerlerini Suriye’de Kürtlere karşı savaştırıyor.” ifadesini kullanmıştır. “Zehirli Zeytin dalı” başlığını kullanan Frankfurter Allgemeine Zeitung ise Türkiye’nin Suriye’de taarruza başladığı, bu kez DEAŞ’ı değil, “Kürtleri” hedef aldığı iddia edilmiştir. YPG'nin PKK'nın uzantısı olduğu kabul edilen haberde, terör örgütünün kontrol ettiği bölgelerde "demokratik yapılar" inşa edildiği öne sürülerek, terör örgütü sempatik gösterilmeye çalışılmıştır.

Alman medyasında yaygın olarak yer verilen diğerk bir konu ise, Alman yapımı Leopard tanklarının Zeytin Dalı Harekatı'nda kullanılması olmuştur. Bu haberlerde Türkiye'ye silah satışı eleştirilerek, Alman hükümeti üzerinde baskı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bild gazetesi "Alman tankları ile Kürt savaşçılara ateş ediliyor" başlığını kullanırken, Spiegel dergisi de "Türk taarruzunda kullanılan Alman tankları Sakıncalı ticaret" başlığını atmıştır.

Şekil 5: Afrin'de ki algı operasyonunu gösteren bir sosyal medya paylaşımı

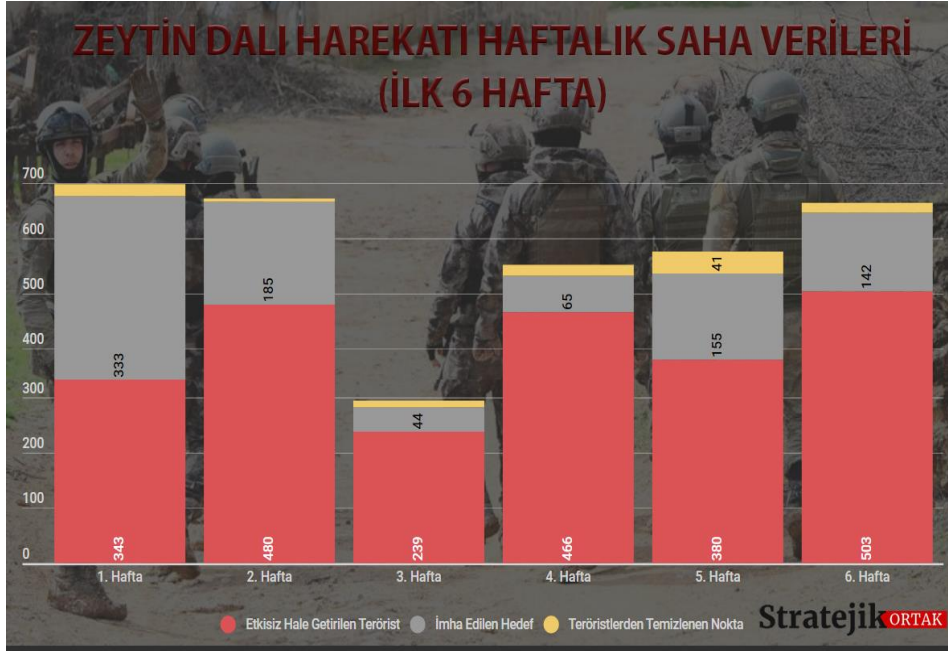
(<https://www.trthaber.com> (Yüklenme Tarihi 08.02.2018)).

Terör örgütü üye ve yandaşlarını "Kürtler, Kürt savaşçılar" olarak gösteren medya, ÖSO üyelerini de "Türkiye'nin eğittiği cihatçılar" olarak yansıtmıştır. Zeytin Dalı Harekatı'nın başlamasının hemen ardından haberini YPG terör örgütü üyelerinin iddialarına dayandıran Hollanda kamu yayın kuruluşu NOS, "Kürtler, Suriye'ye giren Türklerin başarısız olduğunu söylüyor" başlıklı haberinde, TSK operasyonunun ağır çatışmalar sonrasında Afrin'e giremediğini yazarak yeni bir algı oluşturmuştur.

Şekil 6: Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları

(<https://www.stratejikortak.com> (Yüklenme Tarihi 11.03.2018))

Şekil 7 : Zeytin Dalı Harekatı Haftalık Saha Raporları

(<https://www.stratejikortak.com> (Yüklenme Tarihi 11.03.2018))

Şekil 8: Zeytin Dalı Harekati Haftalık Saha Raporları

(<https://www.stratejikortak.com> (Yüklenme Tarihi 11.03.2018))

Şekil 9: Zeytin Dalı Harekati Haftalık Saha Raporları

(<https://www.stratejikortak.com> (Yüklenme Tarihi 11.03.2018))

Şekil 10: Afrin’de algı operasyonuna dair bir fotoğraf karesi
(<https://www.sabah.com.tr> (Yüklenme Tarihi 04.02.2018))

Şekil 11: Afrin’de algı operasyonuna dair bir fotoğraf karesi

(<https://www.sabah.com.tr> (Yüklenme Tarihi 04.02.2018))

Kamu üzerinde algı baskısı yaratabilmek adına, bu sahte fotoğrafları yayımlanmış ve ölü teröristlerin görüntüleri sivil diye servis edilmiştir. Zeytin Dalı hareketinden önce de FETÖ ile PKK arasında operasyona karşı terör

propagandalarında ortak dil kullanılmış olup PYD elebaşı da firari FETÖ'cülerin yayın organına röportaj verip, "Türkiye Afrin'e girerse, Türkiye için bunun sonu felaket olur" diye tehdit savurmaya kalkmıştır.

PKK ile FETÖ terör örgütünün Afrin operasyonunda ortak hareket etmesi, algı çalışmalarında siviller öldürülüyor diye terör propagandası yapmasının iki hedefi vardır. Bunlardan birincisi, Türkiye içerisinde Kürtleri sokağa döküp kaos çıkarmak, diğeri ise, batı ülkelerinin operasyona müdahale etmesini sağlamaktır.

Türk askeri Afrin'de hiçbir yerdeki hiçbir operasyonunda sivillere zarar vermemiş, sivillerin burnu bile kanamamıştır. Türk askeri, Suriye'de bugüne kadar hangi kasabaya hangi şehre girdiyse hepsinde tekbirlerle, sevinç gösterileriyle karşılanmıştır diyerek basında paylaştığı çeşitli haberlerle kamuda algıyı olumlu şekilde yönlendirmiştir.

3.9. Rusya'nın Zeytin Dalı Harekatı Tavrı

Rusya'nın ezeli rakibi Amerika'dır. İki büyük güç sürekli birbirleri ile çatışmakta ve dünyaya hakim olmanın stratejilerini uygulamaktadırlar. Dünya kamuoyunu yakından ilgilendiren Suriye'deki operasyonlarda da ilgisiz kalmamışlar, ülke menfaatleri yönünde farklı stratejiler oluşturmuşlardır. Rusya, özellikle kendi etkin alanında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Zeytin Dalı Harekatı'nı gerçekleştirmesinden rahatsız olmadığını açıklamış ve Rusya'nın Türkiye'den yana aldığı bu stratejik tavır Amerika'yı çok rahatsız etmiştir. Rusya'ya göre Amerika, Suriye'de alternatif büyük bir güç oluşturmaya çalışmaktadır <http://www.haberturk.com> (Yüklenme Tarihi: 19 Ocak 2018).

Rusya'nın Zeytin Dalı Harekatında Türkiye'nin karşısına çıkmamayı seçmesi, iki önemli siyasi stratejiyi ortaya koymaktadır. Bunlardan birincisi; Rusya, aslında Ortadoğu'daki en büyük müttefiki olan Baas rejimli Suriye'nin yıkılmamasını ve toprak bütünlüğünün korunmasını istemektedir. PKK/YPG/PYD, Suriye rejimi ve Rusya ile ilişkisini iyi tutsa da, var olan Suriye rejimi ile ilişkilerini iyi tuttuğu ve Suriye'nin sınır bütünlüğünü tehdit etmediği müddetçe Rusya tarafından bölgede kabul edilen unsurlar durumundadır. Buna dayanarak Rusya, bölgedeki en güvenilir müttefikini (Esad) zor bir unsur uğruna (PKK/YPG/PYD) teslim etmek istememektedir. Suriye rejiminin gücü ve devamlılığını sağlayabilirlerse, PKK/YPG/PYD Rusya'nın güvenini kazanacaktır.

İkinci neden olarak da, NATO üyeleri Türkiye ve Amerika arasındaki zıtlasmaktan yararlanarak ABD'nin gerek bölgede kurmaya çalıştığı hegemonyayı gerekse de tek taraflı dünya düzenini zarara uğratmak istemektedir. Rusya, iki NATO müttefiki arasındaki açıklardan yararlanarak gelinen bu süreçte Türkiye'yi yanına yaklaştırırken, ABD'yi Suriye'nin geleceği konusunda devre dışı bırakmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin Zeytin Dalı operasyonunun başarılı olması durumunda ise, Rusya ABD'yi büyük ölçüde saf dışı yapmayı başaracaktır. Sonuç olarak da Suriye'nin yeniden oluşumunda Rusya'nın karşısında Amerika değil, Türkiye yer alacak ve pazarlığını buna göre yapabilecektir. En önemlisi de böylelikle Rusya, Soğuk Savaş sonrası süresince defalarca belirttiği "ABD'nin dünyaya tek başına hakim olma ve bencilliğinin dünyadaki en büyük istikrarsızlık nedeni olduğu" şeklindeki iddiasını kanıtlamak istemektedir. Amerika'nın hedeflerine ulaşamaması ve Suriye'den uzaklaştırılması durumunda Rusya, Ukrayna ve Gürcistan'dan sonra bu sefer de Ortadoğu'da ABD'nin küresel gücünü zedelemiş olacaktır.

Rusya ile Türkiye'nin aynı noktada ortak düşüncesi ve bu iki ülkenin Astana Zirveleri sürecinde meydana getirdikleri ortak işbirliğini daha da güçlendirdikleri görülmüştür. Yanı sıra Rusya, Amerika'nın politik ve askerî gücünü ortadan kaldırmak ve NATO'da sorun oluşturmak amacıyla operasyona büyük bir destek vermektedir. Böylece, Suriye'nin geleceği konusunda ABD veya NATO değil, doğrudan Türkiye esas alınmak şekli ile Rusya bölgesel güç dengesini kendi yararına çevirmeyi amaçlamaktadır (<https://www.tasav.org> (Yüklenme Tarihi: 29.05.2019)).

Bölgenin TSK/Milli Ordu tarafından kontrol edilmesi ile şunlar sağlanmıştır: (<https://www.suriyegundemi.com> (Yüklenme Tarihi 23 Mart 2018))

1. Bölgenin Rusya ve rejim yanlısı güçler tarafından kontrol edilmesi
2. Harekatın olduğu bölgenin taraflar arasında bölüşülmesi
3. Bölgenin TSK/Milli Ordu tarafından ele geçirilmesi ve ardından Milli Ordu'nun bölgeden çekilip sadece yerel polis güçlerinin Tel Rıfat ve çevresinde varlıklarına devam etmesidir.

3.10. İran'ın Zeytin Dalı Tavrı

Ortadoğu'da gelişen ve değişen dengeleri büyük oranda etkileyen ülkelerin başında İran gelmektedir. Dünya gündemine baktığımızda İran'ın Esad hükümeti ile ortak ve paralel biçimde hareket ettiklerini görmekteyiz. Zeytin Dalı Harekatı'nın

başladığı ilk günlerden beri hedef alan bir davranış sergilemiş ve çeşitli alanlarda hareketin başarısız olması için büyük katkılar sağlamıştır. Harekatın ilk başlarında İran Dışişleri Sözcüsü Behram Kasimi verdiği bir beyanatta Türkiye'nin Afrin'de gerçekleştirdiği harekatı korku ile takip ettiklerini ve bu harekata hemen son verilmesini açıkça belirtmişlerdir. Hemen arkasından İranlı idarecilerden hareketin Suriye'nin egemenliğini ihlal ettiğine yönelik bildirimler gelmiştir.

Yanı sıra İran Zeytin Dalı Harekatı'na karşı olarak büyük bir medya kampanyası da başlatmıştır. Dayandırdığı en önemli desteği de, PKK'nın iddiaları üzerinden yalan ve kara propaganda yapmasıdır. Bu açıdan İran Zeytin Dalı Harekatı'na karşı Esad rejimiyle aynı yönde hareket etmiştir. İran'ın arabuluculuğunda PKK/PYD'nin Esad rejimi ile anlaşması ve Afrin'in önemli bir bölümünü, hatta merkezini Esad rejimine bırakması bu işbirliğini gözler önüne sermektedir. Fırat Kalkanı Harekatı sırasında bu ortak iş birliğine Münbiç konusunda da şahit olunmuştur. İran, Esad rejimi ve YPG Haseke'de bir arada var olmayı düşünmektedir. İki ülke arasındaki bu ortak işbirliğini güçlendiren en önemli işaret ise iki taraf arasında Halep'te devam eden görüşmeler sonucunda Esad rejimine bağlı güçlerin Afrin'e girmeye başlamasıdır (Özçelik, Acun, 2018: 36).

Terör grupları PKK/PYD Şeyh Maksud ve Bostan Başa gibi yerleri Esad rejimine devrederek buradaki güçlerini Afrin'e aktarmışlardır. Geline bu sürede Esad rejimi YPG ile pek çok anlaşma gerçekleştirmiştir. Yaptıkları ikili görüşmelerde Afrin'in rejime devredilmesi görüşülmüş ancak taraflar Türkiye'nin tehdidi, rejimin istekleri ve Rusya'nın olumsuz tavrı nedeni ile bir türlü tam bir anlaşma sağlayamamışlardır. Rejim ve PKK arasında tam bir anlaşma sağlanamasa da görüşmeler devam ederken İran tarafından desteklenen Halk Koruma Güçleri Afrin bölgesine girerek PKK saflarında TSK'ya karşı savaşmaya başlamışlardır. PKK beklemediği bir şekilde büyük kayıplar vermeye başlamasıyla birlikte rejime verdiği tavizleri artırmış, böylelikle bir anlaşma zemini oluşması ihtimali artmıştır. Fakat bütün bu hamleler askeri ve politik yönlerden Afrin olayını değiştirmeyi başaramamıştır. İran Devrim Muhafızları'nın organize ettiği Şii milisler Afrin'e intikal ettiyse de ne PKK Afrin'i rejime bırakmış ne de rejim Afrin'de yönetimi devralmıştır. Bunun bir sebebi PKK ile rejim arasındaki anlaşmazlıklar, diğer bir sebebi ise rejimin Türkiye'den Afrin bölgesine giren araçları hedef alırken bölgeye

gizlice girmeyi başaran rejim yanlısı tarafların da büyük oranda TSK/Milli Ordu tarafından etkisiz hale getirildiği açıklanmıştır. Sonunda da Türk Silahlı Kuvvetleri Afrin'e giren dış güç unsurlarını hedef almış ve büyük kayıplar verdirerek geri çekilmelerini sağlamıştır.

İran'ın News isimli haber sitesi, yaptığı bir haberde Türk ordusunun sivilleri yaraladığı, masumları öldürdüğü ile ilgili karalama kampanyası başlatmıştır. Haberde "Türkiye'nin Afrin'e acımasızca saldırısı sonucu 5 sivilin yaralandığı" başlığını kullanan haber sitesi Türk ordusunun sivilleri hedef aldığını belirtmiştir. Yapılan yalan haberde daha çok sivilin öldürüldüğü ve yaralandığı belirtilirken Afrin şehrinde ve Türk ordusu tarafından vatandaşların evlerine ve kamu tesislerine saldırılar düzenlendiği iftirası da atılmıştır. Ayrıca Türk ordusunun klorlu gaz kullandığı iftirasına da yer verilen haberde pek çoğunun kadınlar ve çocukların bulunduğu 630'dan fazla sivilin öldürüldüğü de ileri sürülmüştür.

3.11. Çin ve Zeytin Dalı Harekatı Tavrı

Çinli uzmanlara göre Türkiye, Afrin bölgesinde gücünü göstermeye çalışmaktadır yönündedir. Çin devletinin resmi yayın organı Jenmin Jibao (Halkın Günlüğü) gazetesinde yayınlanan haberde, Çinli siyaset uzmanlarının Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) Suriye'nin Afrin bölgesinde sürdürdüğü Zeytin Dalı Harekatı ve Washington, Ankara ve Moskova'nın bölgedeki duruma dair aldığı tavra ait yorumlarına yer verilmiştir (<https://tr.sputniknews.com> (Yüklenme Tarihi 25.01.2018)).

Algılama yönetimi, gerek ülke içinde gerek yabancı ülkelerdeki hedef kitlelerin fikirlerini etkilemek için gerçekleştirilen faaliyetlerin tamamını kapsamaktadır. Günümüzde özellikle Amerika tarafından akıllı güç demek olan smart power yöntemi en çok kullanılan kamu diplomasisi ile algı yönetimi için uluslararası ilişkilerde kullanılan en önemli araç olmuştur (Başbüyük, 2015:47).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Güçlü siyasi kararlılıklarla başlatılan Zeytin Dalı Harekatı, iki aylık bir zamanda askeri ve politik hedeflerine büyük oranda ulaşmış Türkiye'nin askeri ve jeopolitik etkinliği ile birçok tartışmaya da son halini aldırılmıştır. Türkiye, Zeytin Dalı Harekatı'na kadar Suriye'de PKK terör örgütüne karşı kapsamlı bir askeri operasyon düzenlememiştir. 2016 yılında başlatılan Fırat Kalkanı Harekatı'nın askeri içeriği de gelişmelerden ötürü DEAŞ ile sınırlı kalmıştır. Bu yönden Zeytin Dalı Harekatı teröre kendi sahasında müdahale etmesi yönünden Türkiye'nin terörle mücadelesini tamamlayıcı büyük bir önem taşımaktadır.

Türkiye, Zeytin Dalı Harekatı ile kendisini uluslararası büyük güçlerden ayrı bir şekilde gördüğünü vurgulayarak Afrin'de Zeytin Dalı Operasyonlarını terör örgütlerinin yürüttüğü algı faaliyetlerine rağmen bölge siyaseti yönünde bağımsız bir devlet olabilmek için bu operasyonu gerçekleştirmiştir. Yapılan harekatta öne çıkan atılımlarla Türkiye'nin ABD'nin bölge ile siyasetine karşı duruşunda sorunlar içerdiği gibi iç siyasetteki dengeler yönünden de sorunlara yol açabilir. Batı basınının, özgürleşmeyi medya ve yayın organlarında çarşaf yakma ve sakal kesme görüntüleri ile veren, ezanın yüksek sesle okunmasını yasaklamıştır.

Zeytin Dalı Harekatının yapılma sebeplerini şöyle sıralayabiliriz:

- Suriye ile olan güney sınırlarımızın güvenliğini sağlayabilmek.
- Büyük bir alanın, Özgür Suriye ordusunun hakimiyetine dahil edilmesi.
- Sıcak denizler üzerinden Akdeniz'e ilerlemeyi planlayan bölücü terör örgütünün faaliyetlerine son vermek.
- Ortadoğu ülkeleri ile Arap ülkelerinin Türkiye'nin sınır komşuluğu ile coğrafi yönden iletişiminin kesilmesini ortadan kaldırmak.
- PYD/PKK terör örgütlerinin Amanos Dağları üzerinden Türkiye'ye yaptıkları girişleri önlemek.
- ABD'nin terör örgütlerine verdiği desteği ortadan kaldırmaktır.
- Türkiye'nin sınırlarındaki illerin emniyetlerinin oluşturulmasında Afrin önemli bir konumdadır.

- Terör örgütlerinin Afrin’de bulunmaları demek, Kilis ilinin tamamının ve Hatay ilimizin büyük bir bölümünün terör örgütlerinin ateş alanına girmesi demektir.

Özellikle Batı dünyasının basınında “Afrin” haberlerine sıkça yer verilmiştir. Ancak bu çıkan haberlerin farklı bir sosyal algı oluşturulması yönünde oluşturulduğu ve Afrin’in özgürleştirilmesinin haber içeriklerinde yer alan olumsuz konularla negatif yönde bir algı oluşturulduğu görülmüştür. İlk başta Türk ordularının Afrin’e girebilmesini bile gerçekçi bulmayan haberler zamanla yerini bu başarıyı örtmeye çalışan uydurma ve dezenformatik haberlere bırakmıştır. Afrin’de bulunan YPG’li teröristlere karşı yapılan operasyonda “bütün Kürtlere yönelik bir saldırı” olarak medyaya sunulmuştur. Ayrıca YPG sözcülerinin yaptığı açıklamalar öne çıkarılarak örgüt güçlendirilmeye çalışılmıştır. Şehrin Türk ordusu ve ÖSO tarafından yoğun tahrip edildiği yanı sıra sivil halka “soykırım” yapıldığına yönelik asılsız ve yalan iddialar ile gündeme getirilmiştir.

Afrin’de yapılan harekate karşılık dünya kamuoyunda yeni bir algı oluşturmak isteyen Batı medyası Zeytin Dalı Harekatı’nın en önemli başarılarından olan Afrin’den YPG’nin çıkarılmasını adeta “istila” vurguları ile kamuoyunu yanıltmaya yönelik basın açıklamaları yapmıştır. Bu durum Batı basınının Türkiye karşıtı ve düşman söylemlerini daha farklı bir alana taşımıştır.

Afrin’e giren Türk ordularının yerel halk tarafından sevinçle karşılandığı, kentin ise özellikle Rakka operasyonu ile karşılaştırıldığında olabilen en az zarar ve hasarla teslim alındığı yayımlanan fotoğraf ve videolarda görülmüşken, Batı basınıca yayılan yalan haberler Afrin’in kontrol altına alındığı gerçeğini değiştirmemiştir.

Afrin Operasyonu’nun sonucunda ABD’nin Kuzey Irak’ta kurmayı planladığı Kürdistan Devleti’nin ulaşmak istediği liman bağlantıları kesilerek büyük bir tehdit ortadan kalkmıştır.

İdeolojik olarak saptırmak amacıyla da kişi/kurum/topluluklar hakkında dezenformasyon yapılabilir. Bu şekilde yapılan dezenformasyonda, bilginin yanlış olduğu sonradan ortaya çıksa bile artık telafisi mümkün olmamaktadır. Dezenformasyonda fotoğraf, video gibi her çeşit materyal kullanılabilir. Örneğin bir konuda bir video yayınlanır. Hâlbuki o video, iddia edilen olayla ilgili olmayabilir,

iddia edilen zamanda, iddia edilen mekanda hata iddia edilen ülkede bile çekilmemiş olabilir.

Bilgi kaynakları dezenformasyon kaynağı olarak kullanılabilir. Örneğin kimin tarafından hazırlandığı belli olmayan, bilgisayarı ve interneti olan herkesin katkı sunabileceği internet ansiklopedilerinin, internet sözlüklerinin gizli servisler, devletler, medya organları veya şirketler tarafından tahribata uğratılabileceği unutulmamalıdır.

Bütün bunlar yapılacak her türlü savaş ve harekatta medyanın ve algının ne kadar önemli olduğu, ayrıca psikolojik algının kamuoyunda ne kadar büyük bir rol oynadığını ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

Kitap Kaynakları

AKINCI, Vural, B. ve COŞKUN, Gül (2006). “Yeni Medya Ortamında E-Pazarlama İletişimi: Gsm Operatörlerinde E-Promosyon ve E-Reklam Kullanımı”, Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşim Uluslararası Konferansı, 1-3 Kasım, 105-118.

ATIKKAN, Zeynep. ve TUNÇ, Aslı. *Bloktan Al Haberi*, Yapı Kredi Yayınları, 2011.

AYHAN, Veysel. *Arap Baharı*, Marmara Kitap Merkezi, 2012.

BAŞIBÜYÜK, Oğuzhan. *Algı Yönetimi ve Bilgi Savaşlarında Sosyal Medyanın Rolü*, Algı Yönetimi, (ed) Bilal Karabulut, Alfa Yayınları, 2014.

BEKTAŞ, Arsev. *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi*, Bağlam Yayınları, İstanbul. 2009.

BIÇAKÇI, İlker. *İletişim ve Halkla İlişkiler*, Kapital Medya Hizmetleri, İstanbul. 2004.

ÇELİK, B. *Sosyal Medya ve Direniş*, Birikim Yayınları, 2011.

DEMİR, Enes. *Afrin Tarihi ve Zeytin Dalı Harekatı*, 1. Basım, Flipper Yayınevi, Antalya, 2018.

DİLMEN, Necmi Emel, *Sosyal Paylaşım Ağlarının Reklam ve Pazarlama Disiplinleri İçerisinde Kullanımı*, Sosyal Medya/Akademi, Beta Yayınları, İstanbul, 2012.

ERDOĞAN, İrfan. *Medya Sosyolojisi*. Anadolu Üniv. 1.Basım. Eskişehir: 2013.

GÖKÇE, Orhan. *İletişime Giriş*, Çizgi Kitapevi Yayınları, 2017.

GÖNENÇ, Özgür. *Medyada Algı Yönetimi*, Der Yayınları, İstanbul, 2018.

GÜLTEKİN, Mücahit. *Algı Yönetimi ve Manipülasyon*, Pınar Yayınları, İstanbul, 2016.

İNCEOĞLU, Metin. (2016). *Tutum Algı İletişim*, Siyasal Kitabevi, 6.Baskı, Ankara.

KAYA, A.R.. *Kitle İletişim Sistemler*. Teori Yayınları, Ankara: 1985.

MİLLER, Gerald. R./Steinberg, Mark., *Between People, Anew Analysis of Interpersonal Communication*, Çev. T. İlhan Seymen, Chicago, 1975.

OSKAY, Ünsal. *İletişimin ABC'si*, Der Yayınları, İstanbul, 2011.

ÖZAYDEMİR, S. (2009). *Küreselleşme ve Terör: Basına Yansımaları*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZBAYDAR, Sabri. (1998) *Psikoloji*, 16.Basım, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

ÖZÇELİK, Necdet, ACUN, Can. *Terörle Mücadelede Yeni Safha: Zeytin Dalı Harekatı*, SETA, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1.Baskı, Ankara, 2018.

PAKSOY, Mahmut. (2004). *Örgütsel İletişim, Algılama ve İletişim*, TC. Anadolu Üniv. Yayınları No: 964 Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 7. Baskı, Cilt: 533, Eskişehir.

SAMAROV, L. A./ PORTER, R.F. *Communication Between Cultures*, Belmont, 1991.

SAYDAM, Ali. *İletişimin Akıl ve Gönül Penceresi Algılama Yönetimi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2015.

ŞAHİN, Mehmet. (2012) *Stratejik İletişim ve Algı Yönetimi*, Ankara Üniv. Basımevi, Ankara.

TEKİNALP, Şermin. *Elektronik Kitle İletişim Endüstrisi ve Küreselleşme*. Der Yayınları, İstanbul: 2003.

TOLUNGÜÇ, Ahmet. (2012), *Algı, İmaj ve İletişim*, Başkent Üniv. İletişim Yayınları, Ankara.

TUTAL, Nilgün. *Küreselleşme İletişim Kültürlerarasılık*, Kırmızı Yayınları, İstanbul. 2005.

TUTAR, Hasan, YILMAZ, M. Kemal. *Genel İletişim*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.

UĞUR, Engin. *Genel ve Teknik İletişim Tüm Yönleri ile İletişim Becerisi*, İstanbul, 2003.

USLUATA, Ayseli, *İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005.

YAVUZ, Celalettin. ve ERDURMAZ, Serdar. *Arap Baharı ve Türkiye*, Berikan Yayınları, 2012

Sürelî Yayınlar:

ASLAN, Nizar. *Sosyal Medyada Algı Yönetimi*, International Multilingual Academic Journal, Yıl:2015, Cilt:2, Sayı:1

KÜÇÜKVARDAR, Mert. ARSLAN Alaattin. *Terör İdeoloji İlişkisi Ve Zeytin Dalı Harekatına Batı Medyasının Bakışı*, Sophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi Yıl, 2018: Sayı 1, Marmara Ün. Yayınları, İstanbul, 2018.

ZEYTİN, H.İbrahim. *Kitle İletişim Araştırmalarını Geliştiren Etmenler*, İletişim Fakültesi dergisi, 14 Sayı, İstanbul Ün. İletişim Fakültesi, 1999.

Elektronik Kaynaklar:

(<https://bilgihanem.com/facebook-nedir-nasil-kullanilir> (Erişim Tarihi: 29.05.2019).

(<https://shiftdelete.net/twitter-nedir-nasil-kullanilir-10080>(Erişim Tarihi 29.05.2019).

(<https://gezgindunyasi.com/instagram-nedir-nasil-kullanilir>(Erişim Tarihi29.05.2019).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89071/guney-sinirimizi-terorden-arindirma-operasyonunu-afrinle-devam-ettirecegiz> (Erişim Tarihi: 09.09.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89072/cumhurbaskanligi-sozcusu-kalin-turkiyenin-terror-orgutlerine-karsi-her-tur-mudahale-hakki-mahfuzdur.html>(Erişim Tarihi: 14.09.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89091/sinirlarimiz-boyunca-tek-bir-terrorist-dahi-birakmayana-kadar-operasyonlar-surecektir> (Erişim Tarihi: 14.09.2018).

(<http://www.afyonerelbasin.com/mgk-bildirisi-turkiye-sinirlarinin-yani-basinda-terrorist-ordusu-kurulmasına-izin-vermeyecek-21225.html> (Erişim Tarihi: 14.09.2018).

(<https://www.internethaber.com/afrin-zeytin-dali-operasyonu-sonrasi-hukumetten-ilk-aciklama-1840383h.htm> (Erişim Tarihi:16.09.2018).

(<http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/45-milyon-liralik-temel-atildi-asi-baraji-dostluk-la-dolacak-16953457> (Erişim Tarihi: 25.05.2019).

(<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/486981.aspx> (Erişim Tarihi: 28.05.2019).

(<https://www.timeturk.com/basbug-pyd-yi-ocalan-kurdu/haber-376328> (Erişim Tarihi: 30.06.2019).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89057/firat-kalkani-harektiyla-attigimiz-adimi-sinirlarimiz-boyunca-genisletecek-guce-ve-iradeye-sahibiz.html> (Erişim Tarihi, 18.09.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89065/suriyedeki-fitne-cukurunu-kapatmakta-kararliyiz.html> (Erişim Tarihi: 22.09.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89358/bu-milletin-yuregini-ve-bilegini-ortaya-koydugunda-neleri-basarabilecegini-gorecekler.html>) (Erişim Tarihi: 22.09.2018).

(<https://www.gazetebirlik.com/yazarlar/afrinzeytindali-harekati-turk-tarih-tezine-ve-jeopolitige-uygun/>) (Erişim Tarihi: 25.09.2018).

(https://twitter.com/suriyegundemi_/status/965198897630056448) (Erişim Tarihi: 01.10.2018).

(<https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/01/21/tarihte-benzeri-gorulmemis-bir-hava-harekati>) (Erişim Tarihi: 06.10.2018).

(<https://www.gazetebirlik.com/yazarlar/afrinzeytindali-harekati-turk-tarih-tezine-ve-jeopolitige-uygun/>) (Erişim Tarihi: 06.10.2018).

(<https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/01/21/tarihte-benzeri-gorulmemis-bir-hava-harekati>) (Erişim Tarihi: 18.10.2018).

([https://www.tsk.tr/Basin Faaliyetleri/BA_48](https://www.tsk.tr/Basin_Faaliyetleri/BA_48)); (Erişim Tarihi: 22.10.2018).

([http://www.tsk.tr/Basin Faaliyetleri/BN_41](http://www.tsk.tr/Basin_Faaliyetleri/BN_41)); (Erişim Tarihi: 22.10.2018).

(https://twitter.com/suriyegundemi_/status/954713605068517376) (Erişim Tarihi: 08.11.2018).

([https://www.tsk.tr/Basin Faaliyetleri/BA_49](https://www.tsk.tr/Basin_Faaliyetleri/BA_49)); (Erişim Tarihi: 22.10.2018).

(http://www.tsk.tr/BasinFaaliyetleri/BA_52); (Erişim Tarihi: 14.11.2018).

(https://www.ntv.com.tr/turkiye/son-dakika-haberi-basbakan-yildirim30-kilometrede-guvenlialan-olusturulacak,OIAH0H3NaU-kVIYFY_NfnQ) (Erişim Tarihi: 21.11.2018).

(<https://twitter.com/TSKGnkur/status/955473067345575936>) (Erişim Tarihi: 06.12.2018).

(<https://www.sabah.com.tr/webtv/turkiye/zeytin-dali-harekatinda-sehit-olan-musa-ozalkanin-vasiyeti>) (Erişim Tarihi: 09.12.2018).

(<https://www.haberturk.com/piyade-ustegmen-oguz-kaan-usta-kimdir-1808223>) (Erişim Tarihi: 05.01.2019).

(http://www.tsk.tr/BasinFaaliyetleri/BA_54 (Erişim Tarihi: 07.01.2019).

(<https://www.karar.com/guncel-haberler/son-dakika-zeytin-dali-harekatinada-5gun-ucaklar-devreye-girdi-ypgliler-tek-tek-yakalaniyor-733128#> (Erişim Tarihi: 22.10.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/89205/afrinde-once-teroristlerin-kokunu-kurutacagiz-sonra-orayi-yasanabilir-hle-getirecegiz.html>, Erişim Tarihi: 23.10.2018).

(<https://www.haberturk.com/son-dakika-kilis-merkezine-roket-dustu-yaralilar-var-1809936> (Erişim Tarihi 23.10.2018).

(http://www.tsk.tr/BasinFaaliyetleri/BA_56, (Erişim Tarihi: 23.10.2018).

(http://www.tsk.tr/BasinFaaliyetleri/BA_58, Erişim Tarihi: 25.10.2018).

(<http://www.suriyegundemi.com/2018/01/27/8-gununde-zeytin-dali-harekati/> (Erişim Tarihi: 28.10.2018).

(<https://aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/tsk-afrine-havadan-bildiri-atti/1090368> (Erişim Tarihi: 30.10.2018).

(<https://twitter.com/TSKGnkur/status/974566672794312705> (Erişim Tarihi: 05.11.2018).

(<http://www.haber7.com/guncel/haber/2576186-hulusi-akardan-afrin-mesaji-gecikme-pahasina> (Erişim Tarihi: 08.11.2018).

(<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pyd-pkknin-afrin-hastanesi-yalani-goruntulerle-ortaya-cikarildi/1091428> (Erişim Tarihi: 09.12.2018).

(<https://www.haberler.com/ak-parti-mardin-6-olagan-il-kongresi-10666617-haberi/> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

(<https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/91807/afrinde-artik-teror-orgutunun-pacavralari-degil-huzur-ve-guvenin-sembolu-turk-bayragi-dalgalaniyor> (Erişim Tarihi: 27.12.2018).

(<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/afrinde-patlama-7-sivil-ile-4-oso-mensubu-oldu-40776869> (Erişim Tarihi: 05.01.2019).

(http://www.tasam.org/Files/Icerik/File/Zeytindal%C4%B1_Harek%C3%A2t%C4%B1_ve_Ter%C3%B6rle_M%C3%BCadele_pdf_14a66386-d196-4c19-b5a4-f0dea998f656.pdf) (Erişim Tarihi 12.01.2019).

(<https://www.trthaber.com/haber/dunya/avrupa-medyasi-zeytin-dali-harekatina-karsi-almi-operasyonu-yurutuyor-349809.html>) (Erişim Tarihi: 08.02.2019).

(<https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/10-soruda-pkknin-afrindeki-almi-operasyonu>) (Erişme Tarihi: 09.02.2019).

(<http://www.haberturk.com/rusya-disisleri-bakani-lavrov-abd-suriye-de-alternatif-bir-guc-olusturmaya-calisiyor-1804038>) (Erişim Tarihi: 19.02.2019).

(<https://www.tasav.org/rusya-nin-zeytin-dali-harekatina-yonelik-tutumu-2.html>) (Erişim Tarihi: 23.02.2019).

(<https://www.suriyegundemi.com/2018/03/19/tel-rifat-ve-cevresi-ne-olacak>, (Erişim Tarihi: 29.02.2019).

(<https://tr.sputniknews.com/analiz/201801251031969878-cin-uzmanlar-afrin-turkiye/>) (Erişim Tarihi: 29.02.2019).

(<https://www.trthaber.com/haber/dunya/avrupa-medyasi-zeytin-dali-harekatina-karsi-almi-operasyonu-yurutuyor-349809.html>) (Erişim Tarihi 02.03.2019).

(<https://www.stratejikortak.com/2018/03/zeytin-dali-harekati-saha-verileri.html>) (Erişim Tarihi 02.03.2019)

(<https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/10-soruda-pkknin-afrindeki-almi-operasyonu>) (Erişim Tarihi 02.03.2019)

